

Budapest - Józsefváros Magdolna Negyed Program III. Integrált szociális városrehabilitációs Program

Teljes Akcióterületi Terv

3/b. Kötet

Projektgazda: Budapest Józsefvárosi Önkormányzat

Készítette: Rév8 Józsefvárosi Rehabilitációs és Városfejlesztési Zrt.

Rév8

Hiánypótlásra leadott: 2012.11.04.

A kötet 1-88 számozott oldalt tartalmaz

Előlap

Tárgy: A Budapest-Józsefváros Magdolna negyed Nagyfuvaros utca - Népszínház utca - Bauer Sándor utca - Fiumei út - Baross utca - Koszorú utca - Mátyás tér által határolt akcióterületének integrált szociális városrehabilitációs programja a 2013-2015 közötti időszakban.

Megbízó: Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat
1082 Budapest, Baross utca 63-67.
Dr. Kocsis Máté polgármester

Készítette: Rév8 Józsefvárosi Rehabilitációs és Városfejlesztési Zrt.
H-1084 Budapest, Mátyás tér 15.
www.rev8.hu

Felelős tervezők: Alföldi György DLA / Rév8
Ifj. Erdősi Sándor / Rév8
Horváth Dániel / Rév8

Csete Zoltán / Rév8
Faragó Csaba / Rév8

Munkatársak: Balog Katalin / Rév8
Kázár Katalin / Rév8

Budapest - Józsefváros, 2012. szeptember

Tartalomjegyzék

Hiánypótlásra leadott: 2012.11.04.	1
Előlap	2
Tartalomjegyzék	3
Ábrajegyzék.....	5
Táblázatjegyzék.....	5
1 T1) Épületfelújításhoz kapcsolódó, a lakosság bevonását segítő program	6
1.1 T1/1) Társadalmi akciók megszervezése (lomtalanítás, parkok takarítása)	6
1.2 T1/2) Helyi környezettudatosság elősegítése - zöld udvarok az önkormányzati bérházakban.....	7
1.3 T1/3) Lakossági tájékoztatás, tanácsadás - az előkészítéstől az utógondozásig (valamint háztartásgazdálkodási tréning és közös képviselők képzése)	7
1.4 T1/4) Vagyonkezelő munkatársainak üzemeltetési, valamint szociális és kommunikációs továbbképzése	9
2 T2) A Kesztyűgyár Közösségi Ház programjai	10
3 T3 Bűnmegelőzési programok.....	15
3.1 T3/1 Szendélybetegségeket, bűnelkövetést, áldozattá válást célzó prevenció	15
3.1.1 „Füge” szendélybetegség és bűnmegelőzési prevenció foglalkozások diákoknak, pedagógusoknak és szülőknek	15
3.1.2 Szendélybetegségekkel, bűnmegelőzéssel és áldozatvédelemmel foglalkozó osztályfőnöki órák.....	21
3.2 T3/2 Szomszédági rendőr program	22
3.3 T3/3 Bűnmegelőzési stratégia, cselekvési terv (viktimizációs survey, antiszociális teammunka).....	23
3.4 T3/4 - 99-es busz kísérleti projekt	28
4 T4 Szociális Programok (ESZA).....	30
4.1 T4/1 Közterületi ártalomcsökkentő szolgáltatások	30
4.2 T4/2 - Intenzív családmegtartó szolgáltatások	31
4.3 T4/3 - Családfejlesztési szolgáltatás.....	38
4.4 T4/4 - Tehetség gondozás	39
5 T5 Közösségfejlesztés	44
5.1 T5/1 - A Fiumei út és Dobozi utca közötti területek megújításához (FiDo) kapcsolódó szociális program	44
5.2 T5/2 - A Kálvária tér megújításához kapcsolódó szociális program	46
6 G Gazdasági Alprogram	47
6.1 Képzési programok (ESZA)	48
6.1.1 G1/1 Képzések, szakképzések	48
6.1.2 G1/2 Készségfejlesztő képzések.....	49

6.1.3	G1/3 10 osztályos felzárkóztató képzés.....	50
6.2	G2/1 - JCsGyK Álláskereső Klub és Tréning	52
6.2.1	G2/1/1 JCsGyK Álláskereső Klub, Tanácsadás megváltozott munkaképességűek részére 52	
6.2.2	G2/1/2 Álláskereső tréning, „Pályám felé”, "Üdv a klubban".....	58
6.3	G2/2 Karrier piac és állásbörze	60
6.4	G2/3 Munkába állást segítő klubok.....	61
6.5	G2/4 Karrierút fejlesztés és tanácsadás, diákmunka mentorálás	62
6.6	G2/5 - Köz(össégi)-hely és Mosoda	65
6.7	G2/6 - Társadalomból kirekesztett nők foglalkoztatása és rehabilitációja	67
7	Programalap	70
7.1	Bevezetés.....	70
7.1.1	Háttér, előzmények	70
7.1.2	Fogalmak bemutatása	71
7.2	A Programalap felépítése	72
7.2.1	Elvárt célok, megvalósítható tevékenységek, támogatás formája, összege.....	73
7.3	Pályázati folyamat bemutatása	77
7.3.1	Jelentkezés	77
7.3.2	Érkeztetés, értékelés, értékelési szempontrendszer, döntés.....	79
7.3.3	A projektkiválasztás folyamatának bemutatása.....	79
7.4	Megvalósítás menete.....	84
7.4.1	Programtevékenységek végrehajtása	84
7.5	Teljesítési, fenntartási kötelezettségek, szankcionálás	86
7.6	Ellenőrzés.....	86
7.7	Programalap monitoring.....	87
7.8	Mellékletek.....	88
7.9	Program kommunikációs terve	88

Ábrajegyzék

1. ábra Az erőszakos és garázda jellegű, a vagyon elleni (nem erőszakos) bűncselekmények és az egyéb bűncselekmények százezer lakosra jutó számának alakulása Józsefvárosban 2002-2010 között 24
2. ábra Az erőszakos és garázda jellegű, az ismertté vált vagyon elleni (nem erőszakos) bűncselekmények százezer lakosra jutó száma Józsefvárosban 2002-2010 között 25
3. ábra Az ismertté vált bűnelkövetők és a közterületen elkövetett ismertté vált bűncselekmények százezer lakosra jutó száma 2002-2010 között.....26

Táblázatjegyzék

1. Táblázat Az ismertté vált bűnelkövetők és a közterületen elkövetett ismertté vált bűncselekmények százezer lakosra jutó száma 2002-2010 között..... 34
2. Táblázat A klasszikus család gondozás és az intenzív család gondozás kereteinek összehasonlítása 35

1 T1) Épületfelújításhoz kapcsolódó, a lakosság bevonását segítő program

A program egységes szemlélet módot, egységes tudatosságot és irányítást követel, ezért felhasználva a Józsefvárosi Családsegítő és Gyermejkölési Központ (továbbiakban JCsGyK) már meglévő informális háttérbázisát, helyismeretét, kapcsolati tőkéjét a projektek szociális szakmai végrehajtója - a T1/4 projekt kivételével - a JCsGyK által önálló szakmai egységeként működtetett JCsGyK - Magdolna Szolgáltató Iroda a Dankó u. 16. szám alatt. A szolgáltató iroda a Nonprofit Szolgáltatóház egyik telephelye, amelyben 5 főállású szociális munkás, közösségfejlesztő szakember közreműködésével, civil szervezetek bevonásával valósulnak meg a projektek. A program során cél a fiatal pályakezdők, a kerülethez aktívan kötődő, esetleg munkanélküli aktívkorú munkavállalók bevonása is. A közvetlen szakmai irányítást 1 fő, jelentős szociális munkás és közösségfejlesztő szakmai tapasztalattal rendelkező egység vezető végzi.

A T1/1-3 projektcsoportok esetében az épületeken belül zajló projektek (pl. lomtalanítás, zöld udvarok kialakítása, a bérházfelújításokkal kapcsolatos szociális munka) szakmai felelőse a JCsGyK, a közterületeken zajló projekteké (pl. parkok takarítása, gondozása) pedig a Józsefvárosi Városüzemeltetési Szolgálat (továbbiakban JVSZ). Az intézmények a végrehajtás során szorosan együttműködnek, ki-ki a maga szakterületén intenzíven támogatja partnerét és így a projektek végrehajtását.

1.1 T1/1) Társadalmi akciók megszervezése (lomtalanítás, parkok takarítása)

A projektjavaslat épület felújítási és közterület-rehabilitációs beavatkozásai szervesen illeszkednek a Fenntarthatóság Helyi Programjának tevékenységei közé, ennek keretében valósulnának meg az LA21 keretében 2015 júniusáig a helyi stratégiai csoport által összeállított Helyi Fenntarthatósági Stratégiában megfogalmazott társadalmi akciók.

A JCsGyK közösségfejlesztő munkatársa(i) felkeresik az önkormányzati tulajdonú épületek lakóit, illetve a potenciálisan bevonható lakókat, lakossági csoportokat és szervezeteket (pl. Négyház Egyesület, Magdolna Negyedi Szomszédsági Tanács, Zöld Fiatalok). A részvételi szándék jelzése (szükség esetén szándéknyilatkozat) megtételét követően a JCsGyK és a JVSZ munkatársai biztosítják mind az épületen belüli, mind a közterületi akciók sikeres lebonyolítását, amelyben a JCsGyK a közösségfejlesztési feladatok, a JVSZ pedig a technikai szakmai vezetésről és az eszközellátásáról gondoskodik.

A „T1/1/1 Lakóépületek lomtalanítása” projektben 15 épület vesz részt, a „T1/1/2 Parkok takarítása, gondozása” projektben pedig 10 közterületi akció kerül lebonyolításra az MNP3 megvalósítási időszak alatt.

Elsődleges az MNP3 keretében felújítás előtt álló önkormányzati tulajdonú épületek bevonása a lomtalanítási projektbe, másodlagos cél az MNP3-ban nem felújítandó, de

tisztán önkormányzati épületeké, és korlátozott számban társasházak is részesülhetnek e projekt nyújtotta kedvezményekből (konténer, szerszámok, zsákok, védőfelszerelés biztosítása, közösségfejlesztő közösségi rendezvények). A lomtalanítást 5-5 épületenként megszervezett közösségi alkalom előzi majd meg, annak érdekében, hogy a lakók már a közös munka megkezdése előtt összekovácsolódhassanak.

1.2 T1/2) Helyi környezettudatosság elősegítése - zöld udvarok az önkormányzati bérházakban

A Helyi Fenntarthatósági Stratégia kialakítása során készített felmérések eredményei azt mutatják, hogy a városrészben van fogadókészség a környezettudatossággal összefüggő tevékenységek iránt, különösen olyanok munkálatok esetében, amelyek a közvetlen lakókörnyezetet élhetőbbé teszik. A projekt keretében 10 önkormányzati épület belső udvarán valósul meg ún. zöld udvar. Az udvarok zöldítése a JCsGyK közösségfejlesztő tevékenysége és a JVSZ szakmai segítségnyújtásával az épületekben élő lakók bevonásával, azok munkájával valósul meg.

1.3 T1/3) Lakossági tájékoztatás, tanácsadás - az előkészítéstől az utógondozásig (valamint háztartásgazdálkodási tréning és közös képviselők képzése)

A projektem keretében az önkormányzat folytatni kívánja a Magdolna Negyed Program megelőző két ütemében már bevált sokrétű szociális és műszaki tanácsadási tevékenységét elsősorban a projektben részt vevő lakóépületek bérlői részére. Az MNP3 projekt keretében összesen 28 önkormányzati bérház kerül felújításra. A felújítások szintje különböző, azonban a bérlőkkel való kommunikációt már a munkálatokat megelőzően el kell kezdeni, mert a felújítás időszaka alatt életkörülményeik nyilvánvalóan nehezebbek lesznek (lesznek lakók, akiknek átmenetileg el kell költözniük).

Különösen lényeges ez a tevékenység pl. a Nagyfuvaros utca 26. szám alatti lakóépületben, amely legalább egy évtizede „krízisháza” a negyednek, egyrészt az épület állaga, másrészt lakóinak összetétele miatt (pl. önkényes lakásfoglaló, bűnelkövető, szenvedélybeteg). A felújítandó épületekben nemcsak a felújítás, hanem az épületek, lakások üzemeltetésének megtanítása is a szociális munkások feladat lesz. A tanácsadás lényeges eleme a lakáshasználati tudnivalók írott és piktogramokkal is elmagyarázott, valamint verbális átadása. A „krízisházakban” a felújítást követően a lakóközösség kialakításának feladata szintén a szociális, közösségfejlesztő szakemberek feladata lesz.

Háztartásgazdálkodási Klub

A Háztartásgazdálkodási Klub legfőbb célja a mindennapokban is használható ismereteket átadni, amely a nehéz helyzetben lévő családoknak „mankót”, segítséget nyújt a pénzügyi helyzetük áttekintésében, átstrukturálásában, a résztvevők takarékosagra és racionalizált háztartási gazdálkodásra való ösztönzése. Egy-egy csoportot maximum 15 főből áll, amelyet két fő szociális munkás vezet, s a csoportfoglalkozás 5 tematizált alkalmat ölel fel. Egyes témák: kiadások-bevételek-háztartási napló; a család pénzügyi egyensúlya; nagyobbak a kiadások mint a bevételek?; családi gazdálkodás; gondoskodjunk önmagunkról. A klubon résztvevőknek lehetőségük van, hogy megosszák egymással tapasztalataikat, egymásnak tanácsot adjanak háztartásuk fenntartásához, havi bevételük beosztásához, újabb bevételi források teremtéséhez. Közvetett cél, hogy a csoporton megszerzett tapasztalatokat az ügyfelek lakókörnyezetükben is tovább hasznosítsák.

A projekt zárásakor Háztartásgazdálkodási klubon részt vevők akár egy nagy vetélkedőn is megmutathatják a megszerzett tudásukat. A vetélkedőn a csapatok egy-egy vállalkozásként indulhatnak el, az egyes állomások között a megkapott kezdő tőkájüket (Magdolna-batka) gyarapíthatják, ill. költhetik el a vetélkedő folyamán. Megfontoltan dönthetnek, kockáztathatnak, elméleti tudásukról adhatnak tanúbizonytságot. Minden jó döntés Magdolna-batka megszerzését jelenti, minden rossz döntés vagy felesleges kockázat a Magdolna-batka csökkenését eredményezi. Az a csapat, aki a legeredményesebb vállalkozást működteti, a verseny győztese.

Közös képviselők részére tájékoztató jellegű interaktív fórum

Fókuszban az eladósodott háztartások

A tulajdonosi érdekek érvényesülése könnyebben elérhető, ha a felmerülő problémákra a lehetséges válaszok megtalálásához segítségül a szociális ellátórendszer kapacitását is mozgósítani tudjuk. A képzés célja a közös képviselet problémáinak megfogalmazása, beazonosítása, a közös nevező megtalálása, az együttműködés gördülékenyebbé tétele - ahol - itt és most - a tulajdonosi és a lakók érdekei egyaránt érvényesülhetnek. Együttműködési megállapodás kidolgozása az adósságcsökkentési támogatáshoz. Jó gyakorlat kidolgozása a közös képviseletekkel, mely az együttműködési megállapodás közös kidolgozásán és a megállapodás aláírásában manifesztálódik.

Tematikája - alkalmanként 3 órában:

1. alkalom - problémák feltérképezése, megoldási módok, jogszabályi háttér, ötletbörze,
2. alkalom - lehetséges válaszok (jogi lehetőségek, egyéb alternatívák), szociális ellátórendszer, praktikus tanácsok,
3. Alkalom: az érintett házak közös képviselőinek 2 alkalom + 1 alkalom utánkövetés, együttműködési megállapodás aláírása.

1.4 T1/4) Vagyonkezelő munkatársainak üzemeltetési, valamint szociális és kommunikációs továbbképzése

A projektem célja, hogy az MNP III. pályázat keretében megújításra kerülő önkormányzati bérházak (É1 program) lakói és az épületekkel dolgozó önkormányzati vagyonkezelő társaság munkatársai, a program során megismerjék egymást, és közös kommunikációs platformot alakítsanak ki. A felújítás ideje illetve a felújítást követő egy évben a T1, T2 program elem keretei között szociális és közösségi munka zajlik a JCsGyK közösségfejlesztő munkatársa(i)nak bevonásával. Ebbe a folyamatba illeszkedik be a vagyonkezelő társaság munkatársainak szakmai, szociális és kommunikációs képzése, annak érdekében, hogy a felújításban résztvevő különböző csoportok a fenntartási időszakban és az után is egymásra tudjanak támaszkodni, és a megjelenő kríziseket együtt tudják megoldani, így segítve a házak hosszú távú fenntarthatóságát.

A MNP3 bérházaiban dolgozó munkatársak képzésének célja, hogy a szakmai tudásuk erősítése mellett elősegítse a bérlők szociális helyzetének megismerését és a velük való sikeres kommunikációt, együttműködést.

„Vagyonkezelői kommunikációs konzultációk”

Jelen tematika előre megfogalmazott témákat rögzít, de mindez a képzés teljes időtartamában (28 hónap!) a napi aktuális események, problémák és a résztvevők összetételének, érdeklődésének függvényében rugalmasan alakítható.

1. téma / „Miben segíthetek?” Magától értetődő-e a segítő szolgáltatói attitűd? Miért nem?
2. téma / „Egymással vagy egymás mellett?” A segítő szakmák képviselőivel való együttműködés
3. téma / „Rendőr! Rendőr!” Kapcsolattartás és együttműködés a rendőrséggel
4. téma / „Kinek kell ez?” A (nehezen kezelhető/ellenérdekelt?) lakókkal való kommunikáció
5. téma / „Higgyék el, hogy így mindenkinek jobb lesz...” A meggyőzés lehetőségei és eszközei
6. téma / „Együtt könnyebb” A vagyonkezelő munkatársak szerepe a lakók közösségé fejlesztésében
7. téma / „Kulturális különbségek” Miért nehéz a kisebbségekkel való kommunikáció?
8. téma / „Esélyegyenlőség???” Diszkriminációmentes ügyintézés, egyenlő bánásmód - mégis lehetséges?
9. téma / „Mit kezdjünk velük?” A renitens lakókkal való bánásmód lehetőségei
10. téma / „Hogy ebből mi lesz?” Konfliktuskezelési praktikák
11. téma / „Ebben is segítünk” Ügyfélszolgálat a hivatalon kívül
12. téma / „Engem ki támogat?” Az ügyfélszolgálati munkatársak kiégésének megakadályozása, ventilláció

Ingtalan üzemeltetéshez kapcsolódó képzési tematika

1. téma / A rehabilitáció fogalma és fajtái, alapvető önkormányzati célok, népjóléti megközelítésű város-rehabilitáció
2. téma / Az életminőség fontosabb összetevői, városidentitás fogalma, fontossága, tekintettel a közösségi kapcsolatokra
3. téma / A fenntarthatóság fogalma, ökológia, ökonómia, társadalmi fenntarthatóság
4. téma / A célok meghatározása
5. téma / A város-rehabilitáció ingatlangazdálkodási alapjai
6. téma / Az ingatlanonkénti műszaki, gazdálkodási, adatok megléte, folyamatos vezetése, felülvizsgálata
7. téma / Az ingatlanok szerkezetével kapcsolatos alapvető ismeretek
8. téma / Az épületdiagnosztika alapjai
9. téma / Az épületfenntartás alapvető feladatai: üzemeltetés, karbantartás, felújítás, bővítés, átalakítás
10. téma / Befektetések, pénzügyi alapfogalmak
11. téma / Élettartam vizsgálat
12. téma / Felújítási programok összeállítása, az érdekeltek bevonásával, a lakhatási költségek összetevői
13. téma / Az épületfenntartás, üzemeltetés mint szolgáltatás, terület nyilvántartás, szolgáltatási szintek meghatározása, külső-belső mérő számok
14. Belső szabályzatok kidolgozása, bevezetése
15. téma / Gazdálkodási tervek készítése
16. téma / Kontrolling tevékenység
17. téma / Ingatlanok értékelésének alapjai, használati érték, épületfenntartás hatékonysága

2 T2) A Kesztyűgyár Közösségi Ház programjai

A Mátyás tér 15. szám alatt található Kesztyűgyár Közösségi Ház 2008 őszétől indította programjait a környékbeli és a budapesti lakosok számára egyaránt. A Józsefvárosi Önkormányzat 2010 júniusában alapította meg a Józsefvárosi Közösségi Házak Nonprofit Kft. - azzal a céllal, hogy hosszútávon biztosítsa a Közösségi Ház működését.

Multifunkcionális intézményként számos tehetséggondozó programnak, művészi előadásnak, képzésnek, tanácsadásnak és egy internet kávézónak ad otthont.

A megvalósuló programok célja a közösségépítés és a helyi identitás erősítése, illetve a Magdolna negyed bevonása Budapest kulturális vérkeringésébe. A komplex integrációs programok elősegítik a szociális kohéziót.

A házban megvalósuló programok egymásra épüléssel elősegítik azt a törekvést, hogy a Negyedben élő családok valamennyi tagjának színvonalas szabadidős programokat szolgáltassunk.

A gyermekprogramok kiválasztásában több szempontot is figyelembe veszünk. A szórakozás mellett nevelő, oktató jellege is legyen a foglalkozásoknak. A cél az, hogy a hátrányos helyzetben élő gyermekek is megérezhessék, hogy ők is képesek valamire, annak ellenére, hogy az iskolában, vagy a lakókörnyezetükben folyamatos kudarcok érik. A hasznos szabadidő eltöltése motiváló hatású, a gyermekek érezhetik, hogy hasznos tagjai közösségüknek. A korai életkorban történő beavatkozások jóval hatékonyabbak, mint a későbbi kompenzáló programok, ezért fontos, hogy már a legkisebekkel el tudjuk kezdeni a foglalkozást.

A családi programok előnye, hogy a szülő pozitív mintát kaphat, ötletet nyerhet, és az egész család együtt, élményekben gazdag időt tölthet el. A házba járó aktív tagok segítségével önszervező csoport szervezhető, ami azért nagyon fontos, mert a laikus segítségnyújtás óriási tartalékokkal bír, mely megfelelő koordinációval erős bátyaként óvja/óvhatja a gyermekeket.

A munkanélküli, legtöbbször valamiféle segélyből, járadékból élők, akik iskoláskorú gyermekeket nevelnek, a helyzetükön segítség nélkül nem tudnak változtatni, hiszen a család életkörülményei, a szülők egyénisége, és a különböző társadalmi helyzetükből adódó korlátok ezt gátolják. A felemelkedéshez, a kitöréshez csak a tanuláson, a művelődésen keresztül vezethet az út.

A felnőttek részére nyújtott, munkakereső és képzési programjaink, elsődleges célja, hogy segítsük a negyedben élők elhelyezkedését. A programok magába foglalják az álláskereső tréninget és egyéni álláskereső tanácsadást.

A számítógépes ismeretek elsajátítása érdekében, számítógép kezelői tanfolyamok szervezésével és lebonyolításával segítjük azokat, akik akár a munkakereséshez, elhelyezkedéshez, vagy éppen csak a szabadidő eltöltéshez kívánnak igénybe venni számítógépet. Az állásbörzék megrendezésével az állásajánlatok feltárása jelenleg is rendszeres tevékenységünk, amellyel a munkaadói igényeket folyamatosan követni tudjuk, a munkavállalók számára pedig segítjük az elhelyezkedést.

Gyermek programok

Nyitott ház

Készségfejlesztő foglalkozások a Kesztyűgyárban megforduló kisiskolás korosztály számára. A Nyitott Ház a közösségi életet segítő program. Kötetlen szabadidős foglalkozás, amelyben különböző szabadidő-eltöltési technikákat, mintákat kínálunk a résztvevőknek. A programot feltételek nélkül látogathatják a betérők, hasonlóképpen a szociális intézmények alacsonyküszöbű szolgáltatásaihoz. Az egyetlen feltétel a házirend betartása. A programban kézműves foglalkozás, ügyességi játékok, társasjátékok szerepelnek.

Internet

A Magdolna Negyedben élő családok háztartásában a számítógép és az internet nem mindennapos használati eszköz, ám a számítógép- és internet felhasználói ismeretek

elengedhetetlen készségek a mindennapi élet, az iskola területén, és a munka világában. Sok olyan gyermek van, aki magántanuló, vagy egyáltalán nem jár iskolába, számukra a KKH biztosítja az egyetlen lehetőséget arra, hogy hozzájussanak ehhez a szolgáltatáshoz.

Csámpai Rozi festőműhely

A foglalkozásokon a gyerekek Csámpai Rozi roma festőnő vezetésével a képzőművészet, számos technikai formáját kipróbálhatták, akvarell, szén, grafit, olaj, pasztell, zsírkreta rajzok elkészítésével. Közben tradicionális cigány zenét hallgatnak, és a szünetekben táncoktatás folyik.

Kézműves szakkör

A gyerekek kézügyességének, és finom motorikus mozgásának javítása, együtt alkotás (közös munka) élményének megismertetése.

Családi Nap a Kesztyűgyárban

Egy új, közösség-formáló program a családi nap, ahol az egész család talál magának elfoglaltságot, melyet havi rendszerességgel, pénteki napon tartunk.

Sokszor hazaviszik munkájuk gondjait, és szeretteiken töltik ki. Ilyenkor belekerül a szülő és a gyermek egy olyan, felszín alatt zajló játszmába, amelynek ha fő oka nincs kezelve, kettőjük kapcsolata romolhat meg. Ilyen esetben az sem jelenthet megoldást, ha elfolytja, és nem beszél róla: lelki szorongáshoz, testi tünetekhez vezethet. Ezért nagyon fontos, hogy a szülőknek is biztosítva legyen rekreációra, feltöltődésre szabadidejük.

Egy jól működő családban a gyermek harmonikus felnőtté válik. A szülő és gyermek közti kapcsolat egy életen át tartó fejlődési folyamat. A szerepek változhatnak, hiszen máshogy viselkedik egy kamasz, illetve egy, már felnőtt személyiség, de az alapvető értékek, a szeretet és az összetartozás megmarad. Ezt a folyamatos fejlődést, változást nevezzük szocializációnak, amely a társadalomba való beilleszkedés alapfeltétele. Mivel a család a társadalom legkisebb egysége, így leglényegesebb és elsődleges színtere a család. Itt találkozik legkorábban közösséggel, ahol megtanulja az élete során hasznosított normák, viselkedésminták, normákat és hagyományokat, amely meghatározza a későbbi közösségi hatások befogadásait. Ennek tudatában minden olyan szociális intézkedés és program, amely a családokat támogatja, egy egész társadalom fejlődését szolgáló tevékenység.

A Közösségi házba látogatók nagy része 14 év alatti gyermek, akik a szabadidejükben az utcán csellengenek, így a Magdolna Negyedben az egyetlen olyan színtér ahol befogadó szakmai munkával a gyermekek részére, olyan szabadidős programot nyújtunk ahol óvó/védő és megelőző programokkal segítjük őket a szocializációs folyamatban.

Azzal, hogy a közösségi programokba a szülőket rokonokat is be kívánjuk hívni, fontos értéket mutatunk a gyermekek számára, és a későbbiekben a megszerzett tudás, érték, valamint élmény pozitív hatással lesz a felnőtté válás, valamint a családi értékek megőrzésében. A program részben változó programkínálatból, a kvízzjáték, kézműves foglalkozás, és másrészen állandó például disco minden korosztálynak áll.

Ezeket a napokat összekötjük adott esetben ünneppal, vagy egyéb extra rendezvénnyel például: mikulás, farsang, húsvét, gyermeknap, egyéb ünnepek.

Kesztyűgyári Bolhapiac

A Bolhapiac a használt tárgyak és ruhák piaca. A fizetési mód nem pénzzel történik, hanem csere-bere útján.

Minden olyan tárgyat, például ruhát, játékot, kakukkos órát, kispárnát és egyebet hozhatnak a piacra a látogatók, ami még szép és jó és használható, csak éppen feleslegessé vált a háztartásban, nincsen rá szükség. Így minden újra gazdára lelhet. Helyettük hazavihetnek a piac látogatói olyan tárgyakat, aminek hasznukat veszik.

Mentor Program

Alapfokú felzárkóztató képzés, resztoratív technikákat alkalmazó foglalkozások tanulási és/vagy magatartási problémákkal küzdő diákok számára.

A mentorálási program jelenlegi fő célja az esetleges bukások elkerülése, míg hosszabb távon az egyéni célok és lehetőségek elérésére való összpontosítás segítése. A tanmenethez igazodó képzésünk szem előtt tartja az iskola, a szülő, a diák, és a mentor közti szoros és hosszú távú együttműködést, annak érdekében, hogy a gyerekek tanulási nehézségei csökkenjenek a jövőben, és iskolai eredményeik javuljanak.

A projekt célja egyrészt egy non-profit szervezet által működtetett, speciális tanrendű, alapfokú felzárkóztató képzés működtetése a hiányzó általános iskolai osztályok befejezéséhez.

Másrészt cél a tanulási, magatartási, beilleszkedési problémákkal küzdő, esetenként nehezen kezelhető általános iskolás diákok számára önkéntes tanoda program működtetése, tanulási előmenetelük és társadalmi integrációjuk elősegítése érdekében.

Női torna

Nőknek szóló, alakformáló és a közérzet javítását szolgáló testmozgás. A rendszeres testmozgás az egészség alapfeltétele: az egész testre és szervezetre kedvező hatással van. Ha kitartóan, heti rendszerességgel végeznek a látogatók testmozgást, szervezetük fokozatosan hozzászokik - erősebbé válik a test ellenállási képessége, javul a kondíciójuk és egész közérzetük is jobb lesz. A Kesztyűgyár Közösségi Ház igyekszik minél színesebb programot kínálni a látogatóknak, így a Női torna program a felnőtt korosztály számára nyújt sportolási lehetőséget. A rendszeres torna igényének kialakítása mellett a helyi integráció és a résztvevők életminőségének javítását szolgálja. Egy egységes tematika követése történik minden egyes foglalkozáson. A másfél órás foglalkozás első fél órájában a hölgyek megérkezése, közös beszélgetés és életmód tanácsadás zajlik. Bemelegítést egy dal koreográfiájának megtanulása követ. A tánc után talajgyakorlatokkal formálódnak a résztvevők, majd a levezetés után az új dal eltáncolásával zárul a foglalkozás.

Irodalmi kör

Ez a klub azokat a férfiakat célozza meg, akik nem érdeklődnek az irodalom iránt, szívesen töltik idejüket társaságban, és akár maguk is kísérleteztek már írogatással, akár csak mint műélvezők szívesen hallgatják mások kísérletezését, elmélkedését. A tapasztalatok szerint ez a forma inkább a férfiakat vonzza, de nem kizárható, hogy alkotó kedvű hölgyek is érdeklődnek a lehetőség iránt. A cél az, hogy a művészi kifejezés eszköz lehessen az egyén kibontakozására, meglelt képességeinek kihasználására, az eddig esetleg eltitkolt

kedvtelés kiélésére. A Klub olyan elfogadó környezetet biztosít, ahol mindenki sikerélményhez juthat, a pozitív visszajelzések pedig megerősíthetik a résztvevőket a küzdelmeikben. Fontos ezen kívül a közösség épülése: hosszútávon elképzelhető közös rendezvények tartása, más hasonló közösségekkel történő kapcsolatfelvétel, vagy akár lap kiadása is.

A Kör havi egy alkalommal kerül megszervezésre, 3 órában egy irodalom iránt érdeklődő klubvezető vezetésével. Az egyes alkalmak lehetnek tematikusak (pl. egy-egy évszakhoz, ünnephez kötődőek, vagy akár feldolgozhatják egy író-költő munkásságát), valamint lehetőséget biztosítanak a „szárnypróbálgatásra”: kísérletező kedvű klubtagok felolvassák egymásnak műveiket, majd közösen megvitatják azokat.

Sporttárs

Napjainkban a férfiak egészségi állapota nagyon leromlott. Átlag életkoruk 9 évvel kevesebb, mint a hölgyeké, és ezért a genetika csak részben felelős. A kutatók a romló tendencia okaként a lelki tényezők nagymértékben hozzátesznek. A férfiak sokkal fogékonyabbak a stresszre és a depresszióra, hiszen egy férfi nehezebben fordul segítségért, nehezen beszél problémáiról. A klub lehetőséget ad arra, hogy férfi társaival közösen tölthessen egy délutánt, ahol kedvére űzhetik kedvelt sporttevékenységeiket (sakk, kártya, pingpong, csocsó), miközben az őket foglalkoztató problémák is szóba kerülnek. A témakörök hasonlóak a hölgyekéhez, amelyet a klubvezető segítségével beszélnek és dolgoznak fel.

Hangolj rá!

KKH házi zenei vetélkedője műfaji megkötöttség nélkül. A programban azok a 18 év alatti fiatalok vehetnek részt, akik valamilyen zenei produkcióval szeretnének bemutatkozni a KKH közönségének. A produkciókat a közösség által is elismert 3 tagú szakmai zsűri értékeli. A zsűri minden alkalommal kijelöl egy nyertest, aki aznap a legjobb produkciót nyújtja korosztálytól és műfajtól függetlenül.

A legkisebbek versenyen kívül kapnak fellépési lehetőséget, ha szeretnének, és mindegyikőjük kap apróbb nyereményt (pl. 1 csoki). A verseny díjazottja az aznap nyertes, aki mozijegy-kupont kap ajándékba.

A program lényege a közös zenélés, éneklés élménye. A résztvevő fiatalok egymás előtt, illetve szakmai zsűri előtt is megmutathatják, mit tudnak. A verseny a KKH korábbi működésében népszerű Szertelen Partival zárulna, ahol a versenyzők és a közönség együtt diszkózhat.

Kesztyűgyári Napok

A program egy olyan jelentőséggel bíró közös összefogásra alapozó két napos könnyűzenei koncertekkel színesített fesztivál, ahol a híres fellépőkön kívül, a helyi tehetségeket is szeretnénk megismertetni a lakossággal. A negyed lakóit megmozgató kulturális programok, sportversenyek és szabadidős foglalkozások elősegítik a helyi közösségek megerősödését.

A rendezvényeken mind a helybéli roma, mind a nem roma lakosság és a közeli szállókon élő hajléktalan emberek is jelentős számban részt tudnak venni, mely elősegíti az

elfogadás és az integrációs törekvések megvalósítását, oly módon, hogy státusztól függetlenül a közös szórakozás élményét átélve együtt töltik el szabadidejüket.

Számos alkalommal sikerült olyan tehetségeket felfedeznünk a Hangolj Rá! Programon, akik később megpróbálták a karrierjüket a tehetségkereső show-ban is. Számukra fellépési lehetőséget biztosítunk a koncertek alatt.

A negyedben élő fiatalok számára példaértékű az, hogy hasonló sorból érkező hírességeknek sikerült kitörni abból a közegből ahonnan jöttek. Számukra kiugrási lehetőséget jelenthet egy ilyen típusú fellépés.

Célunk a fesztivál ideje alatt helyi civil szervezetek valamint a kerület szociális intézményei is szerepet kaphassanak.

3 T3 Bűnmegelőzési programok

3.1 T3/1 Szenvedélybetegségeket, bűnelkövetést, áldozattá válást célzó prevenció

3.1.1 „Füge” szenvedélybetegség és bűnmegelőzési prevenciók foglalkozások diákoknak, pedagógusoknak és szülőknek

A „Füge” szenvedélybetegség és bűnmegelőzési prevenciók foglalkozások diákoknak, és szülőknek, tanítási időben, a kerület 4 általános iskolájában 16 db 7-8. osztálynak, félévente 1 tanítási nap, osztályonként 3 alkalommal*5 óra/alkalom, alkalmanként 2 fő szakemberrel, drogprevenciók civil szervezetektől. Összesen 48 alkalom. Tájékoztató szülői értekezlet: 4 iskola * 1 alkalom*2 óra/alkalom, a „Füge” szülői tematika szerint, 2 szakemberrel.

A programot a „Füge” programot kidolgozó INDIT Közalapítvány FÜGE Drogprevenciók csoport szakemberei által kiképzett helyi szociális szakemberek hajtják végre. A szakemberképzés szintén a projekt keretében valósul meg. A „Füge” projekt célcsoportjai: a negyedben lakó 7-8. évfolyamos általános iskolás diákjai, ill. ezek osztályai, az őket tanító pedagógusok (ld. később), valamint a diákok szülei. A diák célcsoport nagysága kb. 320 fő. A diákoknak szóló foglalkozások a projekt ideje alatt félévente egy tanítási napot vesznek igénybe, alkalmanként 5 órás foglalkozás zajlik a fiatalokkal.

A komplex iskolai egészségfejlesztési és drogmegelőzési program a diákok és a szülők felkészítését, oktatását, készségeik fejlesztését végzi. A program a szülőket is célcsoportnak tekinti (pl. iskolai szintű szülői értekezlet), célul tűzve ki, hogy a fiatalok szülei számára is adekvát ismereteket adjon a szenvedélybetegségekről. Az iskolákban zajló program intézményes keretekbe rendezi mind a veszélyeztetett korú serdülőket, illetve a velük érdemben foglalkozó pedagógusokat, valamint a szülőket. Mindez azért fontos, mert körülhatárolt keretet ad, így komplex, többgenerációs szinten közelíti meg a kérdést, kezeli a problémát.

A célcsoportok számára ismereteket átadó szakemberek képzésének keretében a szakmai program a helyi adottságoknak megfelelően kerül kiegészítésre és véglegesítésre.

A „Füge” program szakmai tartalma, részletes tematikája

A program célja egy komplex egészségfejlesztési, drogmegelőzési és bűnmegelőzési program megvalósítása, mely vállalja a pedagógusok, szülők és a diákok felkészítését, oktatását, készségeik fejlesztését. Így azt a végső célt szolgálja, hogy a célcsoportok az ismeretátadás és készségfejlesztés révén alkalmassá váljanak olyan életvezetési stratégiák elsajátítására, amellyel felelősségteljes, dönteni tudó tagjai lehetnek a társadalomnak.

Célja a serdülőkori legitim és illegitim droghasználat prevalenciájának csökkentése, az egyes szerek használata kezdetének kitolása későbbi életkorra, a visszatérő szerhasználat és az abúzus megelőzése valamint a kapcsolt bűncselekmények és általában az áldozattá, elkövetővé válás megelőzése. Továbbá célja: a tanárok és diákok kábítószerrel kapcsolatos ismereteinek (tudásának) bővítése, valamint az iskolai közösség, az iskolai légkör javítása, ezáltal esélyt teremteni arra, hogy a fiatalok képessé váljanak egy produktív életstílus kialakítására és a drogok visszautasítására.

A program hét éve működik, a tematika évről-évre gazdagodik az előző év élményeivel, a helyben tapasztalt problémákra reagálva. A program kidolgozásában részt vett a projekt szakmai koordinátora. A program megvalósítása két fordulóban kidolgozott tematika alapján zajlik, és egymásra épülő elemekkel dolgozik.

Az 1. Modul tematikája

- Önismeret fejlesztése, kritikus helyzetben történő pozitív döntéshozatal fejlesztése.
- Konfliktus kezelés és problémamegoldás fejlesztése.
- Személyiségfejlesztő foglalkozások megküzdési stratégiák elsajátítására (stressz)
- Az iskola tanulóit megismertetjük a konfliktuskezelés és problémamegoldás módzataival, a kritikus helyzetben történő pozitív döntéshozatal és készségének fejlesztése.
- Személyiségfejlesztő foglalkozások, megküzdési stratégiák elsajátítása, önismeret fejlesztés
- A komplex egészség-magatartás kommunikációs eszközei az iskolában (iskolarádió, iskolaújság, szórólapok)

Elméleti megfontolások

A diák-képzés első moduljának tervezésekor azt a koncepciót vettük alapul, hogy a diákok kevés vagy nem megfelelő önismerettel és önértékeléssel rendelkeznek, amelynek megléte azonban nagy védelmet jelent a kábítószer rendszeres használatának kialakulásával szemben.

Ismeretes, hogy serdülők elsődleges fejlődési feladata az, hogy fokozatosan elérjék a pszichológiai függetlenség állapotát azáltal, hogy a nehéz felelőségekkel megküzdnek. A kábítószer használat éppen ezen fejlődés lehetőségétől fosztja meg őket.

A serdülőkor sajátossága, hogy az öndefiníciós törekvések (Ki vagyok? Honnan jöttem, merre tartok?), az autonómia igénye mellett igen erős a kortárshatás. A csoporthoz

tartozás szükséglete sok esetben olyan erős, hogy a negatív, deviáns tartalmú csoportnyomás is érvényesülni tud. A serdülőkori értékválasztások is döntőek, hiszen az értékzavarok az emberben egyfajta bizonytalanságot keltenek, amely a személyiség énképének, önmagáról kialakított véleményének instabilitásához vezet.

A fenti sajátosságok és a serdülőkori szükségletekből kiindulva készségfejlesztő és dramatikus elemeket, strukturált gyakorlatokat felhasználó, a kvázi önismereti csoport módszerével az önértékelésüket igyekszünk növelni, továbbá az ellenvélemények megfogalmazása, valamint a kortársak, a felnőttek és a reklámok drogozás felé terelő hatásaira rámutatva, asszertivitásukat kívánjuk fejleszteni.

A foglalkozások eredményeképpen a diákok felelősségteljes, dönteni tudó tagjai lehetnek a társadalomnak.

Módszertan

A döntés, döntéshozatalra való felkészítés és a döntés felelőségének felvállalása érdekében szerepjátékok, illetve az azt követő megbeszélés - elemzés segítségével juttatjuk ismeretekhez a fiatalokat.

Egyfajta "védett" bizalmi közegben döntési rutint szerezhhetnek a döntés folyamatáról: probléma-elemzés; információgyűjtés; alternatívák és lehetséges következményeik számbavétele; befolyásoló emberi tényezők; átfogó elemzést, értékelést követő döntés), az azt befolyásoló hatásokról (család, barátok, társadalom elvárásai, érzések, értékrend, viselkedési szokások stb..

A konfliktuskezelés és problémamegoldás közvetlenül épül az önismeret - döntéshozatal témakörében megbeszéltekre. A továbbiakban az alábbi kérdésköröket elemezzük: mások véleményének, álláspontjának meghallgatása, figyelembe vétele, mások igényeinek tolerálása, hétköznapi konfliktusaink, versengés és együttműködés stb. A megbeszélést ezúttal is az élményalapú helyzetgyakorlatok katalizálják.

Azok a fiatalok, akik megtanulták, hogy érzelmeiket miként fejezzék ki, és kívánságaikat, szükségleteiket megfogalmazzák, akik megtapasztalták, hogy a konfliktusok kellemetlenek is, de ösztönzők is lehetnek, könnyebben kezelik/rendezik konfliktusaikat, mint azok, akik a konfliktusokat kizárólag negatívnak és fenyegetőnek élik át.

Szintén a foglalkozások alapeleme a stressz leküzdése dramatikus játékokkal. Ezek szerepjátékon, illetve szerepcseréken alapuló gyakorlatok, három fő fázisuk: bemelegítés, játék, élménymegosztás-elemzés. Hatásmechanizmusuk az un. csoport-tudás összeadódásában, továbbá az élményszerűség (diákok saját élményeire, aktivitására épül) hatékonyságában érvényesül.

A foglalkozás részeként diákok egyfajta gyűjtőmunkát végeznek, amely során a saját személyes, vagy interperszonális konfliktusaik kezelése során fellépő stressz-helyzetek kezelési módjait veszik sorra, beszélnek meg, pozitív konstruktív mintákat nyújtva egymásnak, ezt kiegészítjük néhány stresszoldó gyakorlat (ötlet) bemutatásával (kreatív vizualizációs képsor technikája; a "lazító"/légző-gyakorlatok, stb.).

Hangsúlyt helyeztünk a közösségek belső életének pontosabb megismerésére, közösségi értékek megfogalmazására. Egy iskolai osztályközösség pozitív megtartó erő lehet minden

diák számára. A másodlagos szocializáció színtere a kortárscsoport, akikkel a legtöbb idejét tölti és ezáltal a kialakulófélben lévő személyiségre közvetlen hatást gyakorol.

Várt eredmény: a csoport, mint kedvező változást, fejlődést indukáló társas közeg, a résztvevők fejlődését az önismeret-növeléssel, az integráció javításával, a készségek fejlesztésével, a rejtett potenciálok, erők felszabadításával, egy-egy képesség megerősítésével, új nézőpontok tanításával éri el. Itt említjük meg, hogy önismereti csoport természetéből fakadóan ún. humanista értékeket közvetít (pl.: tolerancia, elfogadás, tisztelet, megbecsülés, felelősség, másokra figyelés, stb.), amelyek az ember kiteljesedését, autonóm és felnőtt lényé válását célozzák.

A foglalkozáson alkalmazandó játékokat, gyakorlatokat az adott csoportvezető-páros választja ki az alapján, hogy az osztály sajátosságai illetve saját személyiségük, munkastílusuk szempontjából melyiket tartják leginkább megfelelőnek a projektcélok megvalósulása érdekében. Ezt játék-palettát az alábbi szakirodalmakból állítottuk össze:

A 2. Modul tematikája

- Tárgyi ismeretek közlése tanórai kereteken belül, interaktív módszerekkel:
- drogok fajtái, hatásai (legális, illegális), drog és kultúra,
- illegális szerfogyasztás lehetséges jogi következményei
- A szenvedélybetegség természete
- A szerfogyasztás tanulási folyamata és a kortárs csoportok szerepe
- Segítő-intézmények elérési lehetőségei, a segítségkérés technikái.
- Összefoglalás, visszajelzés.

Módszertan

- Filmvetítés. Az INDIT Közalapítvány által 2003-ban készített drogreprevenációs filmje, amelynek címe Drogveszélyben.
- Problémakezelés közösségi szinten (szituációs játékok)
- Készségfejlesztő és dramatikus elemek felhasználásával döntés, döntéshozatalra való felkészítés és ennek felelősségének felvállalása
- Nemet mondás, stressz-kezelés
- Összefoglalás, visszajelzés (feed-back)

Iskolaközösségre irányuló tevékenység – Egészségpromóciós nap (szenvedélyek napja/egészségnap/drogellenes nap, „Dzsembori”). Megvalósító: Megálló Csoport Alapítvány.

Ugyancsak a rendszerszemlélet, valamint a közösségi erőforrásokra való építés jegyében célunk egy nem currikulum-szerű programelem: promóciós-nap (szenvedélyek napja/egészségnap) lebonyolítása, amely szervezésébe az adott iskola diákönkormányzata és iskolaszéke is szerepet kap. Szándékaink szerint ez a nap hozzájárul ahhoz, hogy a fiatalok körében ismertté, és népszerűvé váljon számos hasznos szabadidő eltöltési mód, program. Mintegy szolgáltatási palettát nyújtva, helyet adhat néhány olyan más

prevenációs szemléleten alapuló foglalkozásnak, amely egyébként a diák/pedagógus foglalkozásokban nem kaptak helyet. Itt az ilyen napokon szokásos sportvetélkedők, filmvetítések, könnyűzenei koncertek, előadások mellett a "drogok alternatívái" - módszerbe (Dr. Rácz József: Addiktológia SEEFK, Budapest 2001., 93.p.) illeszkedő extrém sport bemutató, falmászási lehetőség, jóga/ meditáció-foglalkozás, képzőművészeti élményt kínáló programok (stb.) felsorakoztatására gondolunk. A programra 3 alkalommal kerül sor. A szervezésbe bevonjuk a diákönkormányzatokat.

Iskola szintű szülői értekezlet, a szülők bevonása

Az első két programrész megvalósítása után tarjuk meg a rendkívüli szülői értekezleteket, ahol beszámolunk a tapasztalatainkról, ill. megismertetjük a szülőkkel a legális és illegális kábítószer fajtákat, a fogyasztás észrevehetőségét, és a segítségkérés lehetőségeit. A szülői értekezlet időtartama min. 2x45 perc. Az érdeklődésnek megfelelően, két csoportban, párhuzamosan történik.

A család, mint az elsődleges szocializáció színtere, a legfontosabb társnak tekinthető a tanulók érdekében végzett megelőző tevékenységben. A szülők adekvát előkészítés és információ-átadás után tevékenyen tudják támogatni a drogprevenációs törekvéseket, mind családi, mind közösségi szinten. E program-rész gerincét az ismeretközlés, felvilágosítás a legális és illegális drogok fajtáiról, hatásukról, ártalmaikról, tévhitek, téves ismeretek tisztázása és korrekciója mellett a drogfogyasztás természetéről való felvilágosító, szemléletformáló munka adja, amelyet kiegészít a konkrét ügyekben kért egyéni tanácsadás, továbbá adekvát esetben megfelelő segítő intézménybe delegálás, illetve egyéni konzultáció lehetőségének felajánlása a drogambulancián. A fentiekén túlmenően univerzális prevenciót is alkalmazunk (szórólaposztás), osztályfőnökök által tartott szülői értekezleteken, fogadóórákon, mintegy bevezetendő az iskolai szintű szülői értekezletet. A szülők és a pedagógusok mellett az iskola technikai személyzet is kap szórólapot.

Szülői Tanács/Iskola székekkel való együttműködés

Ezek a szervezetek egyfajta hidat képeznek az oktatási intézmények és a tanulók szülei között, ezért - akárcsak a diákönkormányzat esetében - a projekt megkezdésekor megkeressük az iskolaszéket, tájékoztatjuk őket a programról és igyekszünk elnyerni támogatásukat, figyelembe véve elvárásaikat, javaslataikat. Ez a program elem két szempontból is döntő: egyrészt ez az együttműködés alapköve annak, hogy a szülők lehetőségükhöz képest minden területen segítsék az elsődleges megelőzést, másrészt meggyőződésünk, hogy az ilyen szervezetek tagjai többnyire potens személyek, akik példamutatásukkal hűzóerőt képviselnek, ugyanakkor (nem utolsó sorban, lásd. fenntarthatóság) forrásteremtő lehetőséggel rendelkeznek.

Várt eredmények a „Füge” programtól

1. Szándékunk szerint a résztvevők elméleti tudása gyarapodik a készségfejlesztésről, a csoportlélektan bizonyos kérdéseiről, a megelőzésben alkalmazott megközelítési módokról, és az alternatív értékelési módszerekről. Tudásuk, ismeretük bővül a jogaikról és a kötelezettségeikről. A jövőjük pozitív alakulására, strukturáltabb, realisabb életcélok kitűzésére való képességük fejlődik, a jövővel kapcsolatos szorongások, feszültségek csökkennek. A drogokkal kapcsolatban: hogy megértsék, milyen az, ha valakinek elvonási tünetei vannak, hogyan mennek tönkre családok,

amikor valaki a kábítószerre költi minden pénzét, vagy mi vár arra, aki kábítószeresen okoz súlyos balesetet, követ el bűncselekményeket és börtönbe kerül.

2. Céltudatos egészségmagatartás kialakulása a diákok, a pedagógusok, és a szülők minél nagyobb csoportjában. Értelmes szabadidős programok szervezése fontosságának kiemelése. A szerek fogyasztása helyett az alternatívák felkínálása.
3. Önismeret, készségfejlesztés, közösségfejlesztés. A tanulók képessé válnak saját értékeik felismerésére, ill. kortárscsoportjaik együttműködésével közösségi élményekre is szert tehetnek, amelyekben pozitív értékek fogalmazódnak meg. A kortárs csoportban jelentkező negatív szocializációs hatások csökkentése, devianciák felé való sodródás megakadályozása, redukálása. Az osztályközösségek megerősödése és az egymásnak való kölcsönös segítségnyújtás fejlődése. Jobb kommunikáció a tanári karral, osztályfőnökökkel, az iskola vezetésével, és a saját szüleikkel. Hatékonyabb diákképviselők működhetnek. Fontosnak tarjuk a problémás gyerekek kiszűrését és közvetlen módon való terápiába való irányítását.
4. A pedagógusok kommunikációjának javulását várjuk, egymással és a diákjaikkal, ill. a szülők irányába. Ismeretekre tehetnek szert a gyermekbántalmazásról, annak felismerhetőségéről, és arról, hogy milyen lehetséges eszközöket alkalmazhatnak a megoldás érdekében. Az esetmegbeszélések kapcsán élményt szerezhetnek a közös véleményen alapuló döntéshozatalról, az eltérő vélemények és gondolatok összehangolásának lehetőségeiről. Az esetmegbeszélés megerősíti őket a munkájuk jó elvégzésében. Félelmeik, szorongásaik csökkennek.
5. A szülők és a gyerekek együttműködése javul. Enyhül a szülők szorongása a gyerekük elengedésével kapcsolatban. Attitűdjük formálódik az elfogadás, és a segítségnyújtási szándék irányába. Saját felelősségükre is felhívjuk a figyelmüket. Megpróbáljuk az e témával kapcsolatos negatív médiahatás eredményeként működő elítélő hozzáállás megváltoztatását, ill. a szégyenérzet csökkentését, amely sok esetben azt jelenti, hogy nem mernek segítséget kérni.

„Füge” szenvedélybetegség prevenciós szakemberképzés, 40 órás tréning, 20 főnek

A pécsi INDIT Közalapítvány FÜGE Drogprevenciós csoportja által kidolgozott „Füge” szenvedélybetegség és bűnmegelőzési prevenciós programot, az azt kidolgozó szakemberek 40 órás tréning keretében tanítják meg a helyi szakembereknek, elsősorban a Kék Pont Alapítvány munkatársainak. A tréning keretében a program kiegészül és így illeszkedik a józsefvárosi adottságokhoz, amelyeket a „hallgatóként” részt vevő, több éves helyi tereptapasztalattal rendelkező szakemberek garantálnak.

„Füge” szenvedélybetegség prevenciós foglalkozások tanároknak.

A gyerekeknek szóló foglalkozásokhoz kapcsolódóan, 4 iskolában, 1-1 alkalom / iskola / tanév, 5 óra/alk., 2 fő szakemberrel. A pedagógusok esetében a képzés a személyes és szakmai attitűdformálásra fókuszál, megalapozva a pedagógus szerep, kompetencia határok tisztázását az iskolai drogmegelőzés tekintetében (képzés, drogügyi team kialakítása). A több éves tapasztalatunk szerint amennyiben egy tantestületben egyfajta drogkoordinátori team jött létre, akiknek átadtunk egy szükséges és elégséges alaptudást az iskolai drogstratégia kidolgozásához és „működtetéséhez”, akkor nincs szükséglet

további képzések tartására, sokkal inkább konzultációs lehetőségre van igényük az így létrejött szakmai csoportoknak. A programban résztvevők tudása, ismerete gyarapodik, különösen a felismerés és a segítségnyújtás területén.

3.1.2 Szenvedélybetegségekkel, bűnmegelőzéssel és áldozatvédelemmel foglalkozó osztályfőnöki órák

Az iskolák vezetői, osztályfőnökei az adott iskola, az osztályok szükségletei szerint választhatnak témát és előadót egy előre meghatározott tematikából. Az órák megrendelése előtt az óraadó szakemberek előzetes konzultációt tartanak az iskolák pedagógusaival, amelyben közösen meghatározhatják az iskolák/osztályok manifeszt és látens igényeit is. Az órák megtartása után sem maradnak magukra a pedagógusok, az előadók által biztosított egyéni, illetve csoportos pedagógus konzultáció megtartása lehetőséget nyújt a tanárok által folyamatosan kezelendő problémák megvitatására.

Az előadók többnyire a kerületben dolgozó, illetve a kerületet jól ismerő szakemberek: jelentős kliensszámmal dolgozó non-profit szervezetek képviselői, rendőrök, pártfogyófelügyelők, stb.. A program az alábbi témakörök köré szerveződik:

Az alkoholizmus témakörében tartott foglalkozások célja a fiatalok őszinte, nyílt tájékoztatása az alkoholizmusról, mint betegség-együttesről. Az előadás a betegség korai felismeréséről is ismereteket nyújt, amely segítséget nyújthat a várható tragédiák elkerülésében.

Drogfüggőség témakörében gyógyult szenvedélybeteg segítőkkel és gyógyulóban lévő gondozottakkal lehet beszélgetni. A tabuk nélkül folyó beszélgetéseken saját tapasztalataikról, függőségük és a leszokás nehézségeiről, kénjairól mesélnek a korábban függő fiatalok a résztvevő tanulóknak.

A szexuális visszaélések elleni prevenciók foglalkozások célja, hogy olyan fogalmakat tanítsanak meg, és olyan képességekkel ruházzák fel a gyerekeket, amelyek segítségével csökkenthetik áldozattá válásuk esélyét. A foglalkozásokon a tanulók egy rövidfilm megtekintése után, képzett szakemberek segítségével, szituációs játékokon keresztül rögzítik a témával kapcsolatos legfontosabb tudnivalókat. A szexuális visszaélések elleni prevenciók program arra tanítja a gyerekeket, hogy felismerjék, hogy mikor kell segítséget kérniük a körülöttük lévő felnőttektől. Ehhez elengedhetetlenül fontos, hogy ebben a kényes kérdésben legalább a körülöttük lévő pedagógusok megfelelően tudjanak reagálni.

A különböző bűncselekményekről - egymástól némileg eltérő megközelítésben - több szervezet is tart előadásokat, melyek elsősorban a célcsoportra jellemző bűncselekményekre, ezek jogi és egyéb következményeinek megbeszélésére koncentrálnak. A rendőrség munkatársai az iskolák igényeihez igazodva többféle témában is tartanak előadásokat, pl.: erőszakos bűncselekmények (rablások, testi sértés), kábítószerrel való visszaélés témakörei.

A Kolibri Színház bűnmegelőzési célú előadásai előtt és után a színház szakembere által tartott tanóra a darab megértésében, feldolgozásában segít a gyerekeknek, akik közül többen e keretek között jutnak el először színházba.

3.2 T3/2 Szomszédsági rendőr program

Problémaorientált közösségi rendészet elvein nyugvó rendszeres rendőrségi járőrözés a Magdolna-negyedben, képzések, konzultációk, információs rendezvények.

A szolgálatot teljesítő munkatársak naponta átlagosan 10 órát dolgoznak a városrészben, a tervek szerint hétfőtől csütörtökig és vasárnap 10-20 óra között, pénteken és szombaton pedig 12-22 óra között. A járőrözés keretében a rendőrök feladata az, hogy kapcsolatot alakítsanak ki az itt élő emberekkel, ismerjék meg a közbiztonsággal kapcsolatos véleményüket, és nyújtsanak segítséget a problémák kezelésében. A szolgálatban résztvevő rendőrökkel a helyi tapasztalatokat megvitató rendszeres konzultációk történnek, illetve számukra kommunikációs, konfliktuskezelő és szociális tárgyú szakmai továbbképzések, tréningeket nyújt a projekt. A lakosság informálására és a projekt népszerűsítésére rendezvények kerülnek megrendezésre.

A szomszédsági/közösségi rendészet „filozófiája” szerint „egyrészt problémaorientált rendőri tevékenységet, polgárközpontú felfogást és intézkedéskultúrát jelent, másrészt azt jelenti, hogy a rendőrség együtt dolgozik a lakossággal, valamint a település szervezeteivel, intézményeivel a bűnözési és közrendi problémák megoldása érdekében”. Mindez ma a rendőrhány, az aktuális rendészeti politika elvei és más okok miatt igen távol van a napi gyakorlattól (a kmb-rendszer lényegében nem működik Budapesten). E szolgálat a közterületi jelenlét visszatartó ereje mellett a kommunikáló és szolgáltató rendőrség képét kívánja erősíteni. Mindezt egy olyan városrészben, ahol az itt élők egy része kisebb-nagyobb bűncselekmények elkövetéséből tartja el magát, családját és ezért nem, egy másik része pedig félelemből nem nagyon kíván kommunikálni a rendőrökkel.

A rendelkezésre álló adatok szerint a negyedben elsősorban a vagyon elleni bűncselekmények, ezen belül is a lopás a jellemző (egyreszt kiemelt bűncselekmények miatt elrendelt ügyek száma szerint a vagyon elleni nyomozáselrendelésekből 188 lopás a Magdolna-negyedben, 2009-ben). Azonban igen jelentős az erőszakos bűncselekmények száma is (rablás, súlyos testi sértés és garázdaság együtt 155 nyomozáselrendelés 2009-ben a Magdolnában), és jelentősen növekedett a kábítószerrel való visszaélés bűncselekménye miatt ügyek száma is (39 nyomozáselrendelés 2009-ben a Magdolnában). A kerület más részeivel történő összehasonlítás arra utal, hogy a városrészben magasabb az erőszakos cselekmények aránya (2006. I. félév adatai alapján), s úgy tűnik, hogy az erőszakos cselekményszám növekedett 2006 első félévéhez képest. A közbiztonsági adatok és a mindennapi tapasztalatok alapján úgy gondoljuk, hogy a bűnmegelőzés eszközeinek alkalmazása elengedhetetlen a városrész közbiztonsági helyzetének fenntartása, javítása és a kiemelt támogatási program eredményes végrehajtása érdekében.

A projekt hatékony lebonyolításához a szolgálatteljesítést elősegítő szervezeti és egyéb feltételek módosítása szükséges, ezeket a rendőrségi szervekkel egyeztetésben kell elvégezni (csökkentett létszám, megkülönböztethetőség, bűnmegelőzés területén nagyobb fokú önállóság és aktivitás, stb.).

Továbbképzések

A szolgálatban résztvevő rendőrökkel a helyi tapasztalatokat megvitató rendszeres konzultációk történnek, segítve a tapasztalatok megosztását és feldolgozását, mely a

múltbeli tapasztalatok alapján kiemelten fontos a szolgáltatás folyamatos magas színvonalon történő nyújtásának biztosításához.

Szintén fontos minőségbiztosítási elem, hogy a szolgálatban résztvevő rendőrök kommunikációs, konfliktuskezelő és szociális tárgyú szakmai továbbképzéseket kapjanak. Ezen képzések folyamatosan zajlanak a projekt alatt.

Lakossági rendezvények

A szolgálat teljesítésének megkezdéséről nyitó rendezvény keretében tájékoztatjuk a lakosságot, amelyet a Mobil őr átadásának időpontjára tervezünk.

A negyedben a közbiztonsági problémák összetettsége miatt a kezelés eredményessége a közszféra, a magánszféra, a non-profit szervezetek és a lakosság együttműködését igényli. A projekt az MNP II. keretében 2008 októberében megkezdett szomszédsági rendőr projekt kibővítése és továbbfejlesztése. A szolgálat eme bő két évében a szomszédsági rendőrök sok helyi lakossal, járókelővel kerültek kapcsolatba, s minden negyedbeli szervezet, intézmény és kereskedelmi egység képviselőjét felkeresték.

A szolgálat kereskedői és lakossági fogadtatása kedvező volt, a gyalogos rendőrfőnök jelenléte sok helyi lakosból, különösen az idősebbekből rokonszenvet váltott ki. A szolgálat tevékenysége során erősíteni kell ugyanakkor a lakossági kapcsolattartást, annak lehetséges új, a környék jellegzetességeihez igazodó formáit (pl. a bűnmegelőzés területén), valamint az itt élők által felvetett problémákra való eredményes reagálást. E cél a megvalósulása érdekében félévente nyílt lakossági fórum kerül megrendezésre a szolgáltatás ismertetése, népszerűsítése, céljainak kommunikálása céljából, valamint a lakosoknak, vállalkozóknak is lehetőségük nyílik kötetlenebb formában visszajelzést adni a szolgáltatásról.

A szomszédsági rendőrök lakossági megkülönböztethetőségének kérdése hosszú ideje problémát okoz a helybelieknek. Ennek megoldása érdekében lakossági és rendőri résztvevők számára pályázat keretében kérünk javaslatokat a ruházaton viselt megkülönböztető jelzés megvalósítására.

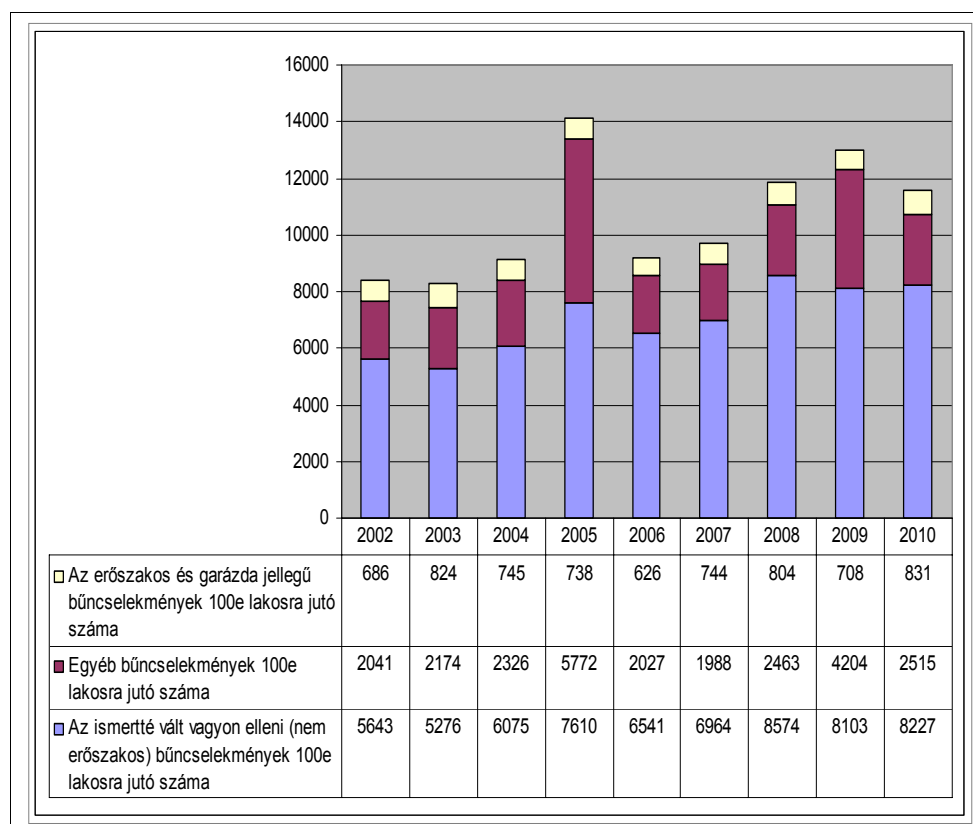
3.3 T3/3 Bűnmegelőzési stratégia, cselekvési terv (viktimizációs survey, antiszociális teammunka)

A Magdolna-negyedre fókuszáló bűnmegelőzési stratégia kidolgozása társadalmi konzultációval. Józsefváros közbiztonsági helyzetéről mindenekelőtt az ismertté vált bűncselekmények százezer lakosra jutó számának alakulása alapján alkothatunk képet. Ezek az adatok az Egységes Nyomozó hatósági és Ügyészségi Bűnügyi Statisztika (ENYÜBS, korábban ERÜBS) adatállományából származnak, amely állományba az adott évben lezárt nyomozások alapján bűncselekménynek minősített jogsértések (ismertté vált bűncselekmények) kerülnek rögzítésre. Előljáróban meg kell jegyeznünk, hogy az ENYÜBS-ERÜBS adatai nem tartalmazzák a latenciában maradó bűncselekményeket, és időben késnek az elkövetés időpontjához képest, mivel a számbavétel a nyomozati eljárás befejezéséhez kötődik.

Az elmúlt kilenc év adatai alapján Józsefváros fővároson belüli helyzetével kapcsolatban az alábbi megállapításokat tehetjük:

A 2002-2010 közötti statisztikákban Józsefváros minden évben a „magas” cselekményszámú kerületek között szerepelt. Ez azt jelenti, hogy a százezer lakosra jutó cselekményszám alapján Budapest VIII. kerülete minden évben a kerületek felső harmadába tartozott. A magas cselekményszámú besorolás ellenére a kerület egyik évben sem volt a negatív rangsor első helyén.¹

1. ábra Az erőszakos és garázda jellegű, a vagyon elleni (nem erőszakos) bűncselekmények és az egyéb bűncselekmények százezer lakosra jutó számának alakulása Józsefvárosban 2002-2010 között

Forrás: ENYÜBS-ERÜBS, <http://crimestat.b-m.hu>

Józsefvárosban a 2002-2003 évek közel azonos cselekményszámához képest 2004-ben növekedett a cselekmények arányszáma, 2005 évben kiugróan magas értéket ért el, majd

¹ Az alacsony, közepes és magas kategóriákba sorolás ún. tercilisek alapján történt. A kerületeknek az a harmada kapott „alacsony” minősítést, amelyekben a legkevesebb, és az a harmada kapott „magas” minősítést”, amelyekben a legtöbb bűncselekmény történt. A besorolást korábban a Belügyminisztériumhoz, majd az Igazságügyi és Rendészeti Minisztériumhoz, jelenleg ismét a Belügyminisztériumhoz tartozó statisztikai részleg végezte, illetve végzi.

2006-ban visszaesett a 2004. évi szintre. Ezt követően 2007-2009 között rendre növekedett, majd 2010-ben csökkent az ismertté vált bűncselekmények száma (ábra).

Ha az összes ismertté vált bűncselekmény közül csak az erőszakos és garázda jellegű cselekmények százezer lakosra jutó számát vizsgáljuk, azt tapasztaljuk, hogy Józsefváros két év kivételével 2003 óta minden évben a kerületi rangsor második helyén áll (2007-ben és 2010-ben a harmadik helyen volt). Azaz a kerületben elkövetett erőszakos bűncselekmények aránya fővárosi viszonylatban is nagyon magas.

Az ismertté vált (nem erőszakos) vagyon elleni bűncselekmények százezer lakosra jutó számát 2002 és 2010 között tekintve, a kerület csak 2003-ban nem került be a „magas” cselekményszámú felső tercilisbe². A vagyon ellen elkövetett bűncselekmények kerületi rangsorában 2005 óta a második-negyedik helyet tölti be Józsefváros, 2010-ben a negyedik helyet foglalta el. 2005 óta figyelhető meg az a tendencia, hogy az erőszakos cselekmények aránya a vagyon elleni cselekmények számának körülbelül egy tizede Józsefvárosban (ábra).

2. ábra Az erőszakos és garázda jellegű, az ismertté vált vagyon elleni (nem erőszakos) bűncselekmények százezer lakosra jutó száma Józsefvárosban 2002-2010 között

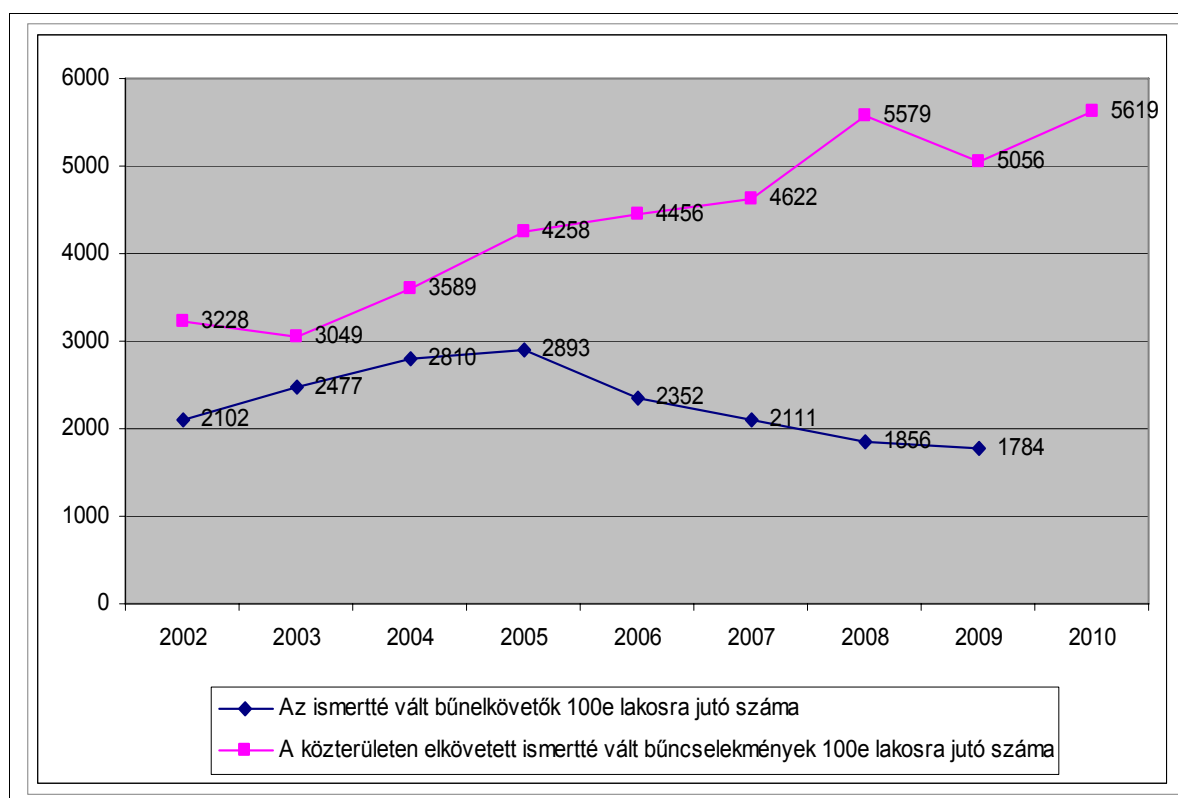
*Az ábrán két eltérő skálabeosztású ordináta (y tengely) szerepel. A jobb oldali az erőszakos cselekmények arányszámát jelzi 100 ezer lakosra, amelynek beosztása 1/10-e a baloldalon jelzett vagyon elleni cselekmények arányszámát jelző skálabeosztásnak.

Forrás: ENYÜBS-ERÜBS, <http://crimestat.b-m.hu>

² Ekkor 33 bűncselekménnyel kevesebb történt a kerületben, mint a felső harmad alsó határa.

A közterületen elkövetett ismertté vált bűncselekmények százezer lakosra jutó száma 2003 óta szinte folyamatosan nő a kerületben (ábra). Az ismertté vált bűnelkövetők százezer lakosra jutó száma 2002 és 2007 között minden évben Józsefvárosban volt a legmagasabb Budapesten, 2008-2009-ben azonban Kispest (XIX. kerület) „megelőzte” a kerületet³. Tegyük hozzá, hogy ez az arányszám 2005 óta folyamatosan csökken a kerületben (ábra). Az elkövetők lakóhelye alapján rögzített, kiemelkedően magas kerületi statisztikai adatok értelmezésekor figyelembe kell venni a kerületbe bejelentett hajléktalanok magas számát, a kőbányai piac rendszeres, időnként kiemelt ellenőrzését, a rendőri munka eredményességét is, amelyek befolyásolják az ismertté vált bűncselekmények és elkövetők számát. E kérdésben nehéz tisztán látni, ezért tényként most csak azt kezelhetjük, hogy a kerület nyilvánvalóan sok bűnelkövetőnek nyújt állandó vagy ideiglenes lakóhelyet.

3. ábra Az ismertté vált bűnelkövetők és a közterületen elkövetett ismertté vált bűncselekmények százezer lakosra jutó száma 2002-2010 között

* Az ismertté vált elkövetők számáról 2010-ben nincs adat.

Forrás: ENYÜBS-ERÜBS, <http://crimestat.b-m.hu>

³ 2010-re nem rendelkezünk adattal, tekintettel arra, hogy a Belügyminisztérium Statisztikai és Koordinációs Osztálya a budapesti adatokat kerületi bontásban nem tette közzé honlapján (<http://crimestat.b-m.hu>).

A rendelkezésre álló adatok szerint a Magdolna-negyedben elsősorban a vagyon elleni bűncselekmények, ezen belül is a lopás a jellemző (egyes kiemelt bűncselekmények miatt elrendelt ügyek száma szerint a vagyon elleni nyomozáselrendelésekből 188 lopás a Magdolna-negyedben, 2009-ben). Azonban igen jelentős az erőszakos bűncselekmények száma is (rablás, súlyos testi sértés és garázdaság együtt 155 nyomozáselrendelés 2009-ben a Magdolnában), és a 2009. év második felében jelentősen növekedett a kábítószerrel való visszaélés bűncselekménye miatt ügyek száma is (39 nyomozáselrendelés 2009-ben a Magdolnában). A kerület más részeivel történő összehasonlítás arra utal, hogy a városrészben magasabb az erőszakos cselekmények aránya (2006. I. félév adatai alapján), s úgy tűnik, hogy az erőszakos cselekményszám növekedett 2006 első félévéhez képest. A közbiztonsági adatok és a mindennapi tapasztalatok alapján a bűnmegelőzés eszközeinek alkalmazása elengedhetetlen a városrész közbiztonsági helyzetének fenntartása, javítása és a városrehabilitációs program eredményes folytatása érdekében.

A projekt során a BRFK VIII. kerületi Rendőrkapitánysággal együttműködve, statisztikai adatok, kérdőíves felmérés és szakértői háttérelmézések segítségével frissítésre kerül és kibővül az öt évvel korábban készült közbiztonsági helyzetelemző anyag, valamint az érintett ágazatok, a közszféra és a non-profit szervezetek bevonásával elkészül és elfogadásra is kerül a bűnmegelőzési stratégia és cselekvési terv.

A 2007-ben készített elemzés és stratégia-tervezet megfelelő kiindulópont lehet, ezek aktualizálása és széleskörű egyetértésen alapuló kialakítása, elfogadása, majd végrehajtása szükséges. A projekt megvalósításában kulcsszereplő a kerületi rendőrkapitányság. Statisztikai adatok, kérdőíves felmérés és szakértői elemzések segítségével fel kell frissíteni a 2007-ben elkészített közbiztonsági helyzetelemző anyagot, kidolgozni a stratégiát, a cselekvési tervet és megkezdeni annak végrehajtását.

A projekt lehetőséget nyújt arra, hogy a negyed 18 éven felüli lakosságát reprezentáló, un. viktimizációs adatfelvétel kerüljön lebonyolításra Józsefvárosban. A kérdőíves kutatás során, egy nagy elemszámú szűrőkérdőív felhasználásával kerülnének lekérdezésre azok a lakók, akik a megelőző évben bűncselekmény áldozatává váltak. A kérdőíves felmérés célja tehát, hogy képet nyerjünk arról, hogy a negyedben élők közül kik, milyen körülmények között és milyen bűncselekmények áldozataivá váltak a korábbi évben. Tekintettel arra, hogy az áldozattá válás a háztartások kb. 10%-át érintette 2010-ben (a Magdolna és az Orczy-negyedben), egy igen nagy mintán (kb. 4.000 fős) elvégzett szűrőkérdőívvel lehet eljutni az áldozatokhoz, akiktől részletes kérdőívet kell felvenni (kb. 500 fő a városrészben).

A survey megalapozza a munkacsoport keretében kidolgozott józsefvárosi helyzetelemzést és stratégiát. A vizsgálat alapinformációi jelentős segítséget nyújtanak a közbiztonság erősítése, a bűnmegelőzés és az emberek biztonság érzetének fokozása érdekében tett intézkedésekhez, projektekhez. Az intézkedések közbiztonsági helyzetre, annak lakossági érzékelésére tett hatásainak időbeli összehasonlítására, hatásvizsgálatára is lehetőséget adnak, a kutatás néhány évvel későbbi megismétlése esetén.

A kérdőíves vizsgálat nyújtotta lehetőséget felhasználjuk arra is, hogy a negyed alacsony iskolai végzettségű és/vagy munkanélküli és/vagy a munkaerőpiacon tartós elhelyezkedési problémákkal küzdő lakóinak társadalmi-gazdasági helyzetéről, a foglalkoztatás,

foglalkoztathatóság kérdéseiről részletes információkat kapjunk. Ennek érdekében a kérdőívben külön blokk foglalkozik a munkaerőpiaci kérdésekkel.

A stratégiakészítés kiterjed minden olyan közszféra és a non-profit szféra által érintett területre, amely valamilyen kapcsolatban van a közbiztonság kérdésével. A célok meghatározása, az eszközök kiválasztása és a feladatok elosztása során tehát minden, a városrészben tevékenykedő szervezetre, intézményre és érintett lakóra támaszkodni szeretnénk. A közszféra részéről a BRFK VIII. Kerületi Rendőrkapitánysága, a Józsefvárosi Közterületi és Parkolási Rendészet, a Józsefvárosi Családsegítő és Gyermekjóléti Központ, polgármesteri hivatalban pedig a Humánszolgáltatási Ügyosztály irodáinak, így a Gyermekvédelemi Iroda, a Szociális iroda, valamint az oktatási intézmények együttműködésével számolhatunk.

A negyedben a közbiztonsági problémák összetettsége miatt a kezelés eredményessége a közszféra, a magánszféra, a non-profit szervezetek és a lakosság együttműködését igényli. A helyi problémák és a lehetséges megoldások közös olvasata alapozhatja meg a stratégiai célokban történő egyetértést, ezért a munkacsoportba meghívást kapnak a kerületi civil és non-profit szervezetek is. A közösen kidolgozott és elfogadott stratégia és cselekvési terv - remélhetőleg - minden szereplő számára ösztönzőleg hat majd a közös cselekvésre.

A projekt keretében két társadalmi konzultáció kerül megrendezésre, első a helyzetelemzési fázisban, második a stratégia bemutatásának fázisban.

3.4 T3/4 - 99-es busz kísérleti projekt

A Pesterzsébet Mátyás király térről induló és a Blaha Lujza térre érkező 99-es buszjáraton gyakoriak a szabálysértések, bűncselekmények, amelyek közül a lopás, garázdaság, rongálás, illetve az antiszociális viselkedés a legjellemzőbb. A járaton uralkodó közbiztonsági helyzetről több írás is olvasható az interneten, azonban az atrocitások mellett egy pozitív hang is megszólal, nevezetesen, hogy „...Pedig elég lett volna az is, ha eljönnek kicsit a nyolcra, sétálnak egyet a Népszínház utcán vagy mennek egy kört a 99-es buszon. Ott egyszer egy cigány srác egy szál gitárral olyan műsort nyomott a Teleki tér és a Blaha között, hogy senki nem akart a buszról leszállni.”⁴

A projekt célja, hogy egyrészt terepkutatás segítségével felderítse mikor, kik utaznak a járaton, részletesen leírja a buszon, és a megállóknál kialakuló konfliktusokat, az arra adott viselkedési reakciókat, a járat biztonságával kapcsolatos véleményeket mind az utazóközönség, mind a buszvezetők, bkv-ellenőrök, rendőrség, közterület-felügyelet munkatársai, stb. részéről.

Másrészt kidolgozza és alkalmazza azokat a konfliktuskezelési, kommunikációs, szociális munka, információszolgáltató és kultúra közvetítő elemeket, amelyek csökkentik a buszokon és a megállóknál tapasztalható szabálysértéseket és bűncselekményeket.

---

⁴ Forrás: *A nagyidai cigányok és a kanalazó törökök*, In: http://fren.blogter.hu/457126/a_nagyidai_ciganyok_es_a_kanalazo_torokok

Feltáró kutatási szakasz

A projekt első szakaszában gyakorlott terepmunkás szakemberek különböző napszakokban rendszeresen utaznak a járaton és az ott észlelt jelenségeket részletesen írásban rögzítik, illetve beszélgetéseket folytatnak a járaton dolgozó buszvezetőkkel, a megállóban várakozó emberekkel, rendőrökkel, közterület-felügyelőkkel, ellenőrökkel. A buszon zajlott események jegyzőkönyvei, a beszélgetések jegyzetei, elmesélt történetek alapján a terepmunkások tanulmányban foglalják össze a járaton tapasztaltakat.

Megvalósítási szakasz

A terepmunkát követően szakmai team dolgozza ki a konfliktusok, rongálások számának csökkentéséhez szükséges stratégiát és annak lépéseit. A szakmai team tagjai a bűnmegelőzési stratégia kidolgozásában résztvevő helyi szociális, gyermekvédelmi, rendészeti intézmények és nonprofit szervezetek képviselői lesznek. A projekt tervezési szakaszában az alábbi elemek megvalósítása tervezhető:

Tolerancia plakát tervezési pályázat

A tolerancia plakát a buszra várakozó emberek sokféleségét (nemi, faji, etnikai, vallási, foglalkozási), az átmenetileg közös cél, az úticélhoz való biztonságos eljutás vágyát és az egymás iránti toleráns viselkedés igényét jeleníti meg, reklámozza a buszmegállóban és a buszokon is elhelyezhető poszttereken, plakátokon. A pályázat három kategóriában gyermek, ifjúsági és felnőtt kategóriában hirdet győztest. A nyertes plakátok a Magdolna-negyedbeli megállóban és a 99-es járatokon kerülnek elhelyezésre.

Lakossági önkéntesek és fiatal kortárs segítők képzése és alkalmazása

A járaton rendszeresen utazó lakossági önkéntesek, akik gyakorlatorientált képzéssel készülnek fel arra, mi a teendő, ha megállóban, a buszon konfliktus alakul ki. Az önkéntesek között feltétlenül lesznek a helyiek között elismertségnek örvendő cigányok/romák, és fiatalok is, akiket kortárs segítőként képezünk ki és alkalmazunk. Az önkéntesek és a kortárs segítők információt is terjesztenek a Magdolna Negyed Programról, a szenvedélyekről egyéb témákról. A járat áthalad a Magdolna-negyeden, jelentős részben a fiatal célcsoport tagjai utaznak rajta, ezért a megálló és a járat maga is alkalmas arra, hogy a pályázat keretében megvalósított projektekről, a részvétel lehetőségeiről információkat adjunk át az utasoknak.

Buszvezetők kommunikációs, szociális képzése és alkalmazása

A feladatra vállalkozó és kiválasztott buszvezetők (romák is) kapcsolatba kerülnek a helyi fiatalokkal, megismerik őket, problémáikat. Megpróbáljuk a francia modellt, azaz hogy a nem szolgálatos buszvezetők beszélgetnek a fiatalokkal a megállóban és a járatokon. A projektem célja, hogy a vezetők és a fiatalok ismerősök legyenek, amely valószínűleg csökkenti a rongálásokat és bűncselekményeket a járatokon.

Kultúraátadó mini-projektek

A Magdolna megállóban, esetleg a buszokon rövid „kulturprojektek”: pl. ének-zene, tánc, sportbemutató, rajzkiállítás, mindez a helyi gyerekek, fiatalok részvételével. A projektekre a Programalap pályázatán lehet jelentkezni és támogatást nyerni.

4 T4 Szociális Programok (ESZA)

4.1 T4/1 Közterületi ártalomcsökkentő szolgáltatások

A projekt célja, hogy megerősítse a negyedben a közösségi alapellátás és az alacsonyküszöbű ellátás keretében végzett utcai megkereső munkát.

A rendelkezésre álló adatok alapján kb. 1500 főre becsülhetjük azoknak a kábítószerrel élőknek a számát Józsefvárosban, akik valamilyen - pszichiátriai-, vagy szenvedélybetegekkel, illetve hátrányos helyzetű emberekkel foglalkozó - szociális, egészségügyi intézménnyel kapcsolatba kerülnek. Az így érintett kliensek száma a lakónépesség kb. 2%-a lehet⁵, amely tehát nem tartalmazza az ezen intézményekkel kapcsolatot nem kereső fogyasztókat, azaz „anyagos” látencia mértékét. A kábítószerfüggők teljes kerületi létszámát, tehát az intézményekkel kapcsolatot kereső és a látenciában maradó szenvedélybetegek együttes számát a szakértők kb. 2000-2500 főre becsülik (amely a lakosság 2-3%-a). A becslések alátámasztják azt a köztudott tényt, hogy a kerület súlyosan fertőzött a kábítószerproblémával.

Az intravénás, heroin vagy amfetamint használó függők, a velük részben átfedésben lévő (szerváltók) egyre jelentősebb számú mefedront és más designer drogokat használó fiatalok, valamint a súlyosan veszélyeztetettek fiatalok Józsefvároson belül elsősorban a Magdolna- és az Orczy-negyedekben élnek. A sokszor kilátástalan jövővel rendelkező fiatalok egy részének mindennapjaihoz már hozzátartozik a marihuána és a designer drogok hétvégi használata, s a felnövekvő generációkat az alkoholfüggőség mellett a drogfüggőség kialakulása is veszélyezteti.

A Kék Pont Drogkonzultációs Központ és Ambulancia józsefvárosi „Kontakt” programjának adatai szerint az új kliensek megjelenése folyamatos, egyenletesen emelkedő tendenciát mutat. Vélhetően még mindig vannak, akiket a program nem ért el, illetve akik csak egy vagy két alkalommal vették igénybe a szolgáltatást. Cél: a szolgáltatást igénybe vevők számának növelése, az igénybevétel gyakoriságának növelése, más szolgáltatásokba történő továbbutalásuk lehetőségének megteremtése (hepatitisz C fertőzés kezelése, drogambulancia, absztinencia-orientált kezelések).

A heti két alkalommal, 4-4 órát dolgozó két szociális munkás intenzív (asszertív) utcai munkát végez a kerületben. Az asszertív utcai munka egy-egy meghatározott, jól körülírt célcsoport intenzív utcai gondozását jelenti, a tagokkal folytatott heti többszöri utcai konzultációkkal. Ezek a konzultációk is egy forgatókönyvet követnek. Ez különbözik a hagyományos utcai munkától, ahol az utcán különböző csoportokkal igyekszünk kapcsolatba lépni, bizonyos fókig irányítatlanul, csak általános célok mentén. Az intenzíven gondozott csoportok helyébe 3-4 hónap után újabb csoport lép. Tehát, a célcsoport mindig jól meghatározott és az utcai gondozás célja is. Cél az asszertív utcai munkával sorstárs segítők, illetve közösségi véleményformálók bevonása az utcai gondozásba.

---

⁵ A 2010.01.01-re megadott 83 465 fős lakónépességgel számolva, forrás: Okmányiroda és Ügyfélszolgálati Ügyosztály.

A szociális munkások a kerület célterületein gyalog járva keresik fel a nyíltszíni drogcscénákra lehetőséget nyújtó területeket, lakóépületeket és teremtenek kapcsolatot a kábítószerfogyasztókkal és a veszélyeztetett csoportok tagjaival. A megkereső munka során ártalomcsökkentéssel és a kezelés, gondozás lehetőségeivel kapcsolatos információkat nyújtanak a klienseknek. Tevékenységük során szakmai kapcsolatot tartanak a Tamasz Gondozóval, a közösségi ellátást nyújtó helyi szervezetekkel és félévente írásban beszámolnak tevékenységükről a Józsefvárosi Kábítószer Egyeztető Fórumnak (JKEF). E beszámolási kötelezettségük keretében elkészítik és folyamatosan frissítik az utcai munka alapján felrajzolható kerületi drogtérképet.

A projekt szakmai koordinátorral rendelkezik, aki nyomonköveti a szolgáltatás végzését, illetve konzultációt nyújt a szociális munkások számára.

4.2 T4/2 - Intenzív családmegtartó szolgáltatások

Krizishelyzetbe került gyermekes családok szétesésének megelőzése 2*10 hetes intenzív szolgáltatással. Kipróbált, bizonyított program folytatása és módszertani fejlesztése a múltbeli tapasztalatok alapján.

A Józsefvárosi Gyermekjóléti és Családsegítő Központ önálló szakmai egységként működő Családsegítő Központ speciális szolgáltatásának célja a halmozottan hátrányos helyzetben lévő és kiemelten kritikus élethelyzetbe kerülő gyermekes családok intenzív gondozási folyamata során megakadályozni a gyermekek családból való kikerülését illetve, olyan családi - életviteli - lakhatási körülményeket teremtése, amely az érintett családokat hosszú távon megvédi.

A projekt folytatja és továbbfejleszti a Magdolna Negyed Program II.-ben elkezdett tevékenységet, egy fő szociális munkás kizárólag a negyedben élő családok számára végzi az Intenzív Családmegtartó Szolgáltatásokat.

A korábbi programok tapasztalatai rámutattak, hogy a szociális ellátórendszer szolgáltatásai nem képesek olyan komplex szolgáltatást nyújtani a velük együttműködő klienseknek, amely a családok életének több/minden szférájában tartós és minőségi változást eredményeznek. A gyermekes családok jelentős hányada esetében a családi krizishelyzetek, életviteli, lakhatási körülmények a gyermekek - hatósági intézkedés következtében történő - családból való kikerülésének veszélyével fenyegetnek.

A szolgáltatás jelentősen eltér a Magyarországon alkalmazott, hagyományos családgondozástól. A legfeljebb 10 hétig tartó, nagyon intenzív, koncentrált folyamat során a családgondozó heti akár 7 napban, napi több órát tölt el egy családdal - jellemzően azok otthonában, közvetlen környezetében. Egy családgondozó egy időben legfeljebb 2 családot gondoz. A kísérleti projekt, valamint a közel 1 éves intézményi tapasztalatok alapján a szolgáltatás kifejezetten eredményesnek bizonyult, az együttműködő családok maximális aktivitást produkáltak.

A projekt általános céljai:

- megakadályozni a gyermekek védelembe vételét, illetve családból való kiemelését

- növelni a hátrányos helyzetben lévő gyermekek esélyeit
- feltárni az egyes családokban lévő defektusokat
- a meglévő ellátórendszer struktúrájának, hatékonyságának vizsgálata
- kísérlet egy újfajta szolgáltatásra
- kísérlet egy újfajta szemléletmódra
- új esetkezelési, családgondozási technikák felderítése és kidolgozása

A projekt általános jellemzői

- Magdolna negyed területére koncentrálódó
- Gyermekes családok részére igénybe vehető
- Önkéntes együttműködésre épülő
- A családokat a helyi szolgálatok és intézmények delegálhatják
- Önálló jelentkezésre is van mód
- Intenzív, rövid időintervallumra koncentrálódó (4-6 hét, egyszeri 4 hetes hosszabbítással)
- A helyi ellátórendszerre és civil szervezetek tényleges és aktív tevékenységeire támaszkodó
- Nagyfokú együttműködést igénylő (családok-szolgáltatók egyaránt!)
- konkrét megállapodáson alapszik (együttműködési megállapodás)
- család által megfogalmazott problémák és célok mentén - közösen definiálva kifejezetten a család habitusát követi
- konkrét cselekvést vár el
- fokozott családgondozói (segítő) jelenlét
- magas informáltság a családról
- erős kommunikáció (együttműködőkkel és családdal egyaránt)
- „segítő” szerep megfogalmazódik - csökkenő bizalmatlanság
- magas bizalmi- és együttműködési hajlandóság
- megjelennek: sikerélmény, motiváció, önbecsülés
- családi struktúrákat és szerepeket jelentősen mozgató, formáló

A családtámogató szolgáltatás intenzitása az alkalmazott szociális munkásoktól folyamatos, 24 órás, telefonos rendelkezésre állást igényel.

A gondozási idő 6-8 hét, mely az eddigi tapasztalatok szerint jellemzően kihasználásra került, a plusz 4 hét hosszabbítás csak indokolt esetben került kihasználásra. Extra hosszabbítás a plusz 4. héttől csak nagyon indokolt esetben, esetfüggő döntéssel lehetséges.

Szolgáltatás tartalma - konkrét segítségnyújtás, illetve kapcsolati szint

A szolgáltatás minden esetben a család helyzetéhez, elakadásaihoz, a családtagok erőforrásaihoz és gyengeségeihez igazodik. Kiterjed mind a külső környezettel kapcsolatos, mind az egyéni, illetve a kapcsolati nehézségekre. Mivel e szolgáltatás-típus esetében a kerületi tapasztalatok kivételével nincsenek számottevő korábbi hazai minták, különféle beavatkozási módszerek kerülnek alkalmazásra illetve megfontolásra (mit és hogyan lehet, érdemes, illetve nem lehet csinálni).

Az egyes családok egyedi jellemzői is nagyban befolyásolják a módszereket, testre kell szabni az alkalmazandó megoldásokat.

Munkaformák, az eredmények értékelése, adatvédelem

A családokkal és a társszervezetekkel végzett munkát heti stáb-, illetve szupervíziós ülések egészítik ki. Előbbi funkciója a közös feladatok megbeszélése, a tervezés, utóbbié az egyéni munka támogatása, a tapasztalatokból való tanulás elősegítése, illetve a megfelelő minőségű szolgáltatások nyújtásának elősegítése.

Az intenzív családtámogató szolgáltatások értékelése során alapvetően háromféle értékelési folyamat zajlik:

A segítő folyamat értékelése:

Szereplői a projektben részt vevő családok, a szociális munkás, a társszervezetek az esetben érintett munkatársai, a szakmai vezető, illetve lezáráskor a küldő is. Az értékelés alapja a segítő folyamat kezdetén a család és a szociális munkás között kialakított és írásban is rögzített megállapodás, valamint azoknak a kisebb céloknak a teljesülése vagy megghiúsulása, melyben az egyes találkozások alkalmával megegyeztek. Az együttműködés félidejében a család és a szociális munkás áttekintik az eddig elérteteket, és megfogalmazzák az együttműködés második felére vonatkozó legfontosabb feladatokat. Ezen a beszélgetésen a szakmai vezető is részt vesz (a család engedélyével), ekkor a családnak közvetlen lehetősége nyílik arra, hogy a szolgáltatással kapcsolatos igényeit, véleményét megfogalmazza és elmondja. Az intenzív segítő folyamat lezárásának részeként a család és a szociális munkás áttekintik, mit sikerült megvalósítani a kitűzött célok közül. Az értékelés nyomán a záró esetkonferencián a küldő, a szociális munkás és a szakmai vezető együttesen döntenek a folyamat lezárásáról, illetve egy alkalommal, maximum 4-6 héttel történő meghosszabbításáról. Amennyiben a család hozzájárul, a segítő folyamat végén a szakmai vezető interjút készít a családdal az együttműködés folyamatáról, a kapott segítségről, az elért eredményekről.

A szolgáltatás tapasztalatainak összegyűjtése, összefoglalása, negyedévenkénti, illetve záró beszámoló elkészítése

A szakmai vezető végzi. Ennek alapja - a titoktartás követelményét szigorúan betartva - a segítő folyamat kísérése során, az esetkonferenciákon, a heti stábmegbeszéléseken felmerülő kérdések; valamint a segítő folyamat félidejében történő értékelés, illetve a folyamat végén készülő interjú.

Visszajelzés, illetve írásos értékelés

A program szakmai megvalósításához kapcsolódó legfontosabb tervadatok:

Gondozott családok száma: éves szinten 10 család per szociális munkás

Kapcsolatfelvétel módja:

- Küldő - segítő között: telefon, esetkonferencia
- Segítő - szolgáltatást igénybevevő között: telefon, személyes találkozó a család otthonában (küldővel vagy küldő nélkül)

Küldők: Józsefvárosi Családsegítő és Gyermekjóléti Központ (továbbiakban JCsGyK) szakmai egységei (Gyermekjóléti Központ (GyK), Családsegítő Központ (CsK), Gyermekek Átmeneti Otthona (ÁO), Gyermekvédelmi Iroda, Általános iskolák, Non-profit szervezetek (pld. Kesztyűgyár Közösségi Ház), Önkéntes jelentkezés

A gondozás folyamata: Megkeresés; Szolgáltatás felajánlása; Megállapodás; Problémák családok általi definiálása; Szakaszos bevonás a munkába; Folyamatos jelenlét, folyamatos problémafeltárás, azok kezelése; Eredményesség közös megfogalmazása; Felkészítés a zárásra; Eset lezárása.

Eszközök: Szociális munkás készségei, habitusa, tapasztaltsága; Szakmai gyakorlati tudás; Helyismeret, terepismeret; Kapcsolati háló - rugalmassága, hajlandósága, szakmai érdekeltisége. Az eszközök használatának sikere, ill. sikertelensége jellemzően a bürokratizmus mértékének függvénye.

Esetkezelés, dokumentálás: Hagyományos módon - csak esetszám; Saját napló - egy családonként.

Kétfajta gondozási stratégia mentén: 1. családi dominancia, szabott határokkal, 2. szerepbeli hiányosság, lehetőségek adta határokkal

A program az adott területen élő gyermekes családok szükségleteire, erőforrásaira és az adott szolgáltatások elérésére koncentrál elsődlegesen - ugyanakkor mindeközben feltárja az egyes családokban rejlő deficiteket, erőforrásokat, életvezetési- és életmódbeli elcsúszásokat is. Ez utóbbiak feltárása kulcsfontosságú a családokkal végzett munkában, hiszen jelentősen befolyásolják mind a problémák meghatározását, mind az egyes problémákra adható válaszok csoportosítását, a rövid- és hosszú távú célok minél pontosabb szétválogatását.

Az eddigi, általánosan alkalmazott családgondozói munkához képest az intenzív családgondozói munka jelentősen eltér. Az eltérések az egyes szolgáltatások hatékonyságát és gazdaságosságát tekintve rendkívül fontosak, az alábbi táblák összehasonlítást nyújtanak a két szolgáltatás típus között (1. sz. és 2. sz. tábla).

1. Táblázat Az ismertté vált bűnelkövetők és a közterületen elkövetett ismertté vált bűncselekmények százezer lakosra jutó száma 2002-2010 között

Klasszikus családgondozó	Intenzív Családgondozó
Önkormányzati alkalmazott	Külső szervezet alkalmazottja
Túlterhelt	Egyszerre max. 2 családot gondoz
Szabott szupervíziós és team alkalmak	Esethez igazított szupervíziós és team alkalmak

Klasszikus családgondozó	Intenzív Családgondozó
Korlátozott munka szabadság	Korlátlan munka szabadság
Alárendeltségi viszonyban az Önkormányzattal	Mellérendeltségi viszonyban az Önkormányzattal
Korlátozott, „sorvasztott” eszközhasználat	Korlátlan, támogatott eszközhasználat
Bürokratikus	Bürokráciától mentes
Csökkent érdekérvényesítési jogkör „szalagmunka”, „felszínlátás”	Szabad érdekérvényesítési jogkör
	Tényleges esetgondozási lehetőség, valós problémák látása

2. Táblázat A klasszikus családgondozás és az intenzív családgondozás kereteinek összehasonlítása

Klasszikus családgondozás	Intenzív családgondozás
Nincs időkeret	Szabott időkeret
Kevés, felszínes információ a családról	Sok, pontosabb információ a családról
Kevés idő egy családra	Sok idő egy családra
Kevesebb jelenlét a fizikai környezetben, több intézményi jelenlét	Maximális jelenlét a fizikai környezetben, minimális intézményi jelenlét
Távolságtartó, kevesebb bizalom	Közvetlenség, több bizalom
Hatósággal való azonosítás	Segítőként való azonosítás
Alá-fölérendeltség érzése az ügyfélben	Mellérendeltség érzése az ügyfélben
Jelentős bürokratikus korlátok	Viszonylagos bürokratikus korlátok
Frustráltság, kiégés, alulmotiváltság	Magabiztosság, eredményesség érzése, magas motiváltság

Intézményi, szolgáltatási környezet

A területen működő, önkormányzati fenntartású alap-és szakellátást végző szolgáltatók, intézmények: Ószirózsza Gondozószolgálat, Józsefvárosi Egyesített Bölcsődék (időszakos gyermekfelügyelet, prevenciók fejlesztő programok, Biztos Kezdet Modellprogram, Biztos Kezdet Klub); JCsGyK (Gyermekjóléti Központ önként vállalt és ellátott tevékenysége krízislakások térítésmentes működtetése).

Ezeken felül számos non-profit alapítvány, civil szervezet található, melyek egy része a kerületi Önkormányzattal kötött ellátási szerződés keretében működnek, és amelyek jellemzően a különféle pszichiátriai- és szenvedélybetegségekre, illetve a periférikus és etnikai problémákra koncentrálnak. Cél az egyes családok részére minél pontosabb, kiterjedtebb és hatékonyabb segítséget nyújtani a problémáik kezeléséhez.

A program kapcsolati hálója: Polgármesteri hivatal-Gyermekvédelmi Iroda, Józsefvárosi Egyesített Bölcsődék, Biztos Kezdet Program, Szent Erzsébet Karitás, Roma Parlament, Józsefvárosi Egészségügyi Szolgálat Védőnői szolgálat, Oktatási intézmények (iskolák, óvodák), Magyar Vöröskereszt, Kisfalu Kft. (lakásügyi, lakásgazdálkodás, házkezelés), Polgármesteri hivatal- Humánszolgáltatási Ügyosztály, Szociális iroda, BRFK VIII. kerületi Rendőrkapitányság, Kesztyűgyár Közösségi Ház, Esély Nonprofit Kft, Magyar Emberi

Jogvédő Központ Alapítvány (MEJOK), Igazságügyi Hivatal - Fővárosi Pártfogó Felügyelői Szolgálat

A program előkészítése során minden, a kerületben - és azon kívül is működő intézmény, szolgálat, civil szervezet megkeresésre kerülnek együttműködési ajánlattal, amelyek a gondozandó családok szempontjából előre láthatóan szükségesnek bizonyulnak.

Kiemelten fontos, hogy az egyes családok gondozásába bevontakkal közösen, pontos problématerképet határozzunk meg, azon határozottan és egyértelműen jelöljük meg a személyes feladatokat és a beavatkozási kompetencia határait. Határozottan meg kell találnunk az egyes esetek kizárólagos „gazdáját”, ezzel elkerülhetővé válik a családok ellátó rendszeren belüli folyamatos csapongása és a problémáik halmozódása. A program során gondozásra kerülő családok mindegyike halmozott problémákkal küzd - a munka során feltárt okok és következmények során várható, hogy sok esetben előfordulnak majd deficitek és rosszul súlyozott gondozások az egyes családok esetében.

Utánkövetés, utógondozás

Az esetek lezárása után is sok munka van, akkor is, ha a család számára az első pillanattól kezdve világos, hogy ez egy idő-határos szolgáltatás. Az érzelmi leválás akkor sem történik meg egyik napról a másikra, ha megfelelően elő van készítve. A szociális munkás még fogadja a család oldaláról jövő megkereséseket, de próbálja ezeket a hagyományos ellátó rendszerbe visszacsatornázni, ugyanakkor néhány család esetében egyértelműen szükséges egy kevésbé intenzív, de továbbra is elérhető támogatás. Azoknál a családoknál, akiknek intenzív támogató beavatkozásra van szükségük, nem elég pusztán a szolgáltatások koordinálása, valódi integrálásukra van szükség.

Célcsoportok

A projekt célcsoportjai a Magdolna-negyed krízishelyzetben lévő családjai, ezen belül is kiemelten a negyed krízishelyzetben lévő családjaiiban élő gyermekek és fiatalok. A rendelkezésre álló tapasztalatok alapján a szolgáltatásban részt vevő családok jellemzői az alábbiak: Élettársi kapcsolat domináns; Sok gyermek - 3 és 10 közötti; Alacsony iskolai végzettség - általában 8 általános; Nőknél jellemzően korai gyermekvállalás - anyai szerep nem tudatos, sok esetben hiányos; Ritkán munkahely (be nem jelentett munkaviszony inkább) - jellemzően támogatásokból, segélyekből élnek; Gyakori a pszichés presszionáltság és annak következményei; Alacsony önbecsülés, kommunikációs defektusok, agresszió, céltalanság, stb; Rossz háztartásvezetési- és gazdálkodási stratégiák; Életvezetési problémák; Családi szerepek hiánya, rossz értelmezése; Családon belüli - kívüli konfliktusok; Gyermekek viszonylag későn „intézményesülnek”; Szabadidős tevékenységek ignoráltak; Bizalmatlanság, ill. bizalmaskodás; Szociális Szolgáltatókkal szembeni bizalmatlanság; Családgondozó hatóságként való értelmezése; Magas lakbér- és közüzemi díjhátralék.

A családok többsége csak szociális jövedelmekkel rendelkezik, állandó szegénységben él, a felnőttek minden energiáját felemészti az adott nap túlélése. A szülők feketemunkával, illetve illegális vagy fél-legális kereskedéssel (lomizástól a drog-kereskedelemig) egészítik ki jövedelmüket. Ezekben a családokban nincsenek játékok, könyvek, privát terek, íróasztalok/tanulósarkok, minden mindenki szeme láttára történik, se a felnőtteknek, se a gyerekeknek nincs elkülönülési lehetősége. Egyedül a színes tévé, vagy az internet jelenti

a „luxus” fogyasztási cikkeket, amit akkor is megszereznek, ha ennivalóra se futja - úgy tűnik, ezek a tárgyak jelentik a társadalomhoz kapcsolódás utolsó láncszemét.

A célba vett családok nagy részét hosszú ideje, jól ismerik a gyermekjóléti szolgálat, illetve a gyermekvédelmi iroda munkatársai. Több gyerek volt aktuálisan, vagy korábban védelembe véve. Volt olyan eset, melyben a család már hosszú évek óta ingadozott azon a határon, ahol a gyerekek kiemelése bármikor szükségessé váltatott volna, vagy ez már meg is történt korábban.

Fejlett országokban ún. home-maker szolgáltatások segítik azokat a szülőket, akiknek gyerekkorukban nem volt alkalmuk elsajátítani a háztartás vezetéséhez szükséges tudásokat. Mivel nálunk ez a szolgáltatás még nem létezik, a szociális munkás vállalja fel, hogy megszervezi a munkákat, megtanítja ezek elvégzésére a családtagokat. Erre persze csak akkor kerülhet sor, amikor már teherbíró kapcsolat alakult ki közöttük.

Az intenzív családtámogatás lehetővé teszi a családok belső erőforrásainak mobilizálását, többségük képessé vált a korábinál sokkal jobb és hatékonyabb működésre. Az intenzív szolgáltatások hozzájárulnak a család természetes támaszainak aktivizálásához. A különféle szolgáltatások együttműködése is új lehetőségeket teremt: az esetbe bevonódó helyi szolgáltatók is fontos segítség-forrást jelentenek a család számára a továbbiakban. Az intenzív családtámogatáshoz sok szakember összehangolt együttműködése szükséges: a gyermekjóléti szolgálat, a gyermekvédelmi iroda munkatársain kívül óvónők, védőnők, illetve civil szervezetek munkatársai is részt vesznek egy-egy esetben.

Az esetkonferenciák megfelelő kereteket adnak az együttműködésnek: a családtagok, a családdal foglalkozó segítők jelenléte lehetőséget ad a célok egyeztetésére, a feladatok és felelőségek kijelölésére. Ahol valamilyen oknál fogva nem lehet a megfelelő időben megtartani az esetkonferenciát ott sokkal könnyebben alakulnak ki félreértések, nehezebb volt az együttműködés.

A családok minden esetben eldönthetik, kívánnak-e együttműködni, vagy sem. Természetesen mást jelent ez az önkéntesség egy olyan család esetében, akit a gyermekjóléti szolgálat, vagy a gyermekvédelmi iroda ajánl a programba, és mást egy olyan családnál, aki például egy szomszédtól hallott a lehetőségről és úgy veszi fel a kapcsolatot.

A projekt megvalósításával várható kimenetek és eredmények:

A programhoz kapcsolódó tervezett gondozási adatok háttérszámítása: 1 fő szociális munkás 10 családot tud kezelni éves szinten, ezért a projektidőszak alatt 24 családot tervezünk elérni. Átlagosan 4 fővel számolva körülbelül 96 fő halmozottan hátrányos kerületi lakos.

Mivel a családokat sokféle hatás éri egyszerre, ritkán egyértelmű, hogy mi az, ami a beavatkozás hatására történt, és mi az, ami tőlünk független tényezőknek tulajdonítható. Az eredmény sokszor elmaradt eseményekben fogalmazható meg (nem verik meg az egyik családtagot), vagy olyan lehetőségekben, melyek más családnál evidenciának számítanak (hazavihetik a megszületett gyereket a kórházból). Azoknál a családoknál, melyekkel együttműködés indul, nem kerül sor gyerek kiemelésére. A gyermekvédelmi iroda munkatársai kérdéses esetben könnyebben döntenek a gyerek otthon maradása mellett, ha

tudták, hogy a család életében folyamatosan jelen van az intenzív szolgáltatást nyújtó segítő. 3 alkalommal szakmai (hálózatépítő és információs) rendezvény

4.3 T4/3 - Családfejlesztési szolgáltatás

6-12 hónapos komplex, vállalásokra alapuló, családközpontú mobilitási projekt, melynek célja a család belső kohéziójának erősítése és a családtagok társadalmi kompetenciáinak egyénre szabott továbbfejlesztése.

A családfejlesztési szolgáltatás a Józsefvárosi Gyermejjóléti és Családsegítő Központ speciális szolgáltatása nonprofit szolgáltató szervezetekkel együttműködve.

A feltételeknek megfelelő családok számára olyan motivációs csomagok kerülnek felkínálásra, amely a család életének több területén képes tartósan javítani annak életkörülményeit, életesélyeit és végeredményben pozitív fordulatot jelent a család életében.

A családok elsősorban a JCsGyK szervezeti egységeiből kerülnek delegálásra. A JCsGyK családgondozó munkatársa az esetgazda, a szolgáltatás csomag igénybevételekor a JCsGyK Családfejlesztési szolgáltatással foglalkozó munkatársa pedig a projektem szolgáltatását nyújtja.

A motivációs csomagok tartalmának kialakítása egyénre, családra szabott, igénybevétele a családtagok aktív részvételét feltételezi a projekt elején kötött írásbeli megállapodásnak megfelelően. A csomagok egymásra épülnek, azaz a következő „kibontása” csak a család, ütemezésnek megfelelő vállalásainak teljesítése után, fokozatosan következhet be. A családok összesen három motivációs csomagból részesülhetnek:

- szolgáltatási csomag, összesen 75 eFt+áfa értékben (pl. szabadidő hasznos eltöltését segítő szolgáltatások igénybevétele, munkaerőpiaci beilleszkedést és a hátrányos helyzetű gyermekek iskolai felzárkózását elősegítő tevékenységek, képzési, oktatási programok igénybevétele - a Programalap forrásából nonprofit szervezet segítségével biztosítva),
- eszközvásárlási csomag, összesen 75 eFt+áfa értékben - a Programalap forrásából nonprofit szervezet segítségével biztosítva),
- lakáskorszerűsítési csomag, összesen 400 eFt+áfa értékben (kisebb mértékű lakásfelújítások anyagszükséglete, a szakmai vezetés, munka nonprofit szervezetek közreműködésével biztosítva a Programalaptól).

Egy-egy család akár mindhárom csomag teljes keretét igénybe veheti, abban az esetben, ha azt a családfejlesztési szolgáltatással foglalkozó munkatársak indokoltnak tartják és szerződésben rögzítik, valamint ha a megállapodásban rögzített feladataikat (iskoláztatás, munkakeresés, lakáskarbantartás, stb.) maradéktalanul teljesítik.

A szolgáltatást várhatóan igénybe vevő családokra várhatóan az alábbi jellemzőkből több is igaz lesz: élettársi kapcsolat domináns, sok gyermek - 3 és 10 közötti, alacsony iskolai

végzettség - általában 8 általános, nőknél jellemzően korai gyermekvállalás - anyai szerep nem tudatos, sok esetben hiányos, ritkán munkahely (be nem jelentett munkaviszony inkább) - jellemzően támogatásból, segélyekből élnek, gyakori a pszichés presszionáltság és annak következményei, alacsony önbecsülés, kommunikációs defektusok, agresszió, céltalanság, stb., rossz háztartásvezetési- és gazdálkodási stratégiák, életvezetési problémák, családi szerepek hiánya, rossz értelmezése, családon belüli - kívüli konfliktusok, gyermekek viszonylag későn „intézményesülnek”, szabadidős tevékenységek ignoráltak, bizalmatlanság, ill. bizalmaskodás, szociális szolgáltatókkal szembeni bizalmatlanság, családgondozó hatóságként való értelmezése, magas lakbér- és közüzemi díjhátralék

A szolgáltatást 4 fő képzett és gyakorlattal rendelkező szociális munkás végzi együttműködve az esetgazda családgondozóval. Egy szociális munkás maximum 6 esetet visz párhuzamosan, s akiknél már lezárult a szolgáltatási periódus ott az utánkövetést a JCsGyK szakmai egységeiben dolgozó esetgazda családgondozó végzi.

Jelenleg a kerületben dolgozó egy-egy családgondozóra 60-70 „élő” eset jut, s ilyen esetszám mellett nagyon nehéz érdemi előrelépést elősegítő szakmai munkát végezni. Ezért szükség van további szociális munkások felvételére és munkájára, akik képesek a jelentősen alacsonyabb esetszámú, de nagyon megterhelő feladatot elvégezni. E tevékenység mély szakmai ismertetket és nagy élettapasztalatot kíván, ezért csak tapasztalt szakemberek nyújthatják. Számukra szükséges szupervízió nyújtása a munka megterhelő jellege miatt.

További segítséget nyújtanak a háttérmunkával megbízott résztvevők a kulcs háttérintézményeknél (pl. Józsefvárosi Családsegítő és Gyermejkölési Központ, Gyerekvédelmi Iroda, lakásügyi segítségért Kisfalu Kft-nél is kiemelt kapcsolattartó). Ők segítenek az intézményeknél az ügyintézésben irodai (backoffice) jellegű munkájukkal.

A szakmai szervezetek, szolgáltatók közti információáramlás és együttműködés hatékonyságának biztosítására évente egy, összesen három alkalommal információs rendezvények kerülnek megrendezésre. A tapasztalatok azt mutatják, hogy ezek rendkívül hasznosak és jelentősen javítják a komplex, sok szervezetet érintő szolgáltatások hatékonyságát.

4.4 T4/4 - Tehetség gondozás

A negyedben élő hátrányos helyzetű tehetséges fiatalok kibontakozásának elősegítése, tehetségtoborzás erősítése, egyéni és kiscsoportos tehetség gondozási szolgáltatások fejlesztése tehetségműhelyekkel.

A projekt fő tevékenysége egyéni és kiscsoportos tehetség gondozó szolgáltatás kialakítása a negyed jó képességű, de hátrányos helyzetű gyermekei számára. A célcsoport tagjai életkörülményeik, és szociális helyzetük miatt családjukon belül általában nem kapják meg a tanuláshoz, művelődéshez, fejlesztéshez, tehetségük kibontakoztatásához szükséges feltételeket. Az általános iskolába járó gyerekek számára nyújtott szolgáltatás a tanórákon

kívüli időszávbán történik. A szolgáltatás megfelelő feltételeket teremt a diákoknak a tehetségüknek megfelelő gondozási tevékenységek elvégzésére.

A tehetségek felismerése és támogatása kiemelt fontosságot kapott az elmúlt időszakban, 2008-ban országgyűlési határozat született a tehetségsegítésről és jelenleg országszerte és határainkon túl már csaknem 700 tehetségpont alakult, ami egyedülálló, példaértékű kezdeményezés Európában.

A tehetséggondozás hagyományos szemlélete a tehetségek különböző eszközökkel történő azonosítására, majd gondozására koncentrált. Ugyanakkor a „tehetségtelennek” nyilvánítottakkal "nem történik semmi", kiesnek a klasszikus tehetséggondozás fókuszából. Ma már nemzetközi szinten felismert probléma, hogy a különböző mérési eljárások nem teljesen megbízhatóak, így a klasszikus módszerekkel sok tehetség kallódik el.

Korszerűbbnek tartott szemlélet szerint a legjobb tehetségazonosítás a széleskörű és tartós gondozás. Lényege, hogy sok gyereket kínáljunk meg sokféle programmal, így a folyamatos gondozás közben derülhet ki, hogy ki miben tehetséges. Az érdeklődés, a kitartás, a motiváció erőssége jelzi a tehetséget. A tehetségműhely projekt erre a szemléletre is épít a klasszikus megközelítés mellett.

A projekt megvalósítása során a negyedben különféle úgynevezett tehetséggondozó műhelyek valósulnak meg a tanórai órarendeken kívüli időszávbán. A tehetségműhelyek nem azonosak a szakkörökkel, komplementer szolgáltatást nyújtanak.

Toborzás és kiválasztás folyamata

A projekt első időszakában háromféle "nyitott" műhely működik, amelyeken bárki részt vehet, aki az adott téma iránt érdeklődik. A műhelyek az alábbi területekre fókuszálnak: táblás játékok (gondolkodásfejlesztés), képzőművészeti/zenei (művészeti fejlesztés), mozgásos műhelyek (mozgásfejlesztés).

A nyitott műhelyek az első félévben indulnak, céljuk a tehetségek toborzása és előszűrése. Az igazán tehetségeseket az érdeklődés tartja a műhelyekben, a többiek várhatóan elmaradnak a foglalkozásokról. A következő évben a tehetségeseknek indítunk célzottabb, többféle tehetséggondozó programot, a három területet tovább bontva fókuszáltabb műhelyekkel (zárt műhelyek).

Tehetségtoborzás további eszközeként részletes kérdőívet küldünk ki a pedagógusoknak, amelyek alapján meghatározott számú tanulót jelölhetnek a nyitott műhelyek tagjainak. Következő lépésben a szakemberek - ha szükséges - tovább szűkítik a kört. Ezen eszköz segítségével különböző típusú „tehetséggyanús” gyerekek kerülnek azonosításra és kiválasztásra. A nyitott műhelyek célja tehát a tehetségek azonosítása és továbbküldése a zárt műhelyek felé.

Cél lehetőleg minél több gyereket bevonni, ezért nem elsősorban az iskolai teljesítmény, hanem sokkal inkább az érdeklődés a fontos szempont a kiválasztásnál. Kockázatot jelent, hogy képesek-e a tanárok felismerni a tehetségeket, nagy eséllyel inkább a jó tanulókat küldenek a műhelyfoglalkozásokra. Ezen kockázat kezelése érdekében készül a gyerekek kiválasztásához a részletes előzetes kérdőív, és valósul meg a nyitott műhelyekben a további szűrés. Menet közben workshopokat rendezünk, ahol a bekapcsolódó pedagógusok tehetséggondozással kapcsolatos továbbképzését, szemléletformálását a programban

résztevő szakemberek végzik. A "zárt" tehetségműhelyek a "nyitott" műhelyekben zajló toborzási és kiválasztási folyamat eredményeképpen azonosított tehetségek készségeinek fókuszált továbbfejlesztését végzik a gardneri intelligenciafelfogásra alapozva, amelynek intelligencia területei: matematikai-logikai, természeti, térbeli-vizuális, testi-kinesztétikus, zenei, interperszonális.

A nyitott műhelyeket fogadó "zárt" műhelyek az alábbi témakörökbe indulnak: gondolkodásfejlesztés táblás játékokkal, csillagászat, diákújságírás, zene, dráma-színjátszás, sport, képzőművészet.

Műhelyek részletes bemutatása

Műhelyek tervezett száma: nyitott műhely (3 db) + zárt műhelyek (6 db). A nyitott és zárt műhelyek közt átfedés van.

Gondolkodásfejlesztő műhely (táblás játék) (matematikai-logikai, interperszonális)

Tervezett foglalkozások (40 óra/félév):

- 16 tantermi foglalkozás: tíz táblás játék megtanulása, begyakorlása
- Három gyakorlati foglalkozás: kétféle óriás (szabadtéri) tábla és eszközök elkészítése
- Hat alkalom közterületen óriás táblákon (külsősök bevonásával)
- Három különböző iskola diákjaival való megmérkőzés (két-háromféle játékban)
- Két lakóközösséggel (felnőttekkel!) való megmérkőzés (két-háromféle játékban)

Szükséges eszközök és szakemberek: Műhelyvezető tanár (táblás játék képesítéssel); Terembérlet, Táblás játékok, Óriásjátékhoz eszközök (műanyag újrafelhasználókkal kapcsolat!), Gyerekeknek egyenpóló.

Diákújságíró műhely

Tervezett foglalkozások (40 óra/félév):

- Hat foglalkozás: az újságírás elmélete, hírek, beszámolók, interjúk, riportok, stb...)
- Terepmunka: Tudósítás (a fenti műfajok valamelyikében) húsz különböző rendezvényről, értékelés „szerkesztői értekezleten”
- Két óra: a Józsefváros újság szerkesztőségi ülésének meglátogatása
- Két óra: egy napilap szerkesztőségének meglátogatása
- Két óra: egy nyomda meglátogatása
- Két óra: egy Rádió meglátogatása, egy programbemutató stúdióbeszélgetés megvalósítása
- Két óra: Magyar Televízió meglátogatása
- Hat óra gyakorlat: Rikkancs „gyakornoki” munka: saját lap (ingyenes) utcai terjesztésével, külsősök bevonásával.

Minden, a szerkesztő által elfogadott anyag közzététele egy webes felületen Válogatott anyagokból 3 nyomtatott lapszám megjelenítése

Szükséges eszközök és szakemberek: Műhelyvezető tanár, Terembérlet, bérelt számítógép és digitális fényképezőgép, Diktafon, Nyomdai és internetes költségek, Gyerekeknek egyenpóló.

Csengettyű óvodai csoport (zenei, interperszonális)

Tervezett foglalkozások (40 óra/félév):

- Tízszor két óra próba
- Ötször két óra: a darab előadása kerületi óvodákban, iskolákban, rendezvényeken

Szükséges eszközök és szakemberek: Műhelyvezető karvezető/zenetanár, Csengettyűkészlet, Terembérlés, Gyerekeknek egyenpóló

Tücsökzenekar (zenei, interperszonális)

Tervezett foglalkozások (40 óra/félév):

- Tízszor két óra hangszeres próba
- Két óra: Állami Hangversenyzenekar meglátogatása
- Négyyszer két óra: a darab előadása kerületi óvodákban, iskolákban, rendezvényeken

Szükséges eszközök és szakemberek: Műhelyvezető karvezető/zenetanár, Terembérlés, Gyerekek „saját” hangszerei, Készített „hangszerek”, Gyerekeknek egyenpóló

Dráma műhely (zenei-interperszonális)

Tervezett foglalkozások (40 óra/félév):

- Tízszor két óra: egy színdarab megtanulása
- Két óra: látogatás a Budapest Bábszínházban a kulisszák mögé
- Négyyszer két óra: a darab előadása iskolákban, rendezvényeken

Szükséges eszközök és szakemberek: Műhelyvezető drámapedagógus, Terembérlet, Magnó, mikrofon, diktafon, Esetleg bérelt óriásbáb-készlet paravánnal, Gyerekeknek egyenpóló.

Ifi Futball csapat (testi-kinesztétikus)

Tervezett foglalkozások (40 óra/félév):

- Huszonkét óra edzés
- Két óra: találkozás egy közismert focistával
- Két óra: a Fradi meglátogatása
- Négy óra: két meccs (hajléktalanok és egy iskola ellen)

Szükséges eszközök és szakemberek: Edző szakember, Focipálya bérlés, Labdák, csapatjelölő mez, Gyerekeknek egyenpóló

Zenés Flash-mob (testi.kinesztétikus)

A résztvevőkkel egy foglalkozáson belül zene, mozgás, koreográfia (szabadtéren előadható)

Tervezett foglalkozások (40 óra/félév):

- Huszonnégy óra edzés, begyakorlás (2-3 féle produkció)
- Hat óra szabadtéri (önkormányzati - iskolai - óvodai rendezvényre csalogató) előadás

Szükséges eszközök és szakemberek: Műhelyvezető szakember, Terembérlés, Magnó, Cd lemezek, hangfal, Gyerekeknek „egyenpóló”.

Csillagász műhely (matematikai-logikai, természeti)

Tervezett foglalkozások (40 óra/félév):

- Négy látogatás a Planetáriumba (4 különböző előadásra)
- Két látogatás a TIT csillaghegyi csillagvizsgálójába
- Két foglalkozás terepen (tájékozódás, égtájak, idő becslés napállás alapján, térképismeret)
- Két hold- és bolygómegfigyelés hordozható Newton távcsővel (csillagász sajátja)
- Tíz tantermi elméleti foglalkozás
- Öt tantermi gyakorlati foglalkozás (csillagász térkép készítés, napóra készítés, stb...)
- Öt számítógépes foglalkozás (csillagász témájú programok, vetélkedő)

Szükséges eszközök és szakemberek: Műhelyvezető tanár (csillagász ismeretekkel), Két órára csillagász saját távcsöveivel; Jegyek a Planetáriumba, csillagvizsgáló költség, terembérlés, számítógép használat (bérléssel); Tájéoló, térképek, díjak, zsűri; Gyerekeknek egyenpóló.

A fenti műhelyek közül az a 6 indul, amelyekre a felmérés során nagyobb érdeklődés mutatkozik.

Műhelyek működése

A műhelyeket műhelyvezetők irányítják. Műhelyvezető feladata vezetni a műhelyfoglalkozásokat, egyeztetni a szakmai koordinátorral a működési rendről, tehetségprofil felállítását, félévente visszacsatolni a tapasztalatait a küldő pedagógusoknak és a szülőknek, félévente összefoglalót írni a tapasztalatairól, félévente összeállítani a műhelyek anyagigényét és félévente kétszer részt venni a workshopokon.

Egy műhely általános jellemzői: 1-15 fő résztvevő, egy fő szakmai vezető (6 fő összesen, 3 nyitott műhely átfedi a zárt műhelyeket), 1 műhely heti 1 alkalommal 2 óra.

Projekt további tevékenységei, feladatkörök

Részletes szakmai cselekvési program kerül kidolgozásra a tehetséggondozó műhelyek Magdolna negyedi alkalmazhatóságára fókuszálva. A cselekvési terv elkészítésének időtartama körülbelül fél év. A részletes terv kiterjed az alábbiakra:

- tehetségműhelyek kialakítása és működtetése (prioritás, operatív javaslatok, szakmai program és cselekvési program),

- tehetségfelmérő kérdőív kidolgozása, pedagógusok pályázatának kiírása

Szakmai programvezető és szakmai koordinátor (mindketten tehetségszakértők) irányítják a projektet egy félállású projektaszisztens alkalmazásával.

A programvezető és szakmai koordinátorok feladatai:

- cselekvési terv véglegesítése és a végrehajtás nyomon követése,
- egyeztetés a műhelyek vezetőivel a műhelyek működési rendjéről,
- műhelyek működésének felügyelete,
- a felmerülő konfliktusok kezelése,
- a műhelyprogramok ismertetése és képviselete szülők és a pedagógusok felé,
- beszámolók készítése a projekt szakmai megvalósításáról,
- a műhelyek anyagigényének összeállítása félévente,
- workshopok szervezése.

Félévente egy (két) szakmai workshop (műhelyvezetők, pedagógusok) kerül megrendezésre a negyedben (kb. 4 óra egy-egy alkalom, rendezvényszervezési tevékenység szükséges).

A projekt egyik kockázata az a tapasztalat, hogy a hátrányos helyzetű gyerekek közül még a tehetségesek is lemorzsolódnak az őket fejlesztő foglalkozásokról. Ennek kezelése érdekében a projekt két félállású szakembert alkalmaz (kiemelt SNI-s tehetségfejlesztési tapasztalatokkal bíró gyógypedagógiai asszisztens, és negyedbeli viszonyokat jól ismerő helyi pedagógus), akik a nyitott és zárt műhelyek diákjainak családjaival felveszik és folyamatosan tartják a kapcsolatot, és igyekeznek megelőzni, illetve kezelni a lemorzsolódás veszélyét. Szükség esetén ők kísérik el a gyerekeket a foglalkozásokra, ha a műhelyek nem abban az iskolában folynak, ahová a diákok járnak. Különböző szakmai eszközökkel fenntartják és növelik a gyerekek motivációját (menet közbeni jutalmazási és motiváló rendszer, projekt végi árverések).

5 T5 Közösségfejlesztés

5.1 T5/1 - A Fiumei út és Dobozi utca közötti területek megújításához (FiDo) kapcsolódó szociális program

A Fiumei út és Dobozi utca közötti megújított zöldterületen és az ott kialakított közösségi épületben sport, információs és közösségszervező szolgáltatások kialakítása.

A projektem célja, hogy az MNP III. pályázat keretében megépített közösségi épületben és a megújított sportparkban kialakított találkozási, közösségszervezési ponton ifjúsági szociális munka szolgáltatást nyújtson a környékbeli kamaszoknak, fiataloknak.

A projekt fő tevékenysége a kerületben csak szűkösen rendelkezésre álló, elsősorban kamaszkorú fiatalok által igénybe vehető, sportolásra, a szabadidő eltöltésére alkalmas közösségi terek ifjúsági szociális programjának kialakítása.

A tervezett sportpark környékén magas számban élnek gyermekes családok, fiatalok és idős emberek. A területre jellemző továbbá, hogy az itt élő fiatalok jelentős része belekeveredett már valamilyen szabálysértés, bűncselekmény elkövetésébe, illetve az itt felnövő gyerekek a szenvedélyek (különösen az alkohol és a drogok) és a bűnözés szempontjából különösen veszélyeztetettek. A szabadidő sportolással való eltöltése a fiataloknál jelentkező devianciák egyik fontos prevenció, elterelő tevékenysége lehet. Az itt szervezett szabadidős programok közvetlen hatása lehet az áldozattá, elkövetővé válás megelőzése és közvetett módon elősegíthetik a gyerekek, fiatalok életútjának pozitív irányú változását, fejlődését. A Teleki téren épülő szupermarket, az új piac épülete, a Teleki téri park megújítása és a környező közterületek rendezése nem hajtható végre eredményesen és fenntartható módon, ha e beruházások mellett nem valósul meg az erre a területre koncentrálódó ifjúsági szociális problémák tartós kezelése.

A Fiumei és a Dobozi utca közötti park a Magdolna Negyed egyik olyan közterülete, amely városi viszonylatban alkalmas a kamaszkorúak mozgásigényét kielégítő sportolásra, a szabadidő eltöltésére alkalmas létesítmények elhelyezésére. A már létező tereket, játszótereket inkább az idősek és a kisgyermekes családok tudják használni. Így, a fiatalok jobb híján bandába verődve „lógnak”, mindenféle kontroll nélkül. Nem elhanyagolható az a körülmény, hogy a Fiumei út - Dobozi utca közötti terület más területekhez viszonyítva ideálisabb helyszín, hiszen a zaj itt zavarhatja legkevésbé a lakókörnyezetet.

Az MNP III. közterületi program keretében megújul a park, amelyen egy kombinált kézilabda és kosárlabdapálya, egy streetball pálya, valamint szabadtéri ping-pong asztalok, sakkasztalok kerülnek elhelyezésre. A szabadtéri sportlehetőségek mellett felépül egy közösségi épület, amelynek tetején gördeszkázásra és görkorcsolyázásra alkalmas pálya kerül elhelyezésre.

A zöldterület rehabilitációt kiegészíti a közösségfejlesztő (szociális) munka, amelynek célja, hogy az egyes célcsoportokat, - a helyi fiatalokat, a környéken élő lakosságot és esetlegesen a Dobozi utcai férfi átmeneti szálló hajléktalanjait is - megszólítsa és bevonja őket a terület tervezett rendezésébe és a kialakított rend minél hosszabb távú fenntartásába. Fontos, hogy az elkészülő térhez és épülethez, mint saját maguk által teremtett közfelülethez viszonyuljanak, hogy a megújuló környéket sajátjuknak érezzék. Ezáltal válhat hosszú távon is fenntarthatóvá a funkció és a rend.

A közösségi épületben 4 képzett és jelentős tapasztalattal rendelkező ifjúsági szociális munkás, valamint önkéntes segítők dolgoznak, napi 6 órában. A közösségi épület a hét hat napján délután tart nyitva, a tervek szerint délután 16-22 óra között, hétfő kivételével. A nyitvatartási idő alatt az ifjúsági szociális munkások bérletes rendszerben sportszereket (labda, ütők, gördeszka, görkorcsolya, roller, gokart, stb.) és játékok (sakk, társasjátékok, kártya, dekopázs eszközök, stb.) kölcsönöznek a fiataloknak, amelyeket az épületben és a sportpályákon lehet használni. A szociális munkások az eszközbiztosítás mellett beszélgetéseket rendeznek, információt nyújtanak és konfliktust kezelnek a fiatalok számára. Szintén kialakításra kerülnek cserélhető tartalmú információs táblák, melyeken

különböző tájékoztatások, informálások valósulnak meg (egészséges életmód, szelektív hulladékgyűjtés).

Az éjszakai sport rendezvények köztudottan a csellengés, bűnelkövetés lehetőségeit csökkentik a fiatalok körében. Ma Magyarországon szabad téren nincs ilyen gyakorlat, s a negyedben éjszakai sportolásra jelen pillanatban csak a Dobozi-Fiumei út közötti rész alkalmas, e területen kísérleti projektként lehet lebonyolítani a programot.

Évente egy alkalommal kerül megrendezésre a FiDo sportnap, amelyen több sportágban mérik össze erejüket, felkészültségüket a helyi fiatalok (csapatai). Az egyéni és csapatversenyek helyezettei érmeiket és kisebb értékű díjakat nyerhetnek a versenyeken.

A program célja tehát, hogy a „Dobozi park” területén kialakított, kamaszokra koncentrált fedett és nyitott szabadidős térben alakítsa ki ifjúsági közösségi programokat és szolgáltatásokat szociális munkások segítségével.

5.2 T5/2 - A Kálvária tér megújításához kapcsolódó szociális program

A Kálvária két zöldterületének megújításához kapcsolódóan, illetve a megújított zöldterületen az ott kialakított közösségi helyeken sport, információs és közösségszervező szolgáltatások kialakítása.

A projektem célja, hogy az MNP III. pályázat keretében megépített közösségi helyeken és a megújított parkokban kialakított közösségi szervezési helyeken szociális munka szolgáltatást nyújtson a környékbeli családoknak, kamaszoknak, fiataloknak.

Az önkormányzat civil partner bevonásával kívánja kialakítani a szolgáltatást, a Kálvária tér két pontján:

„Játszóter”

Célcsoport: 0-12 éves gyermekek és szüleik, illetve 13-17 éves serdülők. Célok és tevékenységek: A játszótér kialakításában és működésében fontos alapelvek, hogy támogassuk a családok (anya, illetve anya és apa, valamint különböző korú gyermekek) együttes szabadidő eltöltését. Ennek megfelelően, a játszótér területén több korosztálynak kívánunk kellemes, hasznos, egyben biztonságos programokat felkínálni. A legkisebb gyermekeknek kialakítunk zárt téri pelenkázót, egyes gyermek-korcsoportoknak külön-külön, fizikailag is lehatárolt játszótérterület alakul ki, és gondolunk a felnőttek kísérőkre, asztalok és székek várják majd őket. A játszótéren a nyitva tartás alatt 2 fős személyzet biztosítja a szociális munkát, és akik közreműködnek még további szolgáltatásokban is:

- Játékkölcsönző - letét ellenében játékszerek kölcsönzése (kismotorok, labdák, hálók stb.);
- Társasjáték-tér - a játszótér talajára, illetve az ott található asztalokra felfestett táblajáték-felületek használatának segítése, a kölcsönzökből igényelhető eszközökkel (nagy méretű bábok, dobókockák stb.);

- Gyermekzene-hallgatás, mesevetítés;
- Sport- és ügyességi versenyek;
- Szabadtéri festés - többször használható, festhető és tisztítható felületekre gyermekfestmények készítésének szervezése;
- Rendszeres szabadtéri kulturális gyermekprogramok (bábszínház, színház, koncert stb.);
- Cserebere bolt - a pénzforgalom kizárásával, ruhák, játékok, egyéb tárgyak cseréje (ahány darabot hozol, annyi darabot vihetsz), kizárólag a játszótér közönsége számára;
- Elsődleges kapcsolatfelvétel munkaerő-piaci, jogi, szociális és egészségügyi információk átadásához, konzultációhoz, esetenként közvetlen ellátásszervezéssel.

Info pont / Park service

Célcsoport: 14 éves kortól. Célok és tevékenységek: A Kálvária tér északi felére tervezett információs pont építményéhez csatlakozó mobil szolgáltatások, heti 5 napon 16/17-től 21/22 óráig való nyitva tartással, egyidejűleg 2 fő (1 diplomás segítő, 1 segítő) közreműködésével. Minden szolgáltatás úgy helyezkedik el, hogy belátható legyen a tömegközlekedési eszközök megállójából, illetve az ott várakozók számára néhány lépés megtételével elérhető legyen. A stand tricikliből áll össze, amelyek a fix építményhez tervezett hátoldali elemet hordoznak, jelentős tároló térrel rendelkeznek, amelyek előre felé kinyithatók.

1. stand: ingyenes tájékoztató kiadványok, szórólapok, plakátok, amelyekről a jelen lévő segítőkkal is konzultálni lehet. A terjesztett információk elsősorban józsefvárosi, másodsorban budapesti kulturális, oktatási, szociális, egészségügyi, egyéb szolgáltatási ismeretek. (Ezekhez kapcsolódik egy nagyméretű józsefvárosi térkép, intézmények és elérhetőségeik jelölésével, valamint helytörténeti és aktuális fejlesztésekkel foglalkozó információk.)

2. stand: hangsúlyosan foglalkozik munkaerő-piaci, képzési, önkéntes munkával kapcsolatos információk terjesztésével. Egyes alkalmakkor, lehetséges helyi vállalkozások, mesterségek, civil szolgáltatások bemutatása, amelyekhez munkavállalóként vagy önkéntesként lehet kapcsolódni, albérleti ajánlatok elhelyezése, emellett célszerű alapvető tájékoztatást adni a megkereshető bentlakásos szociális intézményekről (anya-gyermek otthonok, családok átmeneti otthona stb.). A stand bemutatja Budapest kerékpáros közlekedési útvonalait. Az információs pontnál havonta kisszínpad jelentkezik, amelyen helyi kulturális, szociális szolgáltatók ismertethetik meg magukat. Mind a játszótéri, mind az információs ponton nyújtott szolgáltatások folyamatosak, egész évben elérhetők.

6 G Gazdasági Alprogram

6.1 Képzési programok (ESZA)

6.1.1 G1/1 Képzések, szakképzések

Képzések tartós munkanélküliek részére

A tartós munkanélküliség oka gyakran az alulképzettség vagy a piacképes szakma hiánya. Programunk komplex megoldást kínál a problémára: szakmai képzéssel, kapcsolódó szolgáltatásként mentori segítséggel és pszicho-szociális képzéssel támogatja az álláskeresőket.

Cél: piacképes szakmával és a tartós munkanélküliségből származó hátrányok leküzdéséhez szükséges tudással ellátni a bevont célcsoporttagokat. A célcsoport olyan tartós munkanélküliek, akiknek nincs piacképes szakmájuk. A folyamat toborzással és kiválasztással kezdődik. Fontos, hogy olyan résztvevőket vonjunk be a programba, akik motiváltak, és ténylegesen van esélyük a munkaerő-piaci reintegrációra. Mivel ez egy jelentős erőforrásokat igénybevevő program, a jelentkezőket erősen meg kell szűrni. A kiválasztást követően kerülhet sor a közös felkészülésre: fontos, hogy a résztvevők megismerjék a folyamatot, és ők is hangot adhassanak az elvárásaiknak.

A felkészülést követően háromfajta képzést kínálunk a jelentkezőknek: Festő, mázoló, tapétázó; Villanyszerelő; Szociális gondozó, ápoló. Ezek a szakmák keresettek a munkaerő-piacon, és valószínűleg a jelentkezők is szívesen választják ezeket. Két férfi és egy női szakmát lehet tanulni.

Kapcsolódó szolgáltatások Kulcsképeség - fejlesztés:

Problémamegoldó képesség és kreativitás, tanulás és gondolkodó képesség, kommunikáció, érvelési képesség, együttműködési és kommunikációs készség, képesség a felelősségvállalásra, önállóság. A fenti képességeket, készségeket csoportban, tréning foglalkozások során fejlesztjük.

Kommunikációs képzések:

A tréningünk célja olyan kommunikációs stílust megtanítani a résztvevőknek, mellyel bátran és magabiztosan képesek feltárni gondolataikat, sikeresek lesznek a munkaerő piacon. A résztvevők kérdőívek és gyakorlati szituációk megélésével, elemzésével, kis- és nagycsoportos témafeldolgozással ismerik fel saját viselkedésüket, és sajátítják el az asszertivitás technikáját, fejlesztik egyéni kommunikációs technikáikat. A tréningnek köszönhetően az eredeti kommunikációs stílustól az „erősségek” sokkal átütőbben fognak érvényesülni és érteni fogja a különböző kommunikációs helyzetek sajátosságait, és a különböző helyzeteknek, illetve partnereknek leginkább megfelelő kommunikációs eszközöket fogja használni. Sokkal hatékonyabb lesz az aktív meghallgatásban, és sokkal eredményesebb lesz a probléma- és feladatmegoldásban.

A képzések folyamán fontos, hogy olyan támogatást kapjanak a résztvevők, amely átsegíti őket a hullámvölgyeken. Tapasztalat, hogy a tartós munkanélküliek gyakran olyan szerepet kapnak a családban, amely szinte teljesen ellehetetlenít bármilyen rendszeres tevékenységet. Az is gyakori, hogy a munkanélküli annyira elszokott a szabályoktól, hogy a

fölkelés, az időkeretek tartása lesz számára probléma. Ezért fontos, hogy egy mentor állandó kapcsolatban legyen vele a folyamat során, és átsegítse őt ezeken a buktatókon.

A képzések végeztével, az álláskeresés időszakában Álláskereső technikák tréninggel segítjük a sikeresen végzetteneket az elhelyezkedésben. A tréning olyan tudással vérteti föl a résztvevőket, mely az álláskeresés, az önéletrajzírás, az állásinterjúval való megjelenés terén hasznos számukra.

A képzés maga az Oktáv Továbbképző Központban vehető igénybe. (elérhetőség: 1143 Budapest, Gizella út 42-44, tel: 201-2408; e-mail: bpoktav@oktav.hu).

- Festő, mázó, tapétázó: belépési feltétel: alapfokú végzettség; 2 félév, szombatoként, 130.000 Ft/félév + 65.000 Ft vizsgadíj.
- Villanszerelő: belépési feltétel: alapfokú iskolai végzettség; 2 félév, szombatoként, 120.000 Ft/félév + 60.000 Ft vizsgadíj.
- Szociális gondozó és ápoló: belépési feltétel: 10 osztály; 4 félév, szombatoként, 120.000 Ft/félév, + 60.000 Ft vizsgadíj

6.1.2 G1/2 Készségfejlesztő képzések

A számítástechnika felhasználó szintű ismerete ma már elengedhetetlen ahhoz, hogy az élet bármely területén érvényesülni tudjon az ember. Ezért, e célt szem előtt tartva kezdte meg az alapfokú számítástechnikai ismeretek képzését a JKH Nonprofit Kft. Program célcsoportja mindazon személyek voltak, akiknek nincs vagy csupán hiányosak voltak ismereteik az informatika területén, illetve ezen belül is a számítástechnikai ismereteket érintve elsősorban.

A napjainkban érvényes, az egész életen át tartó tanulás, amelynek alapelve nemcsak a kötelező oktatásra, a szakmák elsajátítására vonatkoznak. Vannak olyan alapvető, minden foglalkozás során érvényes és hasznos képességek, amelyek tudata nélkül az ember nem képes megállnia a helyét az munkaerő piac világában.

Európai uniós elvárásaként, az alapvető kompetenciákra vonatkozó referenciakeretet az egész életen át tartó tanulás szemszögéből kellett kidolgozni. Azaz nemcsak a kötelezőoktatás során kialakult, hanem az élet folyamán elsajátított, megújított és fenntartott kompetenciákat is tartalmaznia kellett. A digitális kompetencia az információs társadalom technológiáinak magabiztos és kritikus használatára való képesség a munkában, a szabadidőben és a kommunikációban elengedhetetlen. Ezek a kompetenciák a logikai gondolkodással, a magas szintű információkezelési készségekkel és a fejlett kommunikációs készségekkel állnak kapcsolatban. Az információs és kommunikációs technológiák alkalmazásához kapcsolódó készségek a legalapvetőbb szinten a multimédia technológiájú információk keresését, értékelését, tárolását, létrehozását, bemutatását és átadását, valamint az internetes kommunikációt és a hálózatokban való részvételképességét ölelik fel. Ezen elvek alapján a KKH számítástechnikai képzései a használható, gyakorlatban is alkalmazható informatikai oktatásra helyezi a hangsúlyt. Azonban nem mindegy, hogy valaki az munkaerőpiacra, vagy a szabadidős tevékenységei során, a kommunikációs csatornáit kívánja-e szélesíteni. A munkahelyeken való számítógépes tudás a különböző adatok feldolgozására, az azokkal való számítások és kimutatások kezelésére vonatkozik. Itt ezekre az ismeretekre kell helyezni a hangsúlyt, hogy az emberek életüket

megkönnyítsék, és munkahelyük ügyeinek kezelését átláthatóbban, rendszerezetten tudják végezni.

A szabadidős tevékenység során használt informatikai tudás megszerzésének célja az internet adta kommunikációs lehetőségek kiaknázása. A különböző Internetes csevegő programok segítségével a legtávolabbi ismerősök tarthatják a kapcsolatot, és mivel ezek több funkcióval rendelkeznek, így a videós beszélgetések mellett lehetőségük van játszani, képeket, dokumentumok cserélni. A legnépszerűbb szociális hálókat és kapcsolatrendszereket összefogó weboldalak használta már-már minden korosztály és generáció számára elengedhetetlen és elvárt társadalmi követelmény.

A két azonos alapelveken működő, de funkcióját tekintve különböző elvárásoknak megfelelően két részre lett lebontva a KKH által nyújtott számítástechnikai képzés.

Az Aktív Csoport elsősorban az „aktív” korúak számára biztosít felzárkózást a számítástechnikai ismeretek területén, ezzel is növelve esélyeiket a munkaerő-piacon. A szövegszerkesztő, táblázatkezelő programok elsajátításának köszönhetően az állásinterjún, majd a munkában való helytállást segíti. A program 75 órás, amit egy vizsga zár. A vizsgára nem kötelező minden résztvevőnek jelentkezni. A sikeres vizsgát tevők a KKH által kiállított oklevelet kapnak, amely biztosíték és garancia a számítógép magas szintű használatára.

A Webre, Nagy! tanfolyam személyre, illetve csoportra szabottan, sajátos tematika szerint adja át az alapfokú ismereteket a hallgatók számára. A Webre, Nagy! csoport tagjai, akik alapvetően egy idősebb korosztály, s akik szerették volna kihasználni a számítástechnika adta lehetőségeket a szeretteikkel való kapcsolattartásban.

A KKH számítástechnikai képzéseinek megvalósítására 16 gépből álló géppark áll rendelkezésre a megvalósításra. A sok jelentkezőnek köszönhetően egy-egy témakörben egyszerre több csoport is indul.

6.1.3 G1/3 10 osztályos felzárkóztató képzés

Célcsoport:

- magántanulók (már 13-14 éves korban magántanulók lesznek, a személyiségzavarral, tanulási nehézséggel, sajátos nevelési igényű fiatalok), akik nem látogatják a tanintézményt, s vizsgákra sem készülnek.
- Olyan diákok, akik osztályközösségben nem tudnak teljesíteni, nem tudnak beilleszkedni.
- Felnőttek, akik nem végezték el az általános iskolát

Az első modul lelki, tudati felkészítés a programra, az iskolai, társadalmi követelmények teljesítésére.

I. Diákok esetében először a család (apa, anya, nevelőapa- anya, stb...) felnőtt tagjai részére

Témakörök: Házassági karambolok; Konfliktus a családban; Erőszak a családban (4-6 alkalom); Etika (4-6 alkalom)

II. Diákok részére

Témakörök: Önismeret; Függőségek (drog, számítógép, cigaretta, alkohol); Hogyan tovább? Mi az élet értelme? Miért tanuljak? Miért ne tanulnék szívesen? Kedvcsináló az ismeretek szerzéséhez; Etika (4-6) alkalom

III. Felnőtt felzárkózók részére

Témakörök: Hol vagyok? Hova tartok? Hol voltam? Etika (4-6) alkalom.

A második modul a tényleges felzárkóztatás elkezdése.

I. Diákok esetében a család (apa, anya, nevelőapa- anya, stb...) felnőtt tagjai háttérként szolgálnak a tanuló gyermekeiknek

Témakörök: Havonta 1 alkalommal kibeszélős tréning

II. Diákok részére, egyéni órarend elkészítése mentor tanár segítségével

Témakörök: Havi rendszerességgel kiértékelés megadott szempontok szerint a mentortanárral, majd a diákok közösségével. Egyéni módszerek kialakítása, egy diák - egy tanár. A fejlődés üteme, milyensége határozza meg, hogy közös órák tarthatók-e

III. Felnőtt felzárkózók Közös órarend kialakítása (mentorokkal)- közös tanulás

Témakörök: Harmadik modul, kiértékelés - tervezés. Mind a három csoportnak 2-3 alkalom a kiértékelésre tervezésre, lezárásra, búcsúzásra.

1. modul	1 szakember (pszichológus, terapeuta)
2. modul	minimum 7 szaktanár (matek-fizika, biológia-kémia, magyar-történelem, nyelv)
3. modul	1 szakember az első modulból.

A célcsoport létszám: Diákok 5-15 fő, Felnőttek 8-10 fő.

Pszichológiai tanácsadás

Tapasztalhatjuk, hogy a gyermekekkel végzett gyakorlati munkánk során a veszélyeztetettség megállapítása, vagy éppen annak elmaradása komoly, sokszor drámai következményekkel járhat. A Közösségi Házak ugyan hivatalosan nem tartoznak a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjai közé, azonban munkájuk során gyakran kerülnek kapcsolatba azokkal a gyermekekkel, fiatalokkal, akik a gyermekvédelemben még nem kapnak ellátást, azonban ennek határmezsgyéjén állnak.

A legismertebb forrás, a Gyvt. a veszélyeztetettség fogalmát az alábbiak szerint határozza meg: „Olyan - a gyermek vagy más személy által tanúsított - magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.”

Megállapítható, hogy a definíció átfogó módon tartalmazza mindazon körülményeket és azok negatív hatásait, amelyek együttállása esetén megállapítható a gyermekvédelmi probléma, a veszélyeztetettség. Mindez azonban csak általános iránymutatást adhat a területen dolgozó szakemberek számára egy-egy konkrét helyzet megítéléséhez. Ez az

általánosság szintjén működő definíció jól jelzi azt a dilemmát, hogy a veszélyeztetettséget vagy objektíven, központilag meghatározott mutatók alapján, vagy szubjektíven, a szakemberek tudására, ismereteire támaszkodó megítélés alapján kell, illetve lehet megállapítani.

Fontosnak és hangsúlyozandónak tartom, hogy a közvélemény egy fiatal veszélyeztetettségén általában a bűnözést megelőző, akut állapotot érti. Rendszerint ekkor figyelnek fel rá, és érzik kötelességüknek, hogy közbelépjenek, tehát abban a helyzetben, amikor a fiatal már szembekerült a társadalmi normákkal, iskolát kerül, nem dolgozik, kifejezetten züllésnek indult, vagy amikor a gyermek szülei annyira deviáns életmódot folytatnak, hogy az a kiskorú egészségét, épségét veszélyezteti, és érzelmi, erkölcsi fejlődését eltorzítja. Ez a felfogás tarthatatlan, mert egyenes következményeként hatósági intézkedésre csak akkor kerül sor, amikor a gyermeket vagy fiatalt már súlyos személyiségkárosodások érték.

A pszichológiai szemléletű gyermekvédelmi gyakorlat azt mutatja, hogy veszélyeztetett az a gyermek, akinek testi vagy pszichikus fejlődését ártalmas környezeti hatások, rossz interperszonális kapcsolatok akadályozzák, károsítják.

6.2 G2/1 - JCsGyK Álláskereső Klub és Tréning

6.2.1 G2/1/1 JCsGyK Álláskereső Klub, Tanácsadás megváltozott munkaképességűek részére

Álláskereső Klub

Az Álláskereső Klub olyan csoportos foglalkozás, melynek célja, hogy az álláskeresők szakszerű irányítással és rendszeres tevékenységgel elsajátítsák az álláskeresés módszereit annak érdekében, hogy a lehető legrövidebb időn belül megtalálják a számukra legmegfelelőbb munkahelyet.

A szolgáltatás célja az álláskeresésben eredményesen hasznosítható technikák (a meg nem hirdetett állások feltárása, önéletrajzírás, telefonálás munkaadónak, felkészülés a személyes találkozókra, stb.) megismerése, elsajátítása, gyakorlása, valamint aktív és eredményes alkalmazása.

Az Álláskereső Klub célja, hogy az álláskereső álláskeresési képességei és készségei javuljanak.

- Az álláskereső a felmért tudása, készsége, valamint a munkaerő-piaci ismerete alapján képes legyen önmaga számára reális célállást meghatározni.
- Képes legyen megfelelően alkalmazni az elsajátított munkahely-feltárási metódusokat mind a nyílt, mind a rejtett munkaerőpiac tekintetében.
- Az álláskereső képes legyen önállóan önéletrajzot és motivációs levelet írni, álláspályázatot összeállítani.
- Az álláskereső felkészült legyen az állásinterjúra.
- Képesse váljon az önálló és aktív álláskeresésre.

Az Álláskereső Klub az álláskeresés folyamatának megismertetésén túl folyamatos segítséget nyújt a tanult módszerek gyakorlásához, alkalmazásához, és a csoport tagjai egymást segítve, erősítve keresnek megfelelő munkahelyet maguknak.

Az Álláskereső Klub közvetlen célcsoportját azok az álláskeresők, illetve aktív korú nem foglalkoztatott személyek alkotják, akik munkát akarnak vállalni, de nem rendelkeznek a szükséges ismeretekkel és a kellő gyakorlattal álláskeresés terén.

Az Álláskereső Klubot, mint lehetőséget, célszerűen azok az állást kereső személyek vehetik igénybe, akik először szembesülnek a munkaerőpiac kihívásaival, vagy akiknek az eddigi elhelyezkedésükkel kapcsolatos próbálkozásaik többnyire sikertelenek voltak, ezért a sikeres álláskereséshez várnak módszerbeli segítséget, valamint irányított gyakorlási, illetve valós kipróbálási lehetőséget.

Az Álláskereső Klub olyan szolgáltatás, amely során a munkát kereső célcsoporttagok elsajátíthatják és begyakorolhatják az álláskeresési technikákat.

- Lehetőséget biztosít arra, hogy a résztvevő a pályairányultsága, képessége, személyisége érdeklődése, munkamódja tekintetében is a legmegfelelőbb állást kereshesse.
- Információkkal szolgál a munkaerő-piac folyamatairól, foglalkozásokról, állásokról, cégekről, foglalkozás-egészségügyi tudnivalókról, képzésekről, bérekről, stb.
- Kiemelt segítséget nyújt az álláskereséssel kapcsolatosan
  - a kapcsolatteremtés lehetőségeinek, valamint a célállások feltárásában,
  - az önéletrajz, a kísérőlevél, a motivációs levél, az álláspályázat elkészítésében,
  - a telefonos álláskeresés technikáiban,
  - a személyes találkozóra, állásinterjúra való felkészülésben, valamint
  - a munkába állás és a munkahely-megtartás témakörében.
- Térítésmentesen biztosítja az álláskereséshez szükséges infrastrukturális hátteret:
  - álláshirdetéseket is tartalmazó helyi és országos napilapokat, hirdetési újságokat,
  - a szövegszerkesztéshez, nyomtatáshoz, fénymásoláshoz szükséges informatikai hátteret,
  - számítógépes adatbázisokat és Internet hozzáférést,
  - telefon, fax használatát.

Az Álláskereső Klub egy olyan speciális, strukturált csoportfoglalkozás, melynek középpontjában az álláskeresési viselkedés megváltoztatásának szándéka, az álláskeresési technikák megismerése, az álláskereséshez szükséges készségek kialakítása, motivációk fenntartása áll.

Az álláskeresők jelentős többsége az álláskeresést sok kudarccal járó tevékenységnek tekinti, ezért kiábrándul, és egyre kevesebb számú próbálkozást kísérel meg, tovább rontva ezáltal a munkaerő-piaci esélyeit.

Az Álláskereső Klubok olyan módszerrel dolgoznak, amely az álláskeresést egy olyan viselkedésláncolatnak tekinti, melynek elemei elsajátíthatók, begyakorolhatók, ezáltal a nem megfelelő magatartásmódok kiküszöbölhetők.

Fontos szempont továbbá az, hogy az Álláskereső Klub lehetőséget biztosít az álláskereséssel kapcsolatos iratok elkészítésére, fénymásolására, a munkavállalással kapcsolatos telefonbeszélgetések lebonyolítására és postai költségek elszámolására.

A jól működő szolgáltatás eredményeképpen az egyén önértékesítő képessége, önismerete, saját élethelyzete iránt felelősségvállalása növekszik, saját erőit mozgósítva fejlődik. A pozitív hatások nyomán a lefelé vezető spirál felfelé indul, és eredményeként az ügyfél végül elhelyezkedik.

Az Álláskereső Klub hetente 2 alkalommal, délelőttönként 3-3 órában, 3 fő szociális munkás, családgondozó és 1 önkéntes részvételével zajlik. A résztvevők száma álláskeresők száma 20-30 fő alkalmonként.

JCsGyK Álláskeresési technikák tréning

Az önkéntes részvételen alapuló, zárt Álláskeresési technikák tréning csoport strukturált, 12 alkalmat felölelő foglalkozás, melynek egyik célja, hogy a tréningen résztvevők olyan az önértékeléssel, a hatékony döntéshozatalhoz szükséges stratégiák kifejlesztésével, tervek létrehozásával kapcsolatos ismereteket és készségeket sajátítsanak el, amelyek a munkaerőpiacra történő hatékony bejutáshoz szükségesek. További cél eljuttatni a résztvevőket ahhoz a felismeréshez, hogy jelenlegi helyzetükben a normál piaci körülmények között miért nem képesek helytállni, milyen változtatásokra van szükség, kapaszkodók, lehetséges reális utak mutatása a rehabilitációhoz, az alternatívák megtalálásához. A program egy természetes fejlődési folyamatot követ, amely a pozitív csoporthangulat megteremtésével kezdődik, majd a pályával kapcsolatos személyes önértékelés folyamatára összpontosít. Ezt követően a program egy sor olyan irányított tevékenységet nyújt, melyek a pályalehetőségek megteremtéséhez szükséges alapokat jelentik. Végül a tagok lehetőséget kapnak egy működő terv kidolgozására.

A 12 alkalmas kurzusok félévente egyszer indulnak, egy kurzus alkalmai pedig hetente egy alkalommal, alkalmonként 2 órában, két fő, csoportvezetésben jártas és munkavállalási tanácsadói tapasztalattal/végzettséggel rendelkező szociális munkás vezetésével zajlik. A csoportlétszám átlagosan 10 fő.

Álláskereső Teadélután

Az Álláskereső Teadélután egy olyan hely, ahol bárki építhet kapcsolatokat, megismerheti a legfrissebb munkaerő-piaci trendeket, elhelyezkedési technikákat, amelyek segítségével megfelelően tudja képviselni saját szakmai és karrierérdekeit a munkaerőpiacon. A Teadélután felépítéséből következően minden alkalommal lehetőség nyílik az informális tapasztalatcserére. Ilyenkor a klubtagok és a klub vezetői egyenrangúként szólnak hozzá az állás- és szakmakeresés, életpálya-gondozás, valamint a magánélet-család összhangjának megteremthetőségéről szóló kérdésekhez. A munkát találó klubtagok elhelyezkedésének élményszintű beszámolója tanulságos és lehetőséget ad számos hasznos következtetés levonására is, így gyakorta társas tanulás jön létre, ahol a tagok megtapasztalják a közös és hasonló élmények feldolgozásának hasznosságát.

A Teadélután formáját és működési módozatát tekintve egyfajta alacsony belépési küszöbű működési forma.

Az Álláskereső Teadélután a munkanélküli újbóli elhelyezkedéséhez, a pályakorrekció végrehajtásához, avagy éppenséggel a pályavitel megerősítéséhez szükséges többletenergiák mozgósítására ösztönzi a társaságot.

A munkát kereső vagy a már elhelyezkedett ügyfelek legyenek felkészültek a munkavállalásra vagy a munkavégzésre és ennek érdekében:

- közösséget alkossanak,
- találkozzanak sorstársaikkal,
- tapasztalják meg, hogy a helyzetükben nincsenek egyedül,
- önismeretük bővüljön, nyerjenek közösségi megerősítést.

A munkavállalásra és munkavégzésre felkészülést támogató csoport tagjai kölcsönös támogatást nyújtanak egymásnak, amihez az intézmény biztosítja a működési feltételeket és a szakembert. Az egyéni problémák megoldásában nyújtott aktív közreműködés hozzásegíti a résztvevőket a feszültségek, a rossz élmények, a vélt vagy valós háttérbe-szorítottság érzésének leküzdéséhez. A megoldásban éppen azok segítenek, akik maguk is érintettek, így az önsegítő csoport ereje abban rejlik, hogy a hasonló a hasonlóknak segít.

A csoport az összetartozás ereje segítségével éri el a résztvevőknél a viselkedésváltozást, a személyiségfejlődést, a szemléletváltozást, a nyitottságot és a foglalkoztatásba kerülési szándékot pozitív példákon keresztül erősítve, segítve a tagokat. A sikeres álláskeresés és a gördülékeny munkahelyi beilleszkedés lehetővé válik, javul az egyéni alkalmazkodási szint:

- az egyéni egzisztenciális probléma nem marad tabutéma, megbeszélhetővé, megoszthatóvá válik,
- a modellkövetés segítségével készségek és jártasságok tanulása és gyakorolása,
- a csoporthoz tartozás segíti az azonosságtudat pozitív átértékelődését, az időszerű munkakultúrának való megfelelést,
- a csoportban kialakuló helyzet segíti a munkahely megtartásához szükséges kommunikációs normák elsajátítását,

személyiségfejlődésre van lehetőség.

Az Álláskereső Teadélután csoportvezetése főként professzionálisan vezetett, non-direktív facilitáló és szupportív-támogató jellegű. Ennek értelmében a csoportfoglalkozás menete és felépítése a tanácsadás/konzultáció szakmai területén belül leginkább a közösségi tanácsadásnak feleltethető meg. A találkozások sorában viszont helyet kapnak a kifejezetten előadás-jellegű beszámolók is, amelyek tartalmára az Álláskereső Teadélután tagjai tesznek javaslatokat (pl. társadalombiztosítási, adóügyi, munkajogi szakértők meghívása, stb.) A Teadélutánon (ellentétben az Álláskereső Klubbal) nem feltétel az önálló munkakeresésre kész állapot a belépéshez, ahogyan a folyamatos jelenlét sem az. Az Álláskereső Teadélután sokkal inkább irányító és orientáló jelleggel funkcionál. Ez a

szolgáltatás az Álláskereső Klub támogatására használható fel. Az ügyfél a klubfoglalkozások során megtanult technikák alkalmazása közben szerzett tapasztalatait meg tudja osztani a sorstársaival, ezáltal azonnali visszajelzést kap arról, hogy mások ugyanilyen helyzetekben mit élnek át.

Az Álláskereső Teadélutánt két fő, csoportvezetésben jártas és munkavállalási tanácsadói tapasztalattal/végzettséggel rendelkező szociális munkás látja el, heti egy délutáni időpontban, alkalmanként 2 órában.

Megváltozott munkaképességűek részére tanácsadás

A legtöbb munkanélküli nem rendelkezik olyan feltételekkel vagy forrásokkal, mely lehetővé tenné számára az álláskeresőt. Ezt a problémát próbálja áthidalni a program. A program heti két alkalommal, alkalmanként három óra időtartamban biztosít lehetőséget a lakosság számára az álláskeresőre. Az Álláskereső Klub jól felszerelt, 16 számítógéppel, két mobiltelefonnal, illetve önéletrajzírással áll a lakosság szolgálatára. A Klubot tartó két-három szakember támogatja a felhasználókat: segítenek az önéletrajzírással, ötleteket adnak a hatékonyabb álláskeresőzéshez, esetenként tanácsadással segítik őket.

A számítógéphez nem értő résztvevők Expressz újságból és különböző listákból tudnak állást keresni, a digitális világban jól boldoguló látogatók az Internet segítségével, több álláshirdető portálon keresik a saját képességeiknek, elképzeléseiknek megfelelő munkaköröket, pozíciókat.

A legnagyobb segítséget az ingyenes telefonhívások lehetősége jelenti: munkanélküliség miatt nehéz anyagi helyzetben élők számára is lehetővé teszi a munkáltatók telefonos fölkeresésére.

Szintén nagy segítség az önéletrajzok digitális rögzítésének lehetősége. Sok álláskereső nem rendelkezik saját számítógéppel, amelyen az önéletrajzaik naprakész frissítését, kiegészítését elvégezhetnék. Az Álláskereső klub ebben is segítséget nyújt: amellett, hogy elkészül az önéletrajz, a jelenlévő szakember a megfelelő formai követelmények szerint rendezzi, és kiegészíti a dokumentumot. Az önéletrajzok megszerkesztése mellett a arra is lehetőség van, hogy az elkészült pályázati anyagokat kinyomtassák: így akár postán, akár személyesen is el tudják juttatni a pályázatukat a munkáltatóknak. A mai munka erő-piaci elvárásoknak megfelelően fénykép csatolására is lehetőségük nyílik: a fénykép az önéletrajzhoz illesztve teszi teljessé az elkészült anyagot, így lehet kinyomtatni vagy elektronikusan eljuttatni a munkáltatóhoz.

Megváltozott munkaképességű emberek

A BRAND Közhasznú Alapítvány a Tudatos Társadalomért a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok integrációját, munkaerő-piaci esélyeik növelését tűzte ki célul. A Kesztyűgyár Közösségi Házban 2012 február óta az Álláskereső Klub keretében segítjük a megváltozott munkaképességű álláskeresőket.

A célcsoporttal kapcsolatos tapasztalataink:

- a célcsoport felkészületlen és tájékozatlan
- álláspiaci ismereteik egyáltalán nem naprakészek

- komoly segítséget igényelnek technikai szinten
- a látogatók nagy része önállótlan, illetve alacsony határfokkal keres állást
- alapszintű készségek hiányoznak: szóbeli megnyilvánulás, önéletrajz összeállítás, egészségügyi státusz képviselése

Az Álláskereső Klubban végzett munka eddigi tapasztalatai alapján építettük fel az alábbi szolgáltatást. Álláskereső klub megváltozott munkaképességű munkavállalók számára

Eddigi tapasztalatok:

2012 februárja óta 54 fő álláskereső ügyfélnek nyújtottunk személyre szabott szolgáltatást, közülük 24 fő volt megváltozott munkaképességű, és 3 fő helyezkedett el az alapítvány munkatársainak szakmai segítségével.

Az álláskeresőök a következő igényekkel fordultak hozzánk: önéletrajz tanácsadás, motivációs levél készítés, munkaerő-piaci státuszra vonatkozó felmérő beszélgetés, technikai segítségkérés - számítógép használat, önéletrajzírás, hirdetések figyelése, hirdetésértelmezés - mit takar a munkaköri megnevezés, orvosi papírok áttekintése, egészségügyi státusz vizsgálata, szociális ellátásokkal kapcsolatos ügyintézés, interjú időpont-egyeztetés. Ezeknek az igényeknek a figyelembevételével kívánjuk a fenti szolgáltatási területek további működtetését biztosítani ügyfeleink számára a projektidőszak alatt.

Az álláskereső klubba járó megváltozott munkaképességű ügyfelek számos előnyben részesülnek, melyek által álláskereső tevékenységük hatékonyabb, eredményesebb lesz:

- infrastruktúrához való hozzáférés - sokak egyáltalán nem rendelkeznek más hozzáférési lehetőséggel,
- a sorstársi közösség pszichológiai előnyei segítik őket,
- a munkába állást segítő tréningen szerzett készségeket jártassággá fejleszthetik, szakmai segítség mellett gyakorolhatják a tanultakat,
- a szociális ellátórendszer látókörébe kerülnek olyan ügyfelek, akik eddig azon kívül rekedve a végletes társadalmi kirekesztődés veszélyének voltak kitéve

Fontosnak tartjuk, hogy a továbbiakban is működjenek szolgáltatások kifejezetten megváltozott munkaképességű álláskeresőök számára, mert:

- sérülésspecifikus ismeretek szükségesek az eredményes álláskereső érdekében - szakmai segítséget nyújtunk az álláskeresőknél ahhoz, hogy speciális szükségleteiket hogyan képviseljék munkaadójuk előtt
- az ügyfelek sok esetben az akadálymentesítési hiányosságok okán nem férnek hozzá általános szolgáltatásokhoz, segítséget igényelnek. A BRAND Alapítvány által működtetett álláskereső klub munkatársai biztosítanak a szükséges info-kommunikációs akadálymentességet.

Rövid távú célunk, hogy ügyfeleink sikeresen alkalmazzák a tréningen elsajátított készségeket, ezáltal hatékonyabban, asszertívebben legyenek képesek fellépni az álláskereső folyamatban. Hosszú távú célunk, hogy a szolgáltatásainkat igénybevevő ügyfelek

önálló álláskeresővé váljanak, illetve munkát találjanak. A tanácsadás módszerei: egyéni konzultáció, szolgáltatásba, képzésbe irányítás.

Eredmények

Egy klub alkalom alatt, mely 3 órás időintervallum, átlagosan 2 megváltozott munkaképességű személy számára nyújtunk tanácsadást. Ezt az intenzitást vállaljuk a projektidőszak alatt is, mely alapján egy hét alatt 2, egy hónap alatt 8, a projektidőszak alatt hozzávetőleg 56 fő ellátását tudjuk teljesíteni. A szolgáltatást igénybe vevő álláskeresők képessé válnak az intézmény által biztosított infrastruktúrát célirányosan használni. Az Álláskereső Klub látogatásával újabb területen valósul meg társadalmi reintegrációjuk. Szociális kapcsolataik bővülnek, támogató hálózatuk így megerősödik, újabb információs csatornákra tesznek szert a mindennapi életben. A munkavállalók képessé válnak speciális szükségleteik, körülményeik közvetítésére, közlésére, az ezzel járó helyzetek elfogadtatására. Újonnan szerzett ismereteik kompetenciákká alakulnak a rendszeres alkalmazás és a visszajelzések segítségével.

A BRAND Alapítvány tevékenysége

A BRAND Alapítvány 2012-ben azzal a céllal jött létre, hogy a hátrányos helyzetű társadalmi rétegek munkaerő-piaci felzárkóztatását elősegítse. A BRAND szakembergárdája munkavállalási tanácsadókból, HR-es, gyógypedagógus, foglalkozási szakértő és pszichológus szakemberekből áll, széleskörű ismereteik és komplex szemléletmódjuk érvényesül az együttműködés során. Tapasztalataikat nonprofit munkaközvetítőként szerezték, foglalkozási rehabilitációs tevékenységüket értelmi sérültekkel, látássérültekkel, pszichés betegekkel és egészségkárosodottakkal végezték.

A szolgáltatás technikai feltételei

A megváltozott munkaképességű álláskeresők számára biztosított szolgáltatás a teljes projektidőszak alatt, 27 hónapon keresztül minden hétfőn elérhető a célcsoport számára.

A projektidőszak alatt a BRAND Alapítvány biztosítja a szakembereket, vállalja, hogy a célcsoportot érintő munkaerő-piaci eseményekről az érintetteket tájékoztatja, a szükséges adminisztratív feladatokat ellátja a szolgáltatásával kapcsolatosan, a beszámolókhöz szükséges adatokat, szakmai segítséget biztosítja az együttműködőnek.

6.2.2 G2/1/2 Álláskereső tréning, „Pályám felé”, "Üdv a klubban"

Napjainkban egyre gyakrabban találkozunk olyan álláskeresőkkel, akik több hónapon, akár több éven át próbálnak elhelyezkedni a munkaerő piacon, naponta küldik jelentkezéseiket a különböző cégek álláshirdetéseire, de legtöbb esetben még csak visszajelzést sem kapnak. Az álláskeresési tréning abban nyújt segítséget a résztvevők számára, hogy olyan információk és tanácsok birtokába jutnak, amelyek hatékonyan elősegítik az álláskeresési folyamat egyes szintjein való sikeres részvételt. A tréning zárt csoportban, 3 alkalommal, 3x45percben zajlik. Témája az önéletrajzírás és az állásinterjúval való megjelenés, viselkedés mellett a rövid és hosszú távú célok megfogalmazása, és egyúttal a célok eléréséhez vezető lépések meghatározása.

Az első alkalommal a szabályok, célok megbeszélése mellett az elvárások és a félelmek tisztázása kerül előtérbe. Az alapelvek mellett ismerkedős játékokkal, feladatokkal a csoportkohézió kialakítása a cél. A 2. alkalom az önéletrajz írás rejtjelmeibe kalauzolja a résztvevőket. A gerilla-önéletrajz modern technikai alapján írják meg saját pályázati anyagaikat, amit a 3. alkalommal közösen ellenőriznek társaikkal. Az utolsó alkalom témája az állásinterjúval való megjelenés. Itt a várható állásinterjú kérdésekre készülnek föl az álláskeresők. A tréning az álláskereséshez szükséges alapvető technikák mellett a hangulatteremtő játékok során érvelést, asszertív kommunikáció gyakorlásával a munkaerő piacon való elhelyezkedést, az önmenedzselést fejleszti.

Pályám felé

A pályáorientáció a személyes kompetenciák és készségek megszerzését jelenti és magába foglalja önmagunkról, és a környezetünkről szerzett ismereteket is. A pályaválasztás egy tájékozódás jellegű folyamat, hiszen egy nagyon fontos döntést készít elő. Ehhez fontos, hogy reális képet lássanak a tanulók önmagukról: tisztában kell lenniük saját képességeikkel és készségeikkel, hiszen fontos, hogy az összhangban legyen az általuk elképzelt szakmához tartozó feltételekhez. A Kesztyűgyár Közösségi Ház látogatói nagyrészt pályaválasztás előtt álló tanulók, akiknek még nincs kialakult elképzelésük a továbbtanulást illetően.

A Pályám felé olyan pályáorientációs tanácsadás, amely zárt, csoportos formában nyújt segítséget a megfelelő pályáútvonal megtalálásához. A 8 alkalmas foglalkozás során kérdőívek segítségével a pályaválasztási tényezők - az érdeklődés, a képesség, a munkához kapcsolódó érték és munkamód - felmérése történik. A kérdőív eredményihez a tanulók pályáirányvonalat kapnak, amely segíti az iskola és szakmaválasztásukat. Ehhez elengedhetetlen a szakmaismeret is, amely rövid, szakmafilmek bemutatásával, illetve a választott foglalkozást űző szakember bemutatásával történik. Sokan nincsenek tisztában azzal, hogy egy-egy foglalkozás milyen tevékenységgel, munkamóddal járhat. Ezek tisztázása elengedhetetlen. A tanulási stílusok feltérképezése is a pályáorientáció egy része.

Gyakran, még több év iskolai oktatás után sincsenek tisztában a gyerekek azzal, hogy milyen tanulási stílussal rendelkeznek. Ez a megfelelő tananyag elsajátításához elengedhetetlen, hiszen nem mindenki ugyanúgy szeret és tud tanulni. A tanulók tanulási stílusuk tudatában olyan, rájuk illő technikát kapnak, amely segítségével könnyebbé válik a tanulási folyamat és a megszerzett tudás mélyebben rögzül bennük.

Az életem át tartó tanulás a mai világban elengedhetetlen, hiszen a munkaerőpiac folyamatosan változik. Új szakmák, foglalkozások alakulnak ki, vagy a már meglévő piaci értéke változik meg. Így ezért fontos, hogy a későbbiekben lévő döntéseiket megkönnyítse a pályaválasztási tanácsadás. Ezért olyan, a későbbiekben használható irányelvet is kapnak a tanulók, amely segítségével ez a folyamat könnyebbé válik.

Pályaválasztási weboldalak, hasznos portálok megismertetésével lehetőségük nyílik otthon, akár a szülőkkel közösen mélyebben beleásni maguknak a szakmák világába. Itt iskolakeresővel, szakmák rövid leírásaival, és még több kérdőív kitöltésével találkozhatnak a gyerekek.

A foglalkozás végén egyéni életútterv készül, ahol a rövid és hosszú távú célok meghatározásával a szükséges lépések megtételének leírásával a megvalósítandó tervek válnak elérhetővé.

Üdv a Klubban!

Mivel az álláskereső hasonló cipőben járnak, ugyanolyan gonddal küzdenek, mint társaik, hamar kötődnek az ismeretségek egy-egy álláskereső klub alkalmával. Társakra találnak, akiknek elmondhatják az álláskereső során tapasztalt útvesztőket, negatív élményeket. A ventilálás ugyan hasznos lehet egy ideig, azonban ha csak a rossz oldalát látják a dolgoknak, akkor az álláskereső helyzetébe való megragadás bekövetkezik. Erről a mélypontból való kizökentés a célja az Üdv a Klubban! szolgáltatás, amely e kis beszélgetős társaság köré épül. A beszélgetés lehetősége továbbra is fenn áll a résztvevők számára, de egy szakember vonódik be a folyamatba, és moderálja, irányítja a beszélgetést. A cél, a kezdeti panaszáradatra reagálni, és megoldást találni. A résztvevőknek fel kell ismerniük, hogy az munkaerőpiac tagjait, szokásaikat nem lehet, és nem is tudják megváltoztatni. Egyedül csak a saját hozzáállásukon tudnak, ők tudnak az aktuális munkaerőpiaci trendekhez igazodni. Ehhez kapnak útmutatást, segítséget, hogy a megrekedt holtpontról sikerüljön felülemelkedniük.

6.3 G2/2 Karrier piac és állásbörze

A munkanélküliség az egész gazdaság és társadalom szempontjából olyan súlyos probléma, ami ellen mind piaci, mind állami eszközökkel küzdeni kell. A munkanélküliséget mérő számok jól láttatják, hogy a VIII. kerület és azon belül is a Magdolna Negyed különösen érintett. Ez egyrészt a foglalkoztatás helyi problémáinak tudható be (munkahelyek megszűnése), másrészt a lakosság összetétele (alacsony iskolai végzettség, rossz általános egészségi állapot) a munkavállalói oldalról csak ráerősít a problémára.

A program a Budapest Főváros Kormányhivatala Munkaügyi Központja Baross utcai Kirendeltségével közös szervezésben valósulhat meg. Az Állásbörzéken 50-60 munkáltató, közel 1000-1200 fő részére ajánlhat álláslehetőséget.

A Kirendeltséggel kapcsolatban lévő családsegítők, speciális célcsoportok elhelyezkedését segítő civilek, képzők is nagy számban jelenhetnek meg, és számos érdeklődőnek nyújthatnak információt, segítséget. Különböző szolgáltatások is elérhetőek, a próbainterjú, a munkajogi tanácsadás, és sokan kihasználhatják az önéletrajzi lehetőségeket. Ezeket a szolgáltatásokat a Közösségi ház partnereivel együttműködve nyújtja.

Az Állásbörzék rendszeres kiegészítő programja a munkáltatók számára elérhető támogatásokról, a friss törvényi változásokról, vagy egyéb hasznos témákról szóló előadás. Ez mind a Kirendeltség, mind a munkáltatók számára hasznos, jó lehetőség a közvetlen kommunikációra, a kölcsönös ismerkedésre.

6.4 G2/3 Munkába állást segítő klubok

Az, aki munkanélkülivé válik és hosszabb ideig nem kap munkát sok esetben magát okolja a kudarcért, ez pedig különféle pszichés megbetegedéseket okoz. Elveszíti az önbizalmát, leértékeli önmagát és sok esetben a családi, baráti kapcsolatai is megromlanak. Ezen a helyzeten szeretnénk változtatni a helyes önismeret kialakításával, az álláskeresés hatásosabb formáinak megismertetésével.

A munkába állást segítő klubok heti rendszerességgel megtartott foglalkozások. Olyan program, amely az álláskeresést segíti életmód tanácsadással, külön nőknek és férfiaknak.

Nőknek szóló programok

Női csoport

A Kesztyűgyár álláskereső alkalmaira járó nők részére jött létre a női csoport. Azoknak a hölgyeknek szól, akik elveszítették a munkahelyüket és iskolázatlanságuk, mentális vagy egyéb egészségügyi problémáik miatt, esetleg szerhasználók, vagy ez a családjukban fordul elő, egyre kevesebb reményt látnak arra, hogy hamarosan ismét dolgozni tudnak. A megtakarított pénzük is fogyóban van, a családjuk is hibáztatja őket, nem értik, esetleg el sem hiszik, hogy valóban nem találnak munkát. Segítségre, megértésre, támogatásra van szükségük, hogy végképp ne veszítsék el a reményt és az önbizalmukat. Ezért jött létre a csoport, hogy egymást erősítsék és segítsenek egymásnak. Meghallgatással, odafigyeléssel, tanácsadással. Azért, hogy ne betegedjenek meg se lelki, sem pedig fizikailag. A jobb lelki és fizikai állapot teszi képessé őket az ismételt munkába állásba.

A témakörök átfogóak és változatosak, amelyet a hölgyek érdeklődési köre is alakíthatja:

- Testi-lelki egészségünk megőrzése, visszaszerzése
- Megjelenésünk, külsőnk: mire ügyeljünk: öltözködés, higiénia, tiszta, ápoltság, külső, frizura, smink
- „Illemszabályok”, hol, hogyan viselkedjünk
- Időbeosztás, távlati és közeli tervkészítés
- Életünk megtervezése, új stratégia
- Ünnepek fontossága, pihenés, kikapcsolódás
- Férfi-nő kapcsolat, párkapcsolati függőség
- Bántalmazás
- Drog, alkohol egyéb függőségek
- Önismeret, önbecsülés
- Pénzgazdálkodás, takarékoskodás

A foglalkozások menete szinte mindig ugyan az, 9-10 óra között érkeznek a hölgyek, ilyenkor szabad beszélgetés folyik, reggeli, kávé tea oldja az érkezés feszültségét. Rövid szünet után megbeszéljük, hogy ki-mit vitt magával az előző alkalomról, hogyan milyen érzésekkel jöttek, ha vannak új vendégek, akkor röviden bemutatkoznak. A szabályokat

minden alkalommal megbeszéljük, ez szükséges a csoport jobb működése szempontjából. A bemelegítő körök után a hölgyek közösen elkészítik az aznapi ebédjüket. A közös főzés, a közös élmény összekovácsolja a csapatot. A közösen elfogyasztott ebéd után a levezető beszélgetés során visszacsatolást adnak a hölgyek a következő foglalkozás előkészületeinek megalapozásához.

6.5 G2/4 Karrierút fejlesztés és tanácsadás, diákmunka mentorálás

Alacsony végzettségűek foglalkoztatási stratégiái

A negyed foglalkoztatási és oktatási stratégiájának kialakítása az alacsony végzettségűek, a hátrányos helyzetű és/vagy cigány fiatalok foglalkoztatási karrierjének építése érdekében.

Hazai kutatási, felsőoktatási intézmények szakértőinek vezetésével és a közsféra, illetve nonprofit szervezetek szakembereinek együttműködésével az önkormányzat a jelenlegi hazai és nemzetközi tapasztalatok alapján értékeli az átlagos vagy rosszabb képességű fiatalok munka-erőpiaci beilleszkedésének lehetőségeit. E munka keretében áttekinti azokat a „karrierutakat” és azok feltételeit, amelyek stabil munka-erőpiaci pozíciót és így megélhetést biztosíthatnak a hátrányos helyzetű fiataloknak.

A projekt célja az alacsony végzettségű lakosok foglalkoztatásának lehetőségeivel kapcsolatos stratégiaalkotás, amely kiterjed az oktatáspolitikai szükségszerűségek felvázolására is. Józsefváros lakónépességének jelentős része alacsony iskolai végzettségű, illetve nem piacképes képzettséggel rendelkezik. A 2001. évi Népszámlálás adatai szerint a 15-59 éves népesség negyede legfeljebb nyolc általánossal rendelkezik és ez az arány a Magdolna-negyedben meghaladja az egy harmadot. A hazai oktatás színvonala és a gazdaság szerkezeti tényezői miatt a szakképzetlen népesség jelentős része csak bejelentés nélkül foglalkoztatott, vagy alkalmi munkákból él, illetve munkanélküli. Az alacsony végzettségű népességtömeggel a kerületnek hosszú távon kell számolnia, hiszen ezek a családok általában „átörökitik” gazdasági-társadalmi helyzetüket, és a lakásállomány alacsony lakásosztályai „vonzák” a bevándorlókat, akik közül sokan szintén képzetlenek.

Mindezekre tekintettel az önkormányzat szeretné kialakítani az alacsony végzettségű és nem piacképes szakmákkal rendelkező emberek, különösen a fiatalok oktatásával és foglalkoztatásával kapcsolatos közép és hosszú távú stratégiát.

A stratégia elkészítésének aktualitását az adja, hogy az MNP III. program keretében több oktatáshoz, foglalkoztatáshoz kapcsolódó projekt zajlik (szakképzések, digitális analfabetizmus csökkentése, felzárkóztató képzés, állskereső klub, állásbörze, munkába állást segítő klub). Ezek a projektek rövid idő alatt rengeteg gyakorlati tapasztalatot halmoznak fel a józsefvárosi állskeresőkkal, a budapesti, régiós munkaerőpiaccal kapcsolatban, amelyek elemzése szolgáltatja a stratégia kiinduló információinak, adatainak egyik bázisát.

A stratégia kidolgozása egy szakmai team feladata, amelynek tagjai alapvetően a munkaerőpiac, a foglalkoztatásügy és az oktatáspolitikai két legjelentősebb hazai bázisának

- MTA Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont Közgazdaság-tudományi Intézet (MTA KRTK KTI), Budapesti Corvinus Egyetem Emberi Erőforrások Tanszék - szakértőiből áll. A team fél éves megbízatása alatt szorosan együttműködik az MNP III. foglalkoztatástámogató, ösztönző projektjeinek szakembereivel, mind a stratégiakészítés információgyűjtő, mind az elemző részeinek elkészítésében.

E munka keretében a szakmai team értékeli a jelenlegi hazai és nemzetközi tapasztalatok alapján az átlagos vagy rosszabb képességű negyedbeli fiatalok munka-erőpiaci beilleszkedésének várható lehetőségeit, áttekinti azokat a „karrierutakat” és azok oktatásügyi feltételeit is, amelyek stabil munka-erőpiaci pozíciót és így megélhetést biztosíthatnak a helyi hátrányos helyzetű fiataloknak. A projekt elemzi és javaslatot tesz arra vonatkozóan, hogy szükséges-e és ha igen, milyen további eszközökkel segíthető elő a szegénynegyedekben élő fiatalok legális kiegészítő jövedelemhez jutásának („diákmunka”) erősítése. A projekt végterméke az önkormányzat (és létező, lehetséges partnerei) számára elkészített közép és hosszú távú foglalkoztatáspolitikai stratégia és az ehhez kapcsolódó oktatáspolitikai stratégia, amely a jogszabályi környezet és a kerület gazdasági mozgásterének figyelembe vételével készül el.

A 2013 második félévében elkészített foglalkoztatás és oktatáspolitikai stratégiát követően kéthavonta szakmai workshop-ok kerülnek megrendezésre, amelyek lehetővé teszik az illetékes szakemberek számára a kölcsönös információáramlást, folyamatos szakmai párbeszédet.

A workshopok keretében kidolgozásra kerül a stratégia cselekvési terve, a munkaerőpiaci helyzet nyomon követése (szakmai háttér tanulmányok alapján), valamint a folyamatos kapcsolattartáson keresztül javítja a negyedben élő munkanélküliek ellátását. Az egyes alkalmak további célja, hogy az aktuális történésekkel kapcsolatos információk mindenkihez eljussanak, az esetleges félreértések tisztázódjanak, a működési hibák kijavítása megkezdődjön. Sor kerül olyan esetkonferenciák szervezésére, amikor egy-egy ügyfél kapcsán „jó megoldások” kerülnek kidolgozásra.

Résztevők a szakmai team tagjai mellett az illetékes munkaügyi kirendeltség, Polgármesteri Hivatal Humánszolgáltatási Ügyosztály Családtámogatási Iroda, Kesztyűgyár Közösségi Ház, Józsefvárosi Családsegítő és Gyermekjóléti Központ és a kerületben tevékenykedő álláskeresőket segítő egyéb szervezetek.

A KKH egy szakembere e szakmai fórum tagjait felkeresi, informálja, és egyeztet a résztvevő szervezetek képviselőivel a következő alkalmak megvalósítása érdekében. A KKH korszerűen felszerelt termeiben a közös foglalkoztatási stratégia megvalósításához minden eszközt (interaktív tábla, projektor, laptop, flipchart tábla, papír) biztosít. A foglalkoztatási stratégia kidolgozására összeülő intézmények listája folyamatosan bővül. A KKH széleskörű együttműködési rendszert alakított ki különböző intézményekkel és szervezetekkel, akik a foglalkoztatási programjaik összehangolásában megoldást találhatnak álláskeresőknél.

Diákmunka mentorálás

Egy olyan komplex szolgáltatás, amely a kerület 16 évet betöltött, nappali tagozatos diákjait orientálja a munka világa felé. Célja, hogy a résztvevők irányított körülmények között ismerkedhessenek a munkahelyi követelményekkel, a munka örömeivel és

nehézségeivel. A jelentkezőket egy mentor kíséri végig a munkába állás útján. Hasznos hozadéka lehet a programnak, hogy az egyes munkahelyek megismerkednek a résztvevő fiatalok képességeivel, akik esetleg a későbbi munkavállalásuk során jobb pozícióból indulnak, ha ezeknél a munkáltatóknál pályáznak.

Elemei:

- munkáltatókkal történő kapcsolat eölvétel, kapcsolattartás

A diákmunka szervezése a helyi vállalkozókkal, intézményekkel való kapcsolatfelvétel, és elsődleges igényfelmérés: milyen munkafolyamatot tudna leendő diák alkalmazottjainak adni.

Lehetséges munkakörök: fontos, hogy a fiatalok a lehetőségeken belül valamilyen személyre szabott munkakörben kezdhesék felnőtt pályafutásukat.

Az erre alkalmas jelentkezők számára idősothonokban, vagy a kerület magányos öregjei között keresünk megrendelőt: az ő segítségük (bevásárlás, rendrakás, beszélgetés) lehet az egyik munkakör.

A kevésbé empatikus fiatalok számára megfelelő munkakör lehet a kertgondozás, szemétszedés, akár egyéni, akár közösségi megrendelésre.

Érdeklődő lányoknak lehet érdekes munka egy fodrászatban kisegítőként, hajmosóként, technikusként dolgozni.

A kerület intézményeiben elképzelhető a konyhai munka: mosogatás, egyéb kisegítő munkák.

A kerületi rendezvényeken dolgozhatnak hostessként mindkét nem képviselői.

Érdekes új tapasztalat lehet kulturális intézményekben, könyvtárban belső kézbesítőként, kisegítőként (fénymásolás, adatrögzítés, stb.) végzett munka.

Olyan vállalkozókat is be lehetne vonni, akik szeretnék bővíteni szolgáltatásaikat házhozszállítással. Szállíthatnának a diákmunkások házhöz - akár gyalogosan, akár kerékpárral.

- toborzás;

Helyi iskolákkal való kapcsolatfelvétel történhet osztályfőnöki órák keretén belül, az iskolagyermek-és ifjúságvédelmi felelősével közösen.

- pályaválasztási tanácsadás;

Azt, hogy ki milyen pályára alkalmas, egy rövid, pályaorientációs foglalkozás keretén belül szűrni ki, ahol az pályaválasztási, önismereti tényezők (képesség, érdeklődés, munkához kapcsolódó érték és munkamód) kérdőíves felmérése után a leginkább hozzá illő munkakörben tud részt venni a tanuló.

- kiválasztás;

A kitöltött kérdőívek eredményeinek figyelembe a pályaválasztási tanácsadóval történt egyéni tanácsadás során kerül a megfelelő helyre a tanuló.

- felkészítés

A megfelelő munkakör és a felkészítés után jöhet a munkahelykeresés: ebben természetesen komoly szerepet vállal a munkahelyi kapcsolattartó, azonban fontos, hogy a jelentkező megismerkedjen az álláskeresés alapvető tudnivalóival, így az ő bevonásával zajlik ez a folyamat is. A sikeres munkába állás során a fiatal megismerkedik a munkavállalás adminisztratív, hivatalos oldalával is, és megismeri az alapvető munkavállalói jogait.

- utánkövetés;

A munka alatt havi egyszeri alkalommal megjelenik a pályaválasztási tanácsadónál, akinek beszámol az esetleges nehézségeiről, élményeiről. A problémáival lehetősége van megkeresni a KKH diákmunka koordinátorát.

- felkészítés a munkaerőpiacra;

A diákmunka során már némi bepillantást kaphattak a munka világába, felelősségteljes munkát végeztek, azonban ahhoz, hogy később, a felnőttek világában is megállják helyüket, az önálló álláskeresés lépéseivel kell megismerkednie. A komplex program utolsó lépcsőfokaként az önéletrajzírás, az álláskeresés, és az állásinterjúval való megjelenést sajátíthatják el a gyerekek.

Tapasztalat, hogy a Magdolna negyedben nem ritka az olyan család, ahol akár a második-harmadik generáció nő föl úgy, hogy nem látnak hagyományos értelemben vett dolgozó embert a családban. Nem látják, hogy milyen az, mikor reggel munkába készülnek a szülők, este elmesélik, mi volt a munkahelyen, milyen köztételekkel jár a rendszeres munka. Így természetesen azt sem tapasztalják meg, hogy milyen hasznok származnak a munkából: a rendszeres, kiszámítható jövedelem, a szociális kapcsolatok, strukturált időbeosztás, értelmes tevékenység. Az ilyen családokban felnőtt fiataloknak segítene a szolgáltatás.

Nagyon fontos a körükben a motiváció felkeltése és fenntartása: ezt a toborzás és felkészítés, után követés során kell prioritásként kezelni. A többgenerációs munkanélküliség következményeképp ezeknek a fiataloknak szűkösek az ismereteik a létező pályákkal, munkakörökkel kapcsolatban - ezen a problémán segít a személyre szabott pályaválasztási tanácsadás. Fontos, hogy a fiatal ne érezze úgy, hogy azzal, hogy dolgozni kezdett, kiesett a támogatásból: az utánkövetés mind neki, mind a munkáltatójának, mind a mentorának megnyugtató visszajelzés lehet a folyamat sikerességéről, az esetleges további segítség szükségességéről.

6.6 G2/5 - Köz(össégi)-hely és Mosoda

Mosoda szolgáltatás és közérdekű szociális információszolgáltatás a Magdolna-negyedben lakók számára. Cél a negyedben élő, hátrányos helyzetű egyének és családok mosási-szárítási problémáinak önfenntartó módon való, hosszútávú kezelése szociális információszolgáltatással kombinálva.

A Magdolna-negyedben igen magas az egyszobás (56% a 2001. évi Népszámlálás adata szerint), kis alapterületű, alacsony komfort fokozatú lakások aránya (nem komfortos

lakások aránya 36%, 2001. évi Népszámlálás). Ezekben a lakásokban igen komoly gondot okoz mind a ruhák, mind a nagyobb textiliák mosása és szárítása, különösen azokban a - jelentős számban megtalálható - lakásokban, amelyek vizesek, dohosak, penészes falúak.

A Nonprofit Szolgáltatóház telephelyeként a Szerdahelyi utca 13. szám alatt kialakított mosodát a negyed lakói közül bárki használhatja, de a szolgáltatás elsősorban azokat a hátrányos helyzetű embereket, családokat célozza, akik a lakás vizes, dohos volta, az áramszolgáltatás szüneteltetése, mosógépük elromlása, vagy egyéb mosási-szárítási problémák miatt ruháik tisztítását máshol nem vagy csak nagy nehézségek árán tudják megoldani.

A szolgáltatás igénybevételének feltétele a házirend előírásainak betartása, így pl. alkohol vagy kábítószer befolyása alatt, vagy mocskos ruházatban, személyes higiéné nem megfelelő volta miatt, pl. bűzölgés esetén a szolgáltatás nem vehető igénybe.

A mosást mindenkinek saját magának kell elvégezni, a szolgáltatás igénybevételét a gépek üzemeltetésére megtanított (közfoglalkoztatott) személyzet segíti. A mosóport, öblítőszer és a vízlágyító adalékot a mosoda adja. A szolgáltatás igénybevétele érmés rendszerű lesz, egy-egy mosási alkalom várhatóan 200 forintba fog kerülni. A bevételt teljes egészében a tisztítószer megvásárlására fordítja a mosoda vezetése.

A nyitva tartás a működési tapasztalatok fényében kerül véglegesítésre, a tervezett nyitva tartás: hétfő, szerda, péntek: 14.00-20.00-ig, kedd, csütörtök: 08.00-14.00.

A mosodát a projektidőszakban szakmai koordinátor vezeti, akinek a szolgáltatás napi működtetése mellett feladata az alkalmazottak kinevelése, és a projekt időszakának befejeződése után a mosodai szolgáltatás valamely nonprofit szervezetbe való integrálása vagy ilyen szervezet létrehozása. A szakmai koordinátor állás meghirdetésre kerül a nonprofit szervezetek részére, illetve magánszférában is. Mivel a szakmai felügyeletet is el kell látnia, ezért szociális szakmai ismeretek megléte elengedhetetlen feltétele az állás betöltésének.

A mosoda személyzete 2-2 fő napi 6 órában foglalkoztatott, a Magdolna-negyedben lakó közfoglalkoztatott, akik a mosoda megnyitását megelőzően képzésen vesznek részt, majd ezt követően - már a mosodai munkája mellett, rendszeresen - a szakmai koordinátor segítségével készülnek fel a munkavégzéshez szükséges attitűdök elsajátítására.

Munkalehetőség mellett önbecsülést és hitet adunk az alkalmazottaknak, amely elengedhetetlen ahhoz, hogy felemelkedjenek abból a nehéz helyzetből, amelybe a munkanélküliség miatt kerültek. A társadalom peremére került embereknek, a munkanélkülieknek lehetőségük van először a másodlagos munkaerőpiacra bekerülniük, ami kiutat jelent az elsődleges munkaerőpiacra történő visszaintegrálódásukhoz. Olyan feltételeket kell teremteni, hogy a dolgozók önfenntartóvá válhassanak, saját életüket élhessék majd.

Hosszútávon fontos, hogy a mosoda önfenntartóvá váljon a program lezárását követően, így a mosoda szakmai vezetőjének feladata, hogy szponzorokat találjon mosó- szárítógépek karbantartására, cseréjéhez, ill. mosószer gyártó vállalatoktól a mosószer beszerzéséhez.

A mosoda információs pontként is szolgál (ezért Köz(össégi)-Hely és Mosoda), egyrészt a szociális, foglalkoztatási, lakhatási kérdésekben, másrészt a negyedben folyó fejlesztési tevékenységről (MNP III.). Cél, hogy a mosoda „verbális” közösségi kommunikációs ponttá váljon, mivel a hátrányos helyzetű célcsoport tagjai jellemzően keveset olvasnak, inkább verbálisan tájékozódnak. A számukra szükséges és elérhető szociális és egyéb szolgáltatásokról elsősorban szóban lehet tájékoztatni őket. A pontos, szakszerű információ szolgáltatás érdekében is fontos, hogy a program ideje alatt a szakmai koordinátor a vállalászási és mosodai ismeretek mellett szociális szakmai ismeretekkel is rendelkezzen. A pályázat keretében zajló további projektekről és más kerületi információkról a mosodában elhelyezett szóróanyagokon keresztül is tájékozódhatnak a szolgáltatást igénybe vevők. Az információszolgáltatással két szociális munkás foglalkozik, akik a mosótérrel közvetlen kapcsolatban lévő irodában dolgozva állnak a hozzájuk forduló kliensek rendelkezésére.

6.7 G2/6 - Társadalomból kirekesztett nők foglalkoztatása és rehabilitációja

A projekt általános célja a negyedben jelentős számban élő, társadalomból kirekesztett nő mentálhigiénés gondozása és munkaerőpiacra történő visszavezetése foglalkoztatási rehabilitáción keresztül. A társadalom perifériájára került nők (mélyszegénységben élők, hajléktalanok, bántalmazottak, prostituáltak, szerhasználók, stb.) számára létesítendő közösségi tér létrehozása, amely több funkciót látna el:

- bármilyen oknál fogva a munkaerőpiacról kiszorult nők számára rehabilitációs foglalkoztatás biztosítása,
- lakossági kertrész művelése,
- pszicho-szociális rehabilitáció
- közös főzés, tartósítás, étkezés.

Az utóbbi két funkció több, mint két éve megvalósul a Kesztyűgyár Közösségi Házban tartott Női csoportokon. Ebből és külföldön - Svédországban és Hollandiában, hasonló célcsoporttal foglalkozók körében szerzett szakmai tapasztalatok alapján állítottuk össze a projektet.

A munkaerőpiacról bármilyen oknál fogva kiszorult nők számára rehabilitációs foglalkoztatás

A foglalkoztatás célcsoportjába azok a nők tartoznak, akik már teljesen esélytelenek a munkaerőpiacon - képzettség nélküliek, 55 év feletti, több éve munkanélküliek, GYES-ről visszatérők, egészségkárosodottak, stb. A foglalkoztatás révén rendszeres elfoglaltsághoz juthatnak, értéket teremthetnek, fontosnak érezhetik magukat és valamennyit kereshetnének is.

Az ember a munkahelye révén közösségbe tartozik. A közös munka közösséget kovácsol számukra, ahol lehetőség van a fejlődésre, kibontakozásra, újrakezdésre. Túl az

értékteremtő munkán, irányított, tematikus csoportbeszélgetéseket lehetne folytatni egy-egy témában - a hely így segítség lehet a résztvevők társadalmi reintegrációjában is.

Szövést, varrást és egyéb kézműves foglalkozást tervezünk - a csoport összetételétől függően. A szövés nagy előnye, hogy lehet rövidebb idejű munkaidővel kezdeni, ugyanakkor egy-egy darab befejezése kitartást és elkötelezettséget kíván.

Lakossági kertrész művelése

A kertrész művelésében zöldségeket termelnénk, amelyeket frissen felhasználnánk, illetve az asszonyokat megtanítanánk a különféle tartósítási eljárásokra és télen használnánk fel a közös főzések és étkezések során.

Pszicho-szociális rehabilitáció

A célcsoport tagjai számára a hivatalos ügyintézés lehetősége (családsegítő, orvos, önkormányzat) biztosított, ellenben nincsen olyan közösségi hely a kerületben, ahol a szokásos zaklatott életkörülményektől távol megpihenhetnének, feltöltődhetnének, lelki támogatást kaphatnak és megtalálják a nehéz helyzetből való kiutat. Ezeknek az asszonyoknak az anyagi helyzete nem engedi meg, hogy akár újságot vásároljanak, olvassanak, kézimunkázzanak, nincs lehetőségük arra, hogy nyugodt körülmények között beszélgessenek, hogy valaki rájuk figyelve meghallgassa őket, hogy a saját problémájukat tisztábban lássák és elindulhassanak valamiféle változás felé.

Az általunk megálmodott közösségi tér lehetőséget nyújtana arra, hogy a nők a hétköznapi kilátástalanságból kilépve, ide megérkezve megpihenjenek. Itt értő fülekre találjanak és segíteni tudó szakemberekkel kerüljenek kapcsolatba. Egy olyan közösségi teret hozunk létre, amely a vágyott otthonra hasonlít, ahol kávézhat, főzhet és ehet, moshat, fürödhet, haját moshat. Gyógyulhat, értelmes tevékenységet folytathat, új dolgokat tanulhat, hiányos tudását pótolhatja és felkészülhet a visszatérésre a munkaerőpiacra, hogy anyagi problémáit megoldhassa. Célunk, hogy a különböző problémákkal küszködő asszonyok ismét integrált és teljes jogú tagjaivá váljanak a társadalomnak, illetve, ha már kirekesztődtek a társadalomból, reintegrálódjanak a közösségbe. Ennek érdekében a gondozás és a pszicho-szociális rehabilitáció minden formáját egy semleges helyen, ugyanakkor a lakókörnyezetéhez közel biztosítanánk.

Segítséget nyújtunk számukra egészségi és pszichés állapotuk javításában; meglévő képességeik és készségeik megtartásában, illetve fejlesztésében; a mindennapi életükben adódó konfliktusok feloldásában és problémáik megoldásában; a szociális és mentális gondozásukban, és az egészségügyi ellátáshoz való hozzájutásukban. Olyan hosszú távú, egyéni szükségletekre alapozott gondozást kínálunk, amely nagymértékben épít az ellátottak aktív és felelős részvételére.

- problémaelemzés, problémamegoldás,
- a személyes célok meghatározásának segítése,
- a változtatásra motiváló tényezők feltárása,
- problémamegoldó beszélgetések,
- készségfejlesztés:

- életvitellel kapcsolatos tréningek szervezése vagy közvetítése,
- az önellátásra való képesség javítása és fenntartása;
- pszicho-szociális rehabilitáció:
- a munkához való hozzájutás segítése: munkavállalási tanácsadás; álláskereső klubfoglalkozás
- a szabadidő szervezett eltöltésének segítése,
- szabadidős önszolgáltató csoportok, támogató hálózatok szerveződésének segítése,
- tanácsadás, információnyújtás az egészségügyi, szociális, gyermekvédelmi ellátások és szolgáltatások, valamint a foglalkoztatási, oktatási, lakhatási lehetőségek igénybevételeiről.

Különböző szabadidős programok megrendezésekor a cél a jó hangulatú, pozitív élményeket nyújtó szabadidő általunk szervezett eltöltésének segítése, mely elsősorban a kliens társas kapcsolatainak kialakításához, megtartásához szükséges készségeit fejleszti, teszi próbára (szociális kommunikációs kompetencia).

Mentális gondozás

Célja: a szolgáltatást igénybe vevő személyek lelki egészségének ápolása, karbantartása, állapotából fakadó helyzet alapján kialakult negatív személyiségjegyek megváltoztatása, pozitív szemlélet és motiváció, érzelmi állapot kialakítása érdekében kifejtett tevékenység.

Szociális kezelés

Célja: problémaelemzés, problémamegoldás, a személyes célok meghatározásának segítése, a változtatásra motiváló tényezők feltárása, a betegség járulékos ártalmainak, káros következményeinek csökkentése.

Egészségügyi ellátás és kapcsolódó tevékenységek szervezése

Célja: a kliensek egészségügyi állapotának figyelemmel kísérése, egészséges életmód folytatásának ösztönzése. Megfelelő egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása.

- Pszichoedukáció (felvilágosítás a betegségről, a kezeléssel, a korai figyelmeztető tünetekről).
- Gyógyszer-compliance (gyógyszerszedési hajlandóság) segítése, információnyújtással.
- Orvosi vagy egyéb terápiás kezelésben, szolgáltatásban való részvétel ösztönzése

Megkereső programok szervezése

Az ellátásra szoruló személyek elérése érdekében (információnyújtás, kapcsolatépítés és kapcsolattartás az ellátási területen fellelhető szociális, és egészségügyi ellátást nyújtó szolgáltatókkal, civil, állami és egyházi szervezetekkel).

Tanácsadás, információs szolgálat

A klienseket érintő eseményekről, közérdekű tudnivalókról információt szolgáltat a kiépített és folyamatosan frissített adatbázisból: szükség szerint ügyintézés végzése egészségügyi- és államigazgatási szerveknél, egyéb szociális és képzési intézményeknél, - állapotával és életvitelével összefüggően, és összhangban,

A közösségi tér tervezett nyitva tartása hétköznap hétfőtől péntekig 9-től 16-ig. A projektet szakmai koordinátor irányítja, aki 2 gyakorlattal rendelkező szociális munkással dolgozik együtt. A munkatársak, a résztvevők, a helyiség és a berendezések, felszerelések védelme érdekében szociális képzettséggel is rendelkező biztonsági őr szükséges alkalmazni. A kliensek igénybe vehetik a havi rendszerességgel az intézménybe látogató orvos és pszichológus segítségét.

7 Programalap

7.1 Bevezetés

7.1.1 Háttér, előzmények

A ROP-forrásból megvalósuló városrehabilitációk esetén a közvetett támogatások rendszere lehetővé teszi, hogy a városi szövet fizikai megújítása mellett a társadalmi megújulás érdekében kialakított ún. „soft” elemek megvalósításában olyan helyi szervezetek is részt vegyenek, melyek eddig az Európai Unió pályázatokban - az általuk végzett tevékenység kis léptéke, pályázói tapasztalatlanságuk, a bonyolultnak tűnő pályázati rendszertől való félelem vagy pénzügyi, likviditási helyzetük miatt - csak korlátozottan vettek részt.

A közvetett támogatási rendszer célja olyan pályázói körök bevonása a pályázati rendszerbe, amelyek a standard pályázati eljárások keretében nem, vagy csak nem hatékonyan lennének képesek támogatási forrásokhoz jutni olyan térítésmentes, a helyi közösség bevonását célzó kisebb közösségi programok (kulturális rendezvények, sportesemények, stb.) megvalósítására, amelyek erősítik a helyi társadalom kohézióját.

Városrehabilitáció esetén további cél, hogy a pályázatokban meghatározott „soft” tevékenységek sikeresen, a helyi adottságok ismeretében, a helyi célcsoport igényeinek megfelelően, a helyi lakosságot mobilizálva valósuljanak meg. Ennek érdekében a közvetett eljárásrend révén az előbb meghatározott pályázói körön belül is a helyi civil és egyéb társadalmi szervezetek kerüljenek bevonásra.

A Működési Kézikönyv (MKK) bemutatja, hogy a városrehabilitációs pályázati projektek közvetett támogatás rendszere hogyan működtethető a „soft” tevékenységek megvalósítása során. Ennek érdekében szabályozza a közvetett eljárás lépéseit. Az eljárásrend alkalmazásának követelményeit a Pályázati Útmutató (MKK 2. melléklet) részletezi.

7.1.2 Fogalmak bemutatása

ESZA-típusú tevékenység

Az Európai Szociális Alap beavatkozási körébe tartozó tevékenység, amely a pályázatot finanszírozó Operatív Program, prioritás, konstrukció, kiírás, illetve ehhez kapcsolódóan a támogató alap célkitűzéseivel összhangban van, ahhoz illeszkedik, abból levezethető.

ERFA „soft” tevékenység

Az ERFA-rendelet⁶ alapján támogathatók olyan nem infrastruktúra-fejlesztési tevékenységek, amelyek főszabályként ERFA-jellegűek, így nem járulnak hozzá az ESZA rendelet⁷ 3. cikkében foglalt célokhoz.

A „soft” elemeknek minden esetben kapcsolódniuk kell a projekt keretében fejlesztésre kerülő infrastrukturális beruházások céljaihoz, továbbá elvárás, hogy a projekt megvalósítás időszakát végigkísérjék.

Közvetett támogatás

Az eljárástípus keretében a Közvetítő Szervezet által kiírt egyszerűsített pályázati feltételek teljesítése esetén juthat támogatáshoz a Címzett. Városrehabilitáció esetén Program Alapnak a városrehabilitációs pályázatban „soft” jellegű elemekre tervezett elszámolható költséget értjük, amely a Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat által elnyert pályázat szerint 50 millió Ft, a támogatási összeg 1,29 százaléka. A Programalap forrásai elnyerésének alapkritériuma, hogy az egy Címzett által elnyerhető támogatás összeg a Programalap forrásának legfeljebb 20%-a, de maximum 3 millió Ft lehet.

Közvetítő Szervezet (projektgazda, KÖSZ)

Közvetítő Szervezet az a szervezet, amely a Programalapot kezeli, valamint a támogatásközvetítói tevékenységet végzi, azaz az önkormányzat vagy intézményei, illetve - amennyiben a városrehabilitációs projekt végrehajtásával városfejlesztő társaság is bevonásra került, akár- a városfejlesztő társaság. A Programalap végrehajtásával megbízott szervezetről a városrehabilitációs projekt kedvezményezett önkormányzata saját hatáskörében dönt.

Amennyiben városfejlesztő társaság végzi a projektmenedzsmentet, a Programalap tevékenység vonatkozásában konzorciumi partnerként be kell vonni a projektbe. A támogatásközvetítói tevékenység, valamint a Címzettek által végrehajtott tevékenységek („mini-projektek”) szabályos és szerződészerű végrehajtásáért szakmai, pénzügyi és adminisztratív felelősséget a Közvetítő Szervezet visel.

Címzett

A Címzett az a pályázó, amely a Közvetítő Szervezet által kiírt egyszerűsített pályázati felhívás keretében benyújtott fejlesztési elképzelése („mini-projektje”) megvalósításához támogatási összeg felhasználására vált jogosulttá. A Közvetítő Szervezet és a Címzett egyszerűsített támogatási szerződést köt a Címzett fejlesztési elképzelésének

⁶ 1080/2006/EK Rendelete az Európai Regionális Fejlesztési Alapról

⁷ 1081/2006/EK Rendelete az Európai Szociális Alapról

megvalósítására, amelyek illeszkednek a Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat Budapest-Józsefváros, Magdolna Negyed Program III. című városrehabilitációs projektjének fejlesztési elképzeléseihez és reagálnak az abban megfogalmazott problémákra. Az elnyerhető támogatás összege Címzettenként a Programalap forrásának legfeljebb 20%-a, de maximum 3 millió Ft.

Projekt, mini-projekt

Jelen Működési Kézikönyvben szabályozott esetekben projekt alatt a városrehabilitációs pályázatban vállaltak megvalósítása értendő. A város fizikai rehabilitációja mellett a projekt része a „soft” elem, amelynek keretében elvégzett tevékenység a Közvetítő Szervezet által végzett szakmai, pénzügyi és menedzsment feladatokat magában foglaló támogatásközvetítői tevékenység (projektelem) is.

Mini-projekt kifejezés alatt a Címzettek által a Programalaphoz nyújtott támogatásból megvalósított tevékenységek értendők.

7.2 A Programalap felépítése

A Közvetítő Szervezet saját hatáskörben döntheti el, hogy a Programalap forrásait egy összegben egyszeri alkalommal, vagy több témában és több alkalommal - mindannyiszor folyamatos eljárásrend keretében hirdeti meg. A kiírás(ok)at az egyértelmű átláthatóság érdekében azonosítóval (kódszám) kell ellátni.

Pályázati kiírás kódszáma, címe	Kiírások jellege	Téma-terület	Az MNP III vonatkozó projekteleme	Tervezett tevékenység („mini-projekt”)
MNP-III-PA/01 Közösségi Zöldítési Akciók	Ismétlődő	integrált településfejlesztési tevékenységekhez (pl. parkosításhoz, játszóterek kiépítéséhez, parlagfű irtáshoz stb.) kapcsolódó helyi társadalmi akciók megszervezésének támogatása;	T1/1 Társadalmi akciók megszervezése és T1/2 Helyi környezet-tudatosság elősegítése	Udvarzöldítések, zöldprogramok, kertészeti akciók megvalósítása a lakóközösségekkel, nonprofit szervezetek bevonásával
MNP-III-PA/02 Bűn-megelőzési Akciók	Ismétlődő	bűnmegelőzés és közbiztonság erősítésével kapcsolatos képzési, szemléletformáló programok.	T3/3 Bűnmegelőzési stratégia és cselekvési terv akciói és T3/4 99-es busz kísérleti projekt	Lakossági, civil közösségi bűnmegelőzési kezdeményezések támogatása, tömegközlekedéshez kapcsolódó mini-projektek,
MNP-III-PA/03 Sport, szabadidő,	Ismétlődő	- közösségfejlesztést és a szabadidő hasznos eltöltését segítő szolgáltatások,		FiDo-hoz és egyéb lakossági, intézményi sport, és szabadidős

egyéb lakossági programok		tanfolyamok, képzési programok kialakítása; - helyi környezettudatosság elterjesztését segítő tájékoztató, szemléletformáló akciók		rendezvények
MNP-III-PA/04 Családmegtartó Motivációs Csomag Biztosítása	Egyszeri	alternatív szociális, gyermekjóléti szolgáltatások kialakítása	T4/2 Intenzív családmegtartó szolgáltatások	motivációs csomagok biztosítása családok részére
MNP-III-PA/05 Családfejlesztési Motivációs Csomag Biztosítása	Ismétlődő		T4/3 Családfejlesztési szolgáltatás	motivációs csomagok biztosítása családok részére
MNP-III-PA/06 Szociális Lakhatási Technikai Segítségnyújtás	Ismétlődő	a városok megújításába az érintett lakosság bevonását célzó akciók	T4/3 Családfejlesztési szolgáltatás	lakáskorszerűsítés szakmai vezetés, technikai segítségnyújtás

7.2.1 Elvárt célok, megvalósítható tevékenységek, támogatás formája, összege

Elvárt célok

- MNP-III-PA/01: közösségi zöldítési akciók szervezése (virágültetetés, fásítás, stb.), zöldsüdvárosok kialakítása, közös területek, foghíjtelkek zöldítése. Társasházi és bérlői lakóközösségek támogatása. Közösségfejlesztési, tervezési és szakmai segítségnyújtási tevékenységet végző civil szervezetek bevonása.
- MNP-III-PA/02: bűnmegelőzési célú lakossági, társadalmi, kulturális kezdeményezések támogatása.
- MNP-III-PA/03: lakossági rendezvények, sport és egyéb szabadidős tevékenységek támogatása révén helyi közösségek fejlesztése.
- MNP-III-PA/04: a halmozottan hátrányos helyzetben lévő és kiemelten kritikus élethelyzetbe kerülő gyermekes családok intenzív gondozási folyamata során megakadályozni a gyermekek családból való kikerülését illetve, olyan családi - életviteli - lakhatási körülményeket teremtése, amely az érintett családokat hosszú távon megvédi.

- MNP-III-PA/05: szolgáltatást igénybe vevő, önként jelentkező családok életének, életkörülményeinek, életesélyeinek tartós javítása.
- MNP-III-PA/06: a szolgáltatást igénybe vevő, önként jelentkező családok életének, életkörülményeinek, életesélyeinek tartós javítása.

Megvalósítható tevékenységek

MNP-III-PA/01: A pályázati kiírás keretében udvarzöldítési, egyéb közös területet érintő zöldítési, valamint önkormányzati foghíjtelkeket, közterületeket érintő zöldterület fejlesztési tevékenységek valósulnak meg. A közösségépítő célú mini-projektekben az MNP III projekt épületfelújítási programjában nem szereplő önkormányzati tulajdonú lakóépületek lakóközösségei, illetve vegyes vagy tisztán magán tulajdonban lévő lakóépületek lakóközösségei vesznek részt. A zöldítésnek része lakossági rendezvények (kertavatók), illetve lomtalanítási, takarítási akciók is. A kiírás keretében a lakóközösségek pályázhatnak a zöldítéshez kapcsolódó eszközökre, termőföldre, növényekre, konténerre, rendezvénykellékekre.

A lakóközösségek a pályázatot benyújthatják nonprofit szervezetekkel közösen, vagy önállóan.

Az MNP III épületfelújítási programjában nem szereplő önkormányzati bérházak, illetve vegyes, vagy tisztán magán tulajdonban lévő lakóépületek belső udvarának, közös területeinek, valamint önkormányzati foghíjtelkek, közterületek zöldítése valósul meg. Bruttó 500 ezer forint feletti beruházási értékkel rendelkező mini-projekt javaslatok esetén kötelező közösségfejlesztési tapasztalattal rendelkező, zöldítésben jártas, tájépítész, ökológus vagy környezetvédelmi szakemberrel rendelkező civil szervezetek bevonása, akik végigkísérik egy-egy akció megvalósítását.

A nonprofit szervezetek tevékenysége a szociális, közösségépítő feladatok teljesítésén kívül kiterjed a szakmai, tervezési és műszaki koordinációs feladatokra, a környezettudatossággal összefüggő tájékoztatási tevékenységre, valamint önkéntesek szervezésére is. Ennek alátámasztása partneri szándéknyilatkozattal, megállapodással történhet a lakóközösségek részéről. A nonprofit szervezet költsége a pályázat keretében elszámolható.

MNP-III-PA/02: a pályázati kiírás keretében sor kerül olyan bűnmegelőzési célú lakossági, társadalmi, kulturális kezdeményezések megvalósítására, amelyek konkrét tartalma a Bűnmegelőzési Stratégia megalkotását kísérő társadalmi egyeztetés során kerül véglegesítésre. A T3/4 projektelemhez kapcsolódva a tevékenységek egy része a tömegközlekedéshez kapcsolódik tolerancianövelő, szociális, kulturális programok megvalósítására terjed ki. A Magdolna negyed tömegközlekedési megállóiban, esetleg a járműveken rövid kultúraátadó mini-projektek valósulnak meg az iskolák, civil

szervezetek részvételével: pl. ének-zene, tánc, sportbemutató, rajz-, plakátkiállítás, mindez a helyi gyerekek, fiatalok részvételével.

- MNP-III-PA/03: a pályázati kiírás keretében a Program Alap az időszakonkénti lakossági rendezvények, sport és egyéb szabadidős tevékenységek megvalósításához nyújt támogatást.
- MNP-III-PA/04: A pályázati kiírás keretében motivációs csomagokat biztosító nonprofit szervezetek bevonása valósul meg. A T4/2 intenzív családmegtartó szolgáltatás keretében 24 család gondozása valósul meg. A Program Alap keretében olyan szervezetek részvétele valósul meg, akik családonként biztosítják a 2 x 20ezer forint + Áfa értékű motivációs csomagot (szolgáltatás, illetve eszköz). A Program Alap pályázati kiírása keretében beszerzendő motivációs csomagok tartalma a gondozott családok konkrét igényeinek ismerete alapján, egyénre szabottan kerül véglegesítésre.
- MNP-III-PA/05: A pályázati kiírás keretében motivációs csomagokat (szolgáltatás, illetve eszköz) biztosító civil szervezetek bevonása valósul meg. A T4/3 családfejlesztési szolgáltatás keretében 56 család gondozása valósul meg. A motivációs csomag értéke 2 x 75ezer forint + Áfa / család. A szabadidő hasznos eltöltését segítő szolgáltatások igénybevételére, munkaerő-piaci beilleszkedést és a hátrányos helyzetű gyermekek iskolai felzárkózását elősegítő tevékenységekre, képzési, oktatási programok igénybevételére kerül sor. A lakhatás körülményeinek javításához kapcsolódóan használt bútorok beszerzésének, szállításának költsége, rovarirtás, stb.
- MNP-III-PA/06: A lakáskörülmények javítását célzó motivációs csomag önkéntesbarát lakásfelújítási tevékenységet (mini-projekt) is tartalmaz, amelyek a komfortosság javítását célozzák (szabálytalan kialakítások szabályossá tétele, rezsicsökkentő tevékenységek, nyílászáról utólagos szigetelése, galéria beépítése, burkolatjavítás, stb.). A T4/3 projekthez kapcsolódóan a pályázati kiírás keretében olyan nonprofit szervezetek bevonása valósul meg, akik a szociális (pl.: háztartásgazdálkodási és háztartásvezetési ismeretek átadása, stb.), közösségépítő feladatok teljesítésén kívül a szakmai, tervezési és műszaki koordináció, ellenőri feladatokat, valamint önkéntesek szervezését is elvégzik. Ezek a tevékenységek nem terjednek ki mind az 56 családfejlesztési gondozásban résztvevő családra.

Támogatás formája

Vissza nem térítendő támogatás. A támogatás mértéke 100%-os. A Címzetteknek a „mini-projekt” megvalósításához önerőt biztosítaniuk nem szükséges.

A Programalap teljes összege: 50.000.000,- Ft. Ebből közvetett támogatásként pályázat útján felhasználható keretösszeg: bruttó 45.000.000,- Ft. Bruttó 5.000.000,- forint a pályázati útmutató előírásai szerint - a Program Alapba elkülönített összeg 10%-ának

erejéig - a Program Alap működtetését végző hivatali dolgozók bér és járulékköltségeinek fedezésére kerül felhasználásra.

Az 1.1.2 pontban megfogalmazott tevékenységekhez illeszkedő pályázati kiírások számát, az egyes meghirdetéshez rendelkezésre álló keretösszegeket, és az egyes kiírások címtettjeinek számát az alábbi táblázatban foglaljuk össze.

Pályázati kiírás kódszáma	Keret-összeg	Kiírások várható száma	Egyszeri kiírás max. összege	Címtettek száma / kiírás	Elnyerhető min. támogatás / Kiírás	Elnyerhető max. támogatás / Kiírás
MNP-III-PA/01	14.000.000	4	3.500.000	4-14	250.000	1.500.000
MNP-III-PA/02	4.500.000	3	1.500.000	2-5	300.000	1.000.000
MNP-III-PA/03	3.000.000	3	1.000.000	5-10	100.000	300.000
MNP-III-PA/04	1.250.000	1	1.250.000	2-3	500.000	750.000
MNP-III-PA/05	10.668.000	3	4.000.000	2	1.000.000	3.000.000
MNP-III-PA/06	11.582.000	3	4.500.000	2-4	1.500.000	3.000.000
	45.000.000					

Támogatás összege

MNP-III-PA/01:	bruttó 14.000.000
MNP-III-PA/02:	bruttó 4.500.000
MNP-III-PA/03:	bruttó 3.000.000
MNP-III-PA/04:	bruttó 1.250.000
MNP-III-PA/05:	bruttó 10.668.000
MNP-III-PA/06:	bruttó 11.528.000
Mindösszesen:	bruttó 45 millió forint

A megcélzott csoport részletes bemutatása, a kiválasztás szempontrendszere

Közvetlen célcsoport: a Címtettek köre

MNP-III-PA/01: bérlői lakóközösségek; társasházi lakóközösségek; nonprofit szervezetek

MNP-III-PA/02: nonprofit szervezetek; intézmények; lakóközösségek;

MNP-III-PA/03: nonprofit szervezetek; intézmények; lakóközösségek;

MNP-III-PA/04: nonprofit szervezetek;

MNP-III-PA/05: nonprofit szervezetek;

MNP-III-PA/06: nonprofit szervezetek;

A kiválasztás szempontrendszere, indokoltsága, a szükséges eszközök, településen való működés igazolása, működés időtartama, stb.

A Címzetti kör a helyi, a településen bejegyzett székhellyel / telephellyel / rendelkező non-profit szervezetek, akik a lakossággal kapcsolatban vannak (a településen bármilyen módon jelen vannak), vagy Józsefvárosban már konkrét akciókat végrehajtottak.

A címzett non-profit szervezetek köre, akik részt vehetnek a programban:

- Nonprofit szervezetek (egyesület, alapítvány, közalapítvány, köztestület) - amelyek konzorciumi partnerként nem vesznek részt a városrehabilitációs projektben;
- Nonprofit gazdasági társaságok - amelyek konzorciumi partnerként nem vesznek részt a városrehabilitációs projektben;
- Társasházak, lakásszövetkezetek;
- Szociális szövetkezetek - amelyek konzorciumi partnerként nem vesznek részt a városrehabilitációs projektben.

Nem nyújthatnak be pályázatot az 1989. évi XXXIII. törvény „a pártok működéséről és gazdálkodásáról” szóló törvény hatálya alá tartozó szervezetek, továbbá azok a szervezetek, amelyek az önkormányzat valamely bizottsága, egyéb szerve által az elmúlt években kiírt pályázaton támogatást nyertek, ám annak összegével nem, vagy nem szabályszerűen számoltak el.

Nem nyújtható támogatás azon szervezeteknek, amelyek 30 napot meghaladó köztartozással rendelkeznek. A pályázat benyújtásának, a Támogatási Szerződés megkötésének és a támogatás kifizetésének időpontjában szükséges ellenőrizni a köztartozás-mentességet. A pályázat benyújtásához elégséges a Címzett által tett nyilatkozat. A Támogatási Szerződéshez szükséges benyújtani a hatósági igazolást, amelynek aktualizált példányát a kifizetési kérelemhez is csatolni kell.

7.3 Pályázati folyamat bemutatása

7.3.1 Jelentkezés

A pályázatok benyújtásának pontos időpontjára, helyszínére vonatkozó tájékoztatásokat a ***Pályázati Felhívás és Útmutató*** szabályozza részletesen.

A pályázatok benyújtásának menete:

- A pályázat magyar nyelven, kizárólag a Projekt adatlapon nyújtható be.
- A jelentkezés a Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzata által pályázati kiírás részeként hivatalosan közzétett Jelentkezési lap (MKK 3. melléklet) alkalmazásával, valamint a Pályázati Útmutatóban felsorolt dokumentumok benyújtásával történik (alírási címpéldány vagy aláírás-minta, létesítő okirat, igazolás / referenciaigazolás, költségvetést alátámasztó dokumentumok, árajánlatok).

- A Közvetítő Szervezet által megjelentetett Jelentkezési lap a Címzett által sem tartalmában, sem alakjában nem változtatható. Kézzel írt pályázat esetén a pályázat feldolgozására nincs lehetőség! A Jelentkezési lapot hiánytalanul, minden kérdésre választ adva és az előírt dokumentumok csatolásával kell benyújtani.
- A nyomtatott és elektronikus adathordozón benyújtott Jelentkezési lapban található eltérés esetén a nyomtatott és cégszerűen aláírt Jelentkezési lap tekintendő hitelesnek.
- A pályázati dokumentáció hitelesítéseként a Jelentkezési lapot és nyilatkozatait a kijelölt hely(ek)en a megfelelő (cégszerű) aláírással kell ellátni.
- A pályázatot 2 példányban (egy eredeti és egy elektronikus példányban (CD/DVD 0 lemezen)), zárt csomagolásban, kizárólag személyesen az alábbi címen kell benyújtani:
- Budapest Józsefvárosi Önkormányzat Polgármesteri Hivatala
- Cím: 1082 Budapest, Baross utca 63-67.
- A pályázatok csomagolásán fel kell tüntetni a pályázati kiírás kódszámát: MNP-III-PA/01; MNP-III-PA/02; MNP-III-PA/03; MNP-III-PA/04; MNP-III-PA/05; MNP-III-PA/06;

A jelentkezési lapok benyújtásának határideje:

Pályázati kiírás kódszáma	Kiírások várható száma	A jelentkezési lapok benyújtásának várható határideje
MNP-III-PA/01	4	2013. augusztus 31. 2014. február 28. 2014. augusztus 31. 2015. február 28.
MNP-III-PA/02	3	2014. január 31. 2014. május 31. 2015. január 31.
MNP-III-PA/03	3	2013. március 31. 2014. március 31. 2015. március 31.
MNP-III-PA/04	1	2013. március 31.
MNP-III-PA/05	3	2013. május 31. 2014. január 31. 2014. szeptember 30.
MNP-III-PA/06	2	2013. június 30. 2014. június 30.

- Benyújtásnak az az időpont minősül, amikor a személyes átadás-átvétel megtörtént. A Közvetítő Szervezet kötelezettsége biztosítani, hogy az átadás-átvétel során az átvételi dokumentáció minden példányán szerepeljen az átvétel időpontja az év, hónap, nap, óra, perc megjelölésével.

- A Közvetítő Szervezetnek a Programalap projektem sikeres megvalósítása érdekében a Címzettek felé kommunikációs csatornákat szükséges biztosítani. Meg kell határozni és a Pályázati Felhívásban valamint a Pályázati Útmutatóban meg is kell jelentetnie, hogy a Címzettek a benyújtási határidő előtt hol tehetik fel a kérdéseiket (06-1-459-2100-es telefonszámon vagy az magdolnanegyed@jozsefvaros.hu e-mail címen). A beérkezett kérdésekre a Közvetítő Szervezet munkatársainak a lehető legrövidebb időn belül válaszolnia kell.
- A Programalap pályázati kiírását a helyi sajtóban szükséges meghirdetni, és a részletes „mini-projekt” pályázati útmutatót elérhetővé kell tenni az önkormányzat, a Józsefvárosi Családsegítő és Gyermekjóléti Központ, valamint Rév8 Zrt. honlapján, valamint nyomtatott formában az Polgármesteri Hivatal portáján és a Magdolna Negyed Információs és Szolgáltató Irodában.

7.3.2 Érkeztetés, értékelés, értékelési szempontrendszer, döntés

- A pályázatok érkeztetése: a benyújtott pályázatokat a beérkezésükkor a kiírás kódszámát is tartalmazó azonosítószámmal szükséges ellátni és a beérkezéstől számítva a pályázatra vonatkozó információkat a Pályázati életút-lapon kell vezetni (7. sz. melléklet).
- Pályázatok értékelése: az alkalmazandó eljárásrendnek ki kell terjednie a pályázatok formai (jogosultsági és teljességi) és tartalmi értékelésére.
- Az értékelést végzőkre érvényesek a 255/2006 (XII. 8.) Korm. rendelet 18.§-ban meghatározott összeférhetetlenségi feltételek; alapvető elvárás a megfelelő szakmai ismeretekkel valamint legalább hároméves releváns (pályázati értékelés, projektmenedzsment, civil tevékenység, közösségfejlesztés, rendezvényszervezés) tapasztalattal rendelkező értékelők bevonása.
- Az értékelők javaslata alapján a támogató döntést a Közvetítő Szervezet vezetője hozza meg.
- A pályázatokat valamint azok megvalósítására, ellenőrzésére és a finanszírozására vonatkozó dokumentumokat a „mini-projekt” megvalósítója köteles elkülönítetten nyilvántartani és a városrehabilitációs projekt fenntartási időszakának végéig, de legalább 2020. december 31-ig megőrizni.

7.3.3 A projektkiválasztás folyamatának bemutatása

Ssz.	Jogosultsági követelmények (nem hiánypótolható)	A pályázó a kritériumnak	
		Megfelel	Nem felel meg
1.	A pályázat a benyújtási határidőn belül érkezett be. <i>Személyes benyújtás esetén az érkeztetés dátuma nem lehet későbbi a benyújtási határidőnél.</i>		
2.	A pályázó jogosult a pályázat benyújtására. <i>A pályázó az útmutató 1.2.2. pontjában felsorolt szervezet valamelyike.</i>		
3.	A pályázó igazolta, hogy az érintett településen bejegyzett székhellyel		

	/telephellyel rendelkezik, illetve a településen a korábbiakban már konkrét akciókat hajtott végre. A pályázó székhelye / telephelye megállapítható a jelentkezési laphoz csatolt cégkivonat, vagy bírósági kivonat, vagy a hatályos létesítő okirat vagy hatósági igazolás alapján, a településen történő korábbi működésről megfelelő igazolás / referenciaigazolás alapján szükséges a jogosultságot megállapítani.		
--	--	--	--

Ssz.	Formai követelmények (hiánypótolható)	A pályázó a kritériumnak	
		Megfelel	Nem felel meg
1.	A pályázat 1 eredeti, 1 másolati és 1 elektronikus példányban érkezett be.		
2.	A papír alapon benyújtott projekt adatlap az arra jogosult által, a megfelelő módon aláírásra került. Összehasonlításra került az aláírási címpéldány, ill. aláírás-minta a jelentkezési lapon szereplő aláírással.		
3.	A jelentkezési lap minden celláját kitöltötték.		
4.	Az eredeti és a másolati példányok megegyeznek.		
5.	Az igényelt támogatás összege nem haladja meg a maximálisan igényelhető támogatási összeget. A pályázó a meghirdetett összeghatárokon belüli értéket jelölte meg támogatási igényként.		
6.	A csatolt dokumentumok és mellékletek köre teljes. A pályázó valamennyi, a pályázati útmutató által előírt dokumentumot csatolta.		
7.	A pályázó támogatható tevékenységekre kér támogatást. A pályázat tevékenysége az útmutató 1.1.2. pontjában megfogalmazottakhoz kapcsolódik.		

Teljesség

Amennyiben a jelentkezési lap kitöltése nem felel meg az előírtaknak, mert hiányosan vagy hibásan kerültek benyújtásra, akkor a Közvetítő Szervezet a pályázót kizárólag írásban, egyszeri alkalommal, minimum 8, maximum 15 naptári napos határidő kitűzésével formai hiánypótlásra szólítja fel. Ha a hiánypótlást a megadott határidőn belül a projektgazda nem teljesíti teljeskörűen, az a projektjavaslat elutasítását eredményezi.

Jogosultság

Amennyiben egyértelműen megállapítható, hogy a pályázat a hiánypótlás után sem felel meg a pályázati kiírás jogosultsági szempontjainak, további hiánypótlásnak nincs helye, és a pályázat elutasításra kerül.

Befogadás

Amennyiben a pályázat a fenti szempontokat figyelembe véve megfelel a jogosultság feltételeinek, a pályázat befogadásra és tartalmi értékelésre kerül. A Közvetítő Szervezet tetszés szerint bővítheti az alább felsorolt tartalmi szempontok számát. A bővítést valamennyi érintett dokumentumon szükséges végrehajtani.

Az értékelés során az értékelőnek szöveges úton rögzítenie kell, hogy a pályázó az adott kritériumnak megfelel vagy feltételekkel felel meg, vagy nem felel meg. Amennyiben az értékelés feltételekkel való megfelelést határoz meg, a feltételek pontosan rögzítésre szorulnak, azokról a Címzettet a kiértékelő levélben tájékoztatni szükséges, arra történő felhívással együtt, hogy a feltételeket a TSZ megkötéséig teljesíteni köteles, ellenkező esetben a KÖSZ a támogatási szerződés megkötésétől elállhat. Csak olyan esetben kaphat „feltételekkel megfelel” minősítést egy szempontnál a pályázat, amennyiben a Támogatási Szerződés megkötéséig a feltétel biztonsággal teljesíthető. Minden további esetben a pályázatra „nem felel meg” minősítést szükséges adni és el kell utasítani, mivel azok a Programalap keretének kimerüléséig átdolgozás után ismételt benyújthatók.

Ssz.	Tartalmi követelmények	A pályázó a kritériumnak	
		Megfelel / feltételekkel megfelel	Nem felel meg
1.	A pályázó szervezet megfelelő tapasztalattal, jártassággal és humánerőforrás-kapacitással rendelkezik a jelentkező szervezet a „mini-projekt” lebonyolításához. A pályázó tevékenysége, illetve tevékenységének célja a cégkivonat, vagy bírósági kivonat, vagy a hatályos létesítő okirat vagy hatósági igazolás alapján megfelelő és elfogadható a megnevezett programelem megvalósításához. A társasházak esetében a tevékenység vizsgálatától el lehet tekinteni, azonban a hatályos létesítő okirat és a hatályos szervezeti-működési szabályzat benyújtása számukra kötelező.		
2.	A „mini-projektben” megfogalmazott szakmai célok illeszkednek a pályázati kiírásban megfogalmazott szakmai célokhoz. A jelentkezési lapon ismertetett célok egyeznek a teljes komplex projekt által megfogalmazott, a Programalap működtetésén keresztül elérni kívánt célokkal.		
3.	A pályázatban megjelölt célcsoport megfelel a pályázati útmutató célcsoportjának és meghatározása egyértelmű. A „mini-projekt” hozzájárul a célcsoport bevonásához, aktivizálásához. A célcsoportok meghatározásra kerültek, egyértelműen kimutatott, hogy milyen lakosságcsoportokat vár a pályázó a programelemre és ezek a célcsoportok egyeznek a pályázati útmutatóban megjelölt célcsoportokkal.		
4.	A költségvetés világos és részletes. Minden olyan tevékenység mellett szerepel szöveges indoklás,		

	melyre költséget terveztek, és azok számítással (mennyiség-egységár) alátámasztottak. A pályázó tevékenységenként fajlagos költségekkel részletezte a beállított költségeket. A költségvetés számszakilag hibátlan, minden tevékenység esetében világos azok bekerülési költsége, a költségvetés minden sora szövegesen és számításokkal is értelmezett.		
5.	A szöveges indoklás alapján a költségek nagysága és szükségessége megfelelően alátámasztott. A költségvetés indokolt mértékű költségeket tartalmaz. A tervezett kiadások lényegesek a projekt megvalósítása szempontjából. Az egyes költségvetékek szükségesek a projekt céljainak eléréséhez. A pályázó tevékenységenként bemutatta az elszámolni kívánt költségek körét, amely alapján azok mindegyike indokolt és kapcsolódik a megvalósításra kerülő tevékenységhez, ezen költségek nélkül a projekt nem vagy csak kisebb mértékben teljesítené a kitűzött célokat.		
6.	A tervezett kiadások reálisak, a helyi piaci árakat nem haladják meg. A tervezett költségek az „értéket a pénzért” elvet követik. A pályázó tevékenységenként árajánlatokkal, fajlagos költségekkel indokolta a beállított költségeket.		
7.	A pályázatban szereplő tevékenységek egymásra épülnek, egymással koherensek. A tevékenységek megvalósíthatóak. Amennyiben a pályázó több tevékenységet is megvalósít, ill. több alkalommal valósítja meg a programelemet, az egyes alkalmakat logikusan ütemezte, a különböző tevékenységek pedig kapcsolódnak egymáshoz. (Amennyiben a pályázó egyetlen tevékenységet hajt végre, a pályázat e szempont tekintetében megfelelt.)		
8.	A „mini-projekt” végrehajtási ütemterve reális, és illeszkedik a pályázati kiírásban szereplő ütemezéshez. A pályázó figyelembe vette a komplex projekt megvalósítási ütemtervét és illeszkedik ahhoz.		

A tartalmi értékelés során minden szempont alapján háromféle minősítés adható: megfelel, feltételekkel megfelel, nem felel meg.

A projekt abban az esetben még támogatható, ha a tartalmi értékelés során legfeljebb három szempontból kap „feltételekkel megfelelt” minősítést. A bírálat során megfogalmazott feltételekről a Címzettet a támogatás megítéléséről szóló kiértesítő levélben kell tájékoztatni a feltételek pontos megfogalmazásával és a teljesítés határidejének megadásával.

A „mini-projekt” elutasításra kerül, ha akár egyetlen szempont esetében is „nem felel meg” minősítést, vagy ha három szempontnál több esetben kap „feltételekkel megfelel”

minősítést a pályázó. A pályázó jogosult a pályázati határidő lejárta előtti időszakban az átdolgozott „mini-projektjét” ismételten benyújtani.

Támogatási döntés

A „mini-projektek” hatékony tervezése és megvalósítása érdekében a „mini-projekt” javaslat értékelési folyamatának (beérkezéstől a döntésig) időigénye maximum 30 nap lehet, amely hiánypótlás esetén 15 nappal meghosszabbítható.

Az értékelést a Közvetítő Szervezet belső munkatársai vagy kapacitás hiányában külső szakértők végezhetik. Az értékelők javaslata alapján a támogató döntést a Közvetítő Szervezet vezetője hozza meg. A döntésről történő tájékoztatást a Közvetítő Szervezet 15 napon belül, postán és e-mailben is megküldi a pályázónak a jelen működési kézikönyvet kiegészítő 6.sz. mellékletben foglalt tartalmú kiértékelő levélnek megfelelően. Támogatott „mini-projekt” javaslat esetén a Közvetítő Szervezet közzéteszi honlapján a Címzett nevét, a „mini-projekt” tárgyát, a megvalósulás idejét és helyszínét, a támogatás összegét, valamint írásban megküldi a Közreműködő Szervezet részére a mini-projektek összesítő adatait. A döntéssel szemben jogorvoslati, panaszkezelési lehetőség nincs.

Szerződéskötés, szerződésmódosítás

A Közvetítő Szervezet a támogatói döntést tartalmazó levél megküldésekor tájékoztatja a Címzettet a szerződéskötéssel kapcsolatos további teendőkről, azok határidejének megjelölésével. A Támogatási Szerződés mellékletét képezi a jelentkezési lapon kívül minden engedély, műszaki terv, szerződés, nyilatkozat, egyéb alátámasztó dokumentum, valamint ezek módosításai, amelyet a Címzett a „mini-projekt” mellékleteként benyújtott. A Támogatási Szerződés megkötéséhez a bírálókat által előírt feltételek teljes körű és hiánytalan teljesítésén túl az alábbi dokumentumok csatolása szükséges:

- a köztartozás-mentesség hatóság általi igazolása (amelynek aktualizált példányát a kifizetési kérelemhez annak mellékleteként ismételten szükséges majd benyújtani);
- a jelentkezési laphoz benyújtott bármely olyan jogosultságot igazoló dokumentum, amelynek tartalmában változás következett be - kivéve a referenciaigazolást.

A támogatási szerződést a Címzett és a Közvetítő Szervezet köti. A szerződéstervezet (MKK 4. melléklet) a pályázati dokumentáció része.

A támogatási szerződés megkötésére a támogatói döntést tartalmazó levélben foglalt határidőig, de legkésőbb a „mini projekt” kezdő időpontjáig van lehetőség.

A Közvetítő Szervezet a támogató döntéstől és a támogatási szerződéskötéstől elállhat, amennyiben a pályázó a szerződéskötéshez szükséges feltételeket határidőben nem teljesíti. A Közvetítő Szervezet a támogató döntéstől és a támogatási szerződéskötéstől való elállás tényéről a pályázót írásban értesíti.

A Címzett a mini-projekt megvalósításához igényelhet előleget is. Az előleg maximális mértékét a Közvetítő Szervezet határozza meg.

A Címzett köteles a jelentkezési lapban leírtaknak, valamint a Támogatási Szerződésben rögzítetteknek megfelelően megvalósítani a „mini-projektet”. Amennyiben a Címzett nem ennek megfelelően jár el, úgy a Közvetítő Szervezet jogosult a finanszírozás

felfüggesztésére, a támogatás visszavonására, a már kifizetett összeg teljes vagy részleges visszafizetésének kezdeményezésére, a szerződéstől való elállásra.

A Címzett a jelentkezési lapon vagy a TSZ-ben rögzített adatokban, illetve a teljesítéssel összefüggő adatokban bekövetkezett minden változást annak bekövetkeztét követően 15 napon belül köteles írásban jelenteni a Közvetítő Szervezet részére.

Szerződés módosítására csak kivételesen indokolt esetben van lehetőség, amelyet mindkét fél kezdeményezhet írásban. A Címzett által kezdeményezett módosítási kérelmet megfelelő indoklással kell alátámasztani és a Közvetítő Szervezet számára írásban postai úton eljuttatni. A szerződésmódosítás nem irányulhat a projekt keretében végrehajtandó tevékenységek és a Címzett személyének megváltoztatására. A módosítási kérelem tárgyában hozott döntésről a Közvetítő Szervezet 15 napon belül levélben tájékoztatja a Címzettet. A döntéssel szemben jogorvoslati, panaszkezelési lehetőség nincs.

7.4 Megvalósítás menete

7.4.1 Programtevékenységek végrehajtása

A „mini-projekt” megvalósítását megelőzően egyeztetésre kerül sor a Közvetítő Szervezet és a Címzett között, melynek keretében lehetőség nyílik többek között a program/rendezvény előkészítése során felmerült kérdések, problémák megtárgyalására.

A Címzett köteles a „mini-projektet” a jelentkezési lapon és a Támogatási szerződésben rögzítetteknek megfelelően végrehajtani. A megvalósítást a Címzett fotóval, és a mini-projekt jellégétől függően jelenléti ívvel támasztja alá.

A végrehajtást követően a Címzett a kifizetési kérelmével együtt benyújtja szakmai és pénzügyi beszámolóját, mely a „mini-projekt” javaslatban foglalt feladatok megvalósulását mutatja be. A szakmai beszámolóban felsorolt megvalósított feladatoknak igazodniuk kell a pénzügyi beszámolóhoz.

Támogatásfolyósítás

A támogatás folyósítása az alábbi formákban történhet:

- támogatási előleg;
- a Címzett által kifizetett számlák támogatási összegének utólagos megtérítése közvetlenül a Címzett bankszámlájára.

A Címzett a Támogatási szerződés aláírásával előlegigénylésre válik jogosulttá, melynek mértéke a megítélt támogatás maximum 30%-a lehet. Az előleg összegét a támogatási szerződésben szükséges rögzíteni. A Közvetítő Szervezet döntési jogkörébe tartozik, hogy a Címzett által igényelt előleg mértékét elfogadja, vagy csökkentett összeget hagy jóvá. Amennyiben nem az igényelt, hanem csökkentett összeget hagyja jóvá a szerződésben, arról haladéktalanul levélben és e-mailben értesíti a Címzettet.

Az előleg nyújtására a Támogatási Szerződés megkötését követően kerülhet sor. A Címzett dönti el, hogy előlegként a maximálisan meghatározott mértékhez képest mennyit igényel, döntését a Támogatási Szerződés releváns rovatában tünteti fel. A Közvetítő Szervezet a

Címzett számára a szerződés aláírását követő 30 naptári napon belül a megadott bankszámlaszámra átutalja az előleg összegét.

A Közvetítő Szervezet az előleg összegén túl a „mini-projekt” megvalósítása során felmerülő költségeket utófinanszírozással téríti meg.

Pénzügyi beszámolók

A Címzett pénzügyi beszámolót csak a Támogatási Szerződésben rögzített tevékenységekre nyújthat be. Amennyiben a benyújtandó elszámolást igazoló dokumentumon szereplő összeg meghaladja a Támogatási Szerződésben rögzített támogatási összeget, a különbözetet a Címzett saját erejéből finanszírozza.

Pénzügyi beszámolót a „mini-projekt” megvalósításának rövid időtartama miatt egyszer nyújt be a Címzett a Közvetítő Szervezet számára, mely egyben tartalmazza az előlegként felvett összeg, illetve utófinanszírozással kért támogatás elszámolását.

A mini-projekt elszámolására egy összegben kerül sor.

Az elszámolást igazoló dokumentumok legkésőbb a „mini-projekt” megvalósítását követő 30 naptári napon belül nyújthatók be. Az elszámolást igazoló dokumentumokat a Közvetítő Szervezet 30 napon belül ellenőrzi és fogadja el. A Közvetítő Szervezet a benyújtott dokumentum elfogadását követően 15 napon belül utalja át a támogatásból fennmaradt részt.

Az elszámoláshoz benyújtandó dokumentumok körét, illetve a szükséges sablonokat a 10.sz. melléklet, valamint az Irányító Hatóság által kiadott, az NFÜ honlapján elérhető „Pénzügyi elszámolás részletes szabályai városrehabilitációs projekt keretében elkülönített Programalap felhasználásával megvalósuló mini-projektekhez” című útmutató tartalmazza (<http://www.nfu.hu>). A mini-projekt keretében elszámolható költségek körét a 2. sz. melléklet tartalmazza.

Amennyiben nem kerül sor az elszámolást igazoló dokumentum megadott határidőn belüli benyújtására, úgy a Közvetítő Szervezet egyszeri alkalommal felszólítja a Címzettet ezen dokumentum 10 naptári napon belüli megküldésére.

Ha ezen határidő letelte után sem kerül benyújtásra a szükséges igazolás, akkor a Közvetítő Szervezet felbontja a Támogatási Szerződést, és szükség esetén az előleg visszafizetésére szólítja fel a Címzettet. A támogatási előleg visszafizetése esetén a Címzett az előleget a folyósítás napjától számított Ptk. szerinti kamattal növelt mértékben köteles visszafizetni. Ha a visszafizetéssel késedelembe esik, a késedelme után a Ptk. szerinti kamatot is érvényesíteni kell. A kamatszámítás kezdő időpontja a költségvetésből nyújtott támogatás folyósításának napja, utolsó napja a visszafizetési kötelezettség teljesítésének napja.

A Közvetítő Szervezet a KSZ felé történő elszámolását a „Pénzügyi elszámolás részletes szabályai” című melléklet tartalmazza az alábbi kiegészítéssel.

Az útmutató a Közvetítő Szervezet saját könyveiben megjelenő költségeire vonatkozik. A Címzett felé közvetített támogatások összegével a Közvetítő Szervezet az alábbi dokumentumok benyújtásával számolhat el egy időben saját kifizetési igényének benyújtásakor:

- Címzettel kötött támogatási szerződés;
- Szakmai teljesítésigazolás a megvalósult mini-projekttel kapcsolatban;
- Számlaösszesítő a címzetteknel felmerült költségekről (11. sz. melléklet);
- Címzett felé kifizetett támogatást igazoló bizonylat;
- Nyilatkozat a teljesítésigazolásra került költségek alátámasztottságának dokumentum alapon megtörtént ellenőrzéséről (12. sz. melléklet).

Projektzárás

A mini-projekt lezárása a megvalósításáról szóló szakmai beszámoló, továbbá a program teljes költségvetésének elszámolásáról készített pénzügyi beszámoló alapján történik. A pályázati program lezárásának tényéről a Közvetítő Szervezet értesíti a Címzettet.

A Címzett köteles a „mini projekt” megvalósítása kapcsán felmerült összes számlát, vagy egyéb, elszámolást alátámasztó dokumentumot egy helyen, hozzáférhető módon, projektdossziében tárolni, és a városrehabilitációs projekt fenntartási időszakának végéig, de legalább 2020. december 31-ig megőrizni.

A Közvetítő Szervezet a „mini-projekt” kapcsán készült valamennyi dokumentumot megőrzi, és a városrehabilitációs projekt aktuális előrehaladási jelentésének elkészítéséhez felhasználja. Javasolt a mini-projektek befejezését a projekt befejezésénél egy-két hónappal korábban ütemezni, hogy a mini-projektnek legyen tartalékideje, illetve hogy a Közvetítő Szervezet be tudja építeni a Záró PEJ-be a mini-projektek beszámolóját, eredményeit.

7.5 Teljesítési, fenntartási kötelezettségek, szankcionálás

A Címzett köteles a jelentkezési lapon és a Támogatási szerződésben rögzítettek szerint végrehajtani a „mini-projektet”. Amennyiben a Címzett nem ennek megfelelően jár el, úgy a Közvetítő Szervezet jogosult a finanszírozás felfüggesztésére, a támogatás visszavonására, a már kifizetett összeg teljes vagy részleges visszafizetésének kezdeményezésére, a szerződéstől való elállásra, valamint a közvetett eljárás keretében meghirdetésre kerülő pályázati kiírásból való kizárásra.

Mivel a „mini-projektek” egy-egy akcióra, szolgáltatásra korlátozódnak, így a Címzettet fenntartási kötelezettség nem terheli.

7.6 Ellenőrzés

A Közvetítő Szervezet ellenőrzési feladata kettős:

- egyrészt ellenőrzi a Címzett által benyújtott dokumentumokat,
- másrészt helyszíni ellenőrzést tart.

Mivel a „mini-projektek” várhatóan egy-egy akcióra / akciósorozatra, vagy szolgáltatásra korlátozódnak, így a Közvetítő Szervezetnek helyszíni ellenőrzést kell végeznie: a program/rendezvény kivitelezésének időpontjában a helyszínen, valamint pénzügyi

ellenőrzést a projektdosszié megtekintésekor. A helyszíni látogatás során a jelentkezési lapon vállalt feladatok teljesülésének vizsgálata történik. Az ellenőrzést végző személy elkészíti a helyszíni szemle jegyzőkönyvét (9. melléklet), melyet mindkét fél által aláírva csatol az adott „mini-projekt” dokumentációjához. A jegyzőkönyv fotódokumentációval, és a mini-projekt jellégétől függően jelenléti ívvel kiegészíthető. A támogatásra került mini-projektek helyszíni ellenőrzésére szűrőpróbaszerűen a Közreműködő Szervezetnek is joga van. Ennek érdekében a Közvetítő Szervezet köteles tájékoztatni a Közreműködő Szervezetet a mini-projektek aktuálisan tervezett eseményeiről, annak hiányában honlapján elérhetővé kell tenni a mini-projektek keretében tervezett rendezvényeket bemutató, folyamatosan frissített eseménynaptárt.

7.7 Programalap monitoring

A Közvetítő Szervezet a Programalap működése során monitoring feladatokat lát el a városrehabilitációs projekt keretében közvetett eljárásrend szerint megvalósítani kívánt programok/rendezvények hatékony megvalósítása érdekében.

A Közvetítő Szervezet a monitoring mutatók ellenőrzését a mini-projekt zárásakor ellenőrzi. Amennyiben a Programalap működtetése meghaladja a tíz hónapot, a monitoring mutatókat kétszer kell ellenőrizni: egyszer a Programalap működtetési időintervallumának felénél, másodszor a Programalap működtetésének zárásakor. A közbenső értékelés lényege, hogy felszínre kerüljenek a tervezetthez képesti esetleges eltérések, és így lehetővé váljon azok kezelése, korrigálása.

A Közvetítő Szervezet a Programalap működtetése során az alábbi mutatók teljesülését kíséri nyomon, éves bontásban:

Mutató	egység	Célérték*	Tényérték**
Programalapról kiutalt összeg	Ft	45 millió	
Támogatott „mini-projektek” száma	db	145	
Bevont non-profit szervezetek száma	db	35	
Megvalósított programok/rendezvények száma	db	37	
Programok résztvevőinek száma (becsült érték)	fő	509	
A városrehabilitációs projektben fejlesztett, a közvetett eljárás során helyszínként megjelenő intézmények, közterületek száma	db	44	

* A szerződésben szereplő tervezett érték

** A beszámolók és ellenőrzések alapján teljesített érték

7.8 Mellékletek

- Felhívás
- Útmutató, benne: Formai, jogosultsági és szakmai értékelési sablon
- Jelentkezési lap
- Szerződés tervezet (benne előlegigénylés)
- Szakmai és pénzügyi beszámoló, kifizetési kérelem
- Értesítő levél
- Pályázati életút-lap
- Kommunikációs kötelezettség
- Helyszíni szemle sablon

7.9 Program kommunikációs terve

A program sikeres megvalósítása érdekében szükséges a széleskörű tájékoztatás és nyilvánosság. Ezzel válik biztosítottá mind a kitűzött célok elérése, mind a célcsoport aktivizálása.

A projektek eltérő jellegéből fakadóan a Közvetítő Szervezetek, illetve a kedvezményezettek eltérő tartalmú kommunikációs csomagokat kötelesek megvalósítani, amelyről minden esetben a városrehabilitációs pályázati dokumentáció részét képező pályázati útmutató rendelkezik. A „mini projektek” esetében a kommunikációs tevékenységek tervezése és összehangolása a Címzettel együttműködve kötelezően a Közvetítő Szervezet felelőssége. A városrehabilitációs projekt kommunikációs kötelezettségébe a „mini projektek” kommunikációja is beletartozik. A megvalósítás során folyamatosan, bármely nyomtatott vagy elektronikus kommunikációs felületen, ahol a projekt megjelenik, a kedvezményezett (Közvetítő Szervezet) és a Címzett is köteles az EU támogatására folyamatosan felhívni a figyelmet. A Címzettel szemben elvárt kommunikációs kötelezettségek tekintetében a 8. számú melléklet iránymutatásai mérvadóak.